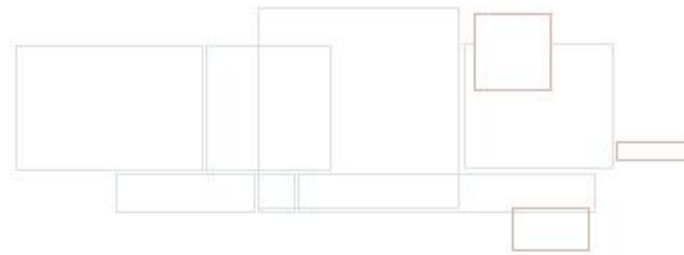

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2015 – 2016

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης
Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής
στην Προσχολική Ηλικία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

ΙΔΡΥΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	6
1.1. ΙΔΡΥΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ	6
ΙΣΤΟΡΙΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.).....	7
2.1. ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ (ΠΠΤ)	7
2.2. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.	7
2.3. ΤΟΜΕΙΣ & ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	7
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ & ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	10
3.1. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	10
3.2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ-ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	13
3.3. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	16
3.4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	17
3.5. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	17
3.6. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ	17
3.7. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	19
3.8. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	21
3.9. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	29
3.10. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	138
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	142
4.1 ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.....	142
4.2 ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ – ΣΙΤΙΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	142
4.3 ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ – ΔΑΝΕΙΑ	142
4.4 ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	142
4.5 ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	142
4.6 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ	142
4.8 ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗΣ.....	143
4.9 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	143
4.10 ΦΟΙΤΗΣΗ - ΑΡΓΙΕΣ - ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	143

ΙΔΡΥΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

1.1. ΙΔΡΥΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το Πανεπιστήμιο Πατρών ιδρύθηκε με το Νομοθετικό Διάταγμα 4.425 της 11^{ης} Νοεμβρίου 1964 ως αυτοδιοικούμενο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία του Κράτους.

Τα Πανεπιστημιακά όργανα σύμφωνα τις διατάξεις του Ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τις διατάξεις των νόμων 4025/2011, 4076/2012 και 4115/2013 είναι το Συμβούλιο Ιδρύματος, ο Πρύτανης, ο οποίος ορίζει για την υποβοήθηση του έργου του Αναπληρωτές Πρύτανη, και η Σύγκλητος.

Το Πανεπιστήμιο αποτελείται από Σχολές που καλύπτουν μια ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων. Κάθε Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων. Τα Τμήματα αποτελούνται από Τομείς. Τα όργανα της Σχολής είναι ο Κοσμήτορας, η Κοσμητεία και η Γενική Συνέλευση. Τα όργανα του Τμήματος είναι ο Πρόεδρος, η Συνέλευση του Τμήματος και, εφόσον έχουν συσταθεί Τομείς, ο Διευθυντής του Τομέα και η Γενική Συνέλευση του Τομέα.

Οι Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Πατρών, των οποίων προΐσταται ο Γενικός Γραμματέας του Ιδρύματος, περιλαμβάνουν δύο Γενικές Διευθύνσεις, τη Γενική Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και τη Γενική Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Προγραμματισμού και Δικτύων, καθώς και ένα σύνολο από ανεξάρτητες οργανικές μονάδες.

Η νομοθετικές διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας, καθώς και η ειδικότερη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Πατρών, βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Πατρών, διεύθυνση <http://www.upatras.gr/index/page/id/91>.

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.)

2.1. ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ (ΠΠΤ)

Το 1982 με το νόμο 1268/82 οι Ανώτερες Σχολές Νηπιαγωγών και οι Παιδαγωγικές Ακαδημίες αναβαθμίστηκαν σε **Π.Π.Τ.** (Πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών και Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης). Αρχικά δημιουργήθηκαν τρία Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών, στα πανεπιστήμια της Πάτρας, της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Έκτοτε δημιουργήθηκαν άλλα έξι. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 320/83 τα **Π.Π.Τ.**, έχουν σαν αποστολή να προάγουν τις Παιδαγωγικές Επιστήμες, να καλύπτουν τις ανάγκες της εκπαίδευσης σε ζητήματα παιδαγωγικής και να παρέχουν στους πτυχιούχους τους άρτια επιστημονική κατάρτιση για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Το έτος 2005 το Τμήμα μας μετονομάστηκε από Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών σε Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.), γεγονός που αντανακλά το σύγχρονο επιστημονικό, ερευνητικό και εκπαιδευτικό προσανατολισμό των σπουδών του.

2.2. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.

Πρόεδρος Τμήματος:

Καθηγητής **ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ**, 2610969339

Αναπληρωτής Πρόεδρος:

Αναπληρωτής Καθηγητής **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ**, 2610969340

Γραμματέας:

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΛΟΥΛΟΥ, 2610969310

Διοικητικοί Υπάλληλοι:

ΑΘΗΝΑ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, **ΜΑΡΙΑ ΣΟΥΖΑ**, **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ**,
2610997672, 2610969306-09

Διεύθυνση Τμήματος: Παν/πολη, 26 504, ΡΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Γραμματείας (e-mail):

graecedu@upatras.gr

Δικτυακός Τόπος Τμήματος: www.ecedu.upatras.gr¹

ΕΤΕΠ Πληροφορικής:

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, 2610969341, snikolaou@upatras.gr

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΟΜΕΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ:

Τομέας Γνωστικής και Διαφορικής Ανάλυσης:

Αναπληρωτής Καθηγητής **ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ**

Τομέας Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής:

Αναπληρωτής Καθηγητής **ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ**

Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Ανάλυσης:

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια **ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια **ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ**

2.3. ΤΟΜΕΙΣ & ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Στο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.) λειτουργούν 3 Τομείς και έχουν ιδρυθεί 5 Εργαστήρια.

➤ Αναλυτικότερα οι Τομείς:

¹ Συνιστάται στις φοιτήτριες και του φοιτητές του Τμήματος να επισκέπτονται το δικτυακό τόπο του Τμήματος για ανακοινώσεις και θέματα που αφορούν στις σπουδές τους.

TOMEAS A:

Γνωστικής και Διαφορικής Ανάλυσης

Διευθυντής

Αναπληρωτής Καθηγητής, Στάθης Μπάλιας

Μέλη του Τομέα Γ.Δ.Α.:

Διδακτικό - Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.)

Καθηγητές	Τηλέφωνο	E-mail
Δημήτρης Κολιόπουλος	2610997798	dkoliop@upatras.gr
Αναπλ. Καθηγητές		
Στάθης Μπάλιας	2610969302	balias@upatras.gr
Κώστας Ζαχάρος	2610997664	zacharos@upatras.gr
Επικ. Καθηγητές		
Μαρίντα Εργαζάκη	2610 969390	ergazaki@upatras.gr
Μαρία Πούλου	2610969824	poulou@upatras.gr
Ευγενία Αρβανίτη	6934078689	earvanitis@upatras.gr

Λέκτορες

Ειρήνη Σκοπελίτη	6933078645	eskopel@upatras.gr
------------------	------------	--

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.)

Βασιλική Οικονομοπούλου-Κοζία	2610969303	kozia@upatras.gr
-------------------------------	------------	--

TOMEAS B:

Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής

Διευθυντής

Αναπληρωτής Καθηγητής, Αντώνης Βάος

Μέλη του Τομέα Θ.Ε.Π.:

Διδακτικό - Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.)

Καθηγητές

Βασίλης Κόμης	2610969339	komis@upatras.gr
Κώστας Ραβάνης	2610997664	Ravanis@upatras.gr

Αναπλ. Καθηγητές

Αντώνης Βάος	2610997792	vaos@upatras.gr
Αλεξάνδρα Μουρίκη	2610997791	mouriki@upatras.gr
Θανάσης Καραλής	2610-969340	karalis@upatras.gr

Επικ. Καθηγητές

Ρένια Γασπαράτου	2610 997552	gasparat@upatras.gr
Μαρία Καμπεζά	2610969305	kampeza@upatras.gr
Βασιλική Ρήγα	2610997799	vriga@upatras.gr
Νικόλαος Τσέλιος	2610997718	niste@ece.upatras.gr

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)

Γεωργία Παρπαρούση	2610997829	parparou@upatras.gr
--------------------	------------	--

Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.)

Μαρία Κεντροτά	2610969948	kentrota@upatras.gr
Νατάσσα Ράικου	2610 997627	arai kou@upatras.gr

TOMEAS Γ:

Κοινωνικής Θεωρίας και Ανάλυσης

Διευθύντρια

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Μαριάννα Κονδύλη

Μέλη του Τομέα Κ.Θ.Α.:

Διδακτικό – Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.)

Καθηγητές	Τηλέφωνο	E-mail
Παντελής Κυπριανός	2610997794	kiprian@upatras.gr
Λεωνίδα Σωτηρόπουλος	2610969311	lsotir@upatras.gr
Αμαλία Υφαντή-Καλοφώνου	2610997797	Ifanti@upatras.gr

Αναπλ. Καθηγητές	Τηλέφωνο	E-mail
Μαριάννα Κονδύλη	2610997796	kondyli@upatras.gr

Επικ. Καθηγητές		
Γεράσιμος Κουστουράκης	2610969825	koustourakis@upatras.gr
Νεκτάριος Στελλάκης	2610969829	nekstel@upatras.gr
Δημήτρης Πολίτης	2619999795	dimpolitis@upatras.gr

Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

Βασιλική Φωτοπούλου vfotopoulou@upatras.gr

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.)

Χριστιάνα Γατομάτη 2610969394 xgatomat@upatras.gr

➤ Τα Εργαστήρια του Τμήματος είναι:

α) Εργαστήριο Διδακτικής των Θετικών Επιστημών
(Υπ. Απόφαση Αριθμ. 42421/Β1, Φ.Ε.Κ. 913/15.05.09)

Διευθυντής: Αναπλ. Καθηγητής Κωνσταντίνος Ζαχάρος

β) Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών (Π.Δ. 14/96, υπό μετονομασία σε Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Επιμόρφωσης, απόφαση ΓΣ 1/2013)

Διευθυντής: Αναπλ. Καθηγητής Θανάσης Καραλής

γ) Γλώσσας και Λογοτεχνίας (Π.Δ. 14/96)

Διευθύντρια: Αναπλ. Καθηγήτρια Μαριάννα Κονδύλη

δ) Κοινωνιολογίας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Π.Δ. 14/96).

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Αμαλία Υφαντή.

ε) Εργαστήριο Ειδικής Αγωγής (απόφ. Γ.Σ. 3/8-10-2002)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ & ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

3.1. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι σπουδές στο Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. έχουν διάρκεια τεσσάρων ετών.

Για την απόκτηση του **Πτυχίου** ο/η φοιτητής/-τρια πρέπει να έχει εξεταστεί επιτυχώς σε **σαράντα οκτώ (48)** συνολικά μαθήματα, που αντιστοιχούν σε **240 πιστωτικές μονάδες** (στο εξής π.μ. ή Ε.С.Т.С.) ή διαφορετικά, **144 διδακτικές μονάδες** (δ.μ.).

Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν πέντε **(5) π.μ.** ή διαφορετικά τρεις (3) δ.μ. Ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων φοίτησης που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος από **οκτώ (8)** εξάμηνα.

Αναλυτικότερα:

Α. Τα μαθήματα που προσφέρονται είναι εξαμηνιαία και χωρίζονται σε **Υποχρεωτικά (Υ)** και **Επιλογής (Ε)**. Για την απόκτηση πτυχίου απαιτείται επιτυχής εξέταση **σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα**, ανεξάρτητα από το σύνολο των συγκεντρωμένων π.μ. (έστω κι αν το σύνολο αυτό υπερβαίνει τις 240 π.μ.). Το σύνολο των υποχρεωτικών μαθημάτων δεν δύναται να είναι μικρότερο του ενός τρίτου του συνόλου των μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου. Σε περίπτωση αδυναμίας του Τμήματος να προσφέρει κάποιο (-α) από τα προσφερόμενα υποχρεωτικά μαθήματα, ο/η φοιτητής/-τρια οφείλει να δηλώνει στη θέση του (-τους) κάποιο (-α) από τα προσφερόμενα μαθήματα επιλογής.

Β. Οι φοιτητές/-τριες οφείλουν να επανεγγράφονται στην αρχή κάθε εξαμήνου με δήλωσή τους στη Γραμματεία του Τμήματος, όπου θα δηλώνονται όλα τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν στη διάρκεια του εξαμήνου.

Γ. Για να διδαχθεί ένα κατ' επιλογήν μάθημα θα πρέπει να το επιλέξουν τουλάχιστον οκτώ (8) φοιτητές/-τριες. Το μάθημα είναι δυνατόν να διδαχθεί και με λιγότερους φοιτητές/-τριες εφ' όσον συμφωνούν οι υπεύθυνοι/-ες διδάσκοντες/-σες.

Δ. Ορισμένα μαθήματα επιλογής έχουν μορφή σεμιναρίου. Επειδή ο αριθμός των φοιτητών/-τριών που μπορούν να τα παρακολουθήσουν είναι περιορισμένος (ορίζεται από τον διδάσκοντα/-σα), οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τον/την διδάσκοντα/-σα, στην αρχή του εξαμήνου, πριν εγγραφούν στο αντίστοιχο μάθημα ώστε να ενημερωθούν για τους προαιτούμενους περιορισμούς-προϋποθέσεις.

Ε. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους (αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου) διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό). Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και τουλάχιστον τρεις (3) εβδομάδες για την εξεταστική περίοδο.

ΣΤ. **Οι εξεταστικές περιόδους είναι τρεις:** του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης διδασκαλίας μαθημάτων και των εξεταστικών περιόδων και η διάρκειά τους καθορίζονται από τη Σύγκλητο σύμφωνα με το ετήσιο ακαδημαϊκό ημερολόγιο, το οποίο ανακοινώνεται στον ιστότοπο του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος.

Με βάση την απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών, το **ακαδημαϊκό ημερολόγιο για το έτος 2015-2016** διαμορφώνεται ως εξής:

Εξετάσεις περιόδου Σεπτεμβρίου 2015:	27.8.2015 – 23.9.2015
Έναρξη μαθημάτων χειμερινού εξαμήνου:	28.9.2015
Λήξη μαθημάτων χειμερινού εξαμήνου:	8.1.2016
Εξετάσεις χειμερινού εξαμήνου:	18.1.2016 - 5.2.2016
Έναρξη μαθημάτων εαρινού εξαμήνου:	15.2.2016
Λήξη μαθημάτων εαρινού εξαμήνου:	27.5.2016
Εξετάσεις εαρινού εξαμήνου:	6.6.2016 - 24.6.2016

Με βάση το πάγιο νομικό πλαίσιο, οι φοιτητές/-τριες κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου δικαιούνται να εξεταστούν μόνο στα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου, κατά την περίοδο του Ιουνίου στα μαθήματα μόνο του εαρινού εξαμήνου, ενώ την εξεταστική του Σεπτεμβρίου στα μαθήματα και των δύο εξαμήνων (χειμερινού και εαρινού).

Οι επί πτυχίω φοιτητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν σε υποχρεωτικά μαθήματα όλων των εξαμήνων και στις τρεις εξεταστικές περιόδους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ο τρόπος διεξαγωγής των εξετάσεων δύναται να τροποποιείται με υπουργικές αποφάσεις ή αποφάσεις της Συγκλήτου.
2. Οι φοιτητές/-τριες του Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. οφείλουν, σε κάθε εξέταση, να αποδεικνύουν τη φοιτητική τους ιδιότητα επιδεικνύοντας τη Φοιτητική Ταυτότητα κατά την παράδοση του γραπτού τους.

Ζ. Αρμόδια για την κατάρτιση του Προγράμματος Σπουδών είναι η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) του Τμήματος. Για οποιοσδήποτε διαφορές ανακύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος προγράμματος σπουδών, σε σχέση με τα προηγούμενα, επιλαμβάνεται η Γ.Σ. του Τμήματος.

Η. Οι φοιτητές/-τριες μπορούν να δηλώνουν έξι (6) μαθήματα σε κάθε εξάμηνο (δηλαδή τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες ή Ε.Σ.Τ.Σ.). Στα μαθήματα αυτά περιλαμβάνονται τα υποχρεωτικά και μαθήματα επιλογής του συγκεκριμένου εξαμήνου. Επίσης, στα μαθήματα επιλογής μπορούν να

συμπεριλάβουν και μαθήματα επιλογής προηγούμενων εξαμήνων, τα οποία δεν έχουν επιλέξει παλαιότερα, εφόσον αυτά διδάσκονται στο τρέχον ακαδημαϊκό εξάμηνο.

Θ. Οι φοιτητές/-τριες, με την εγγραφή τους σε κάθε εξάμηνο, από το 3^ο εξάμηνο και μετά, επιπλέον των έξι (6) μαθημάτων μπορούν να δηλώνουν μέχρι έξι (6) ακόμη μαθήματα (30 π.μ.), από τα υποχρεωτικά ή/και τα επιλογής προηγούμενων εξαμήνων που διδάσκονται σε αντίστοιχο εξάμηνο (χειμερινό ή εαρινό) και τα οποία έχουν δηλώσει ήδη σε προηγούμενο έτος αλλά δεν έχουν εξεταστεί σε αυτά επιτυχώς. Προϋπόθεση για να μπορούν οι φοιτητές/-τριες να δηλώσουν εκ νέου ένα μάθημα στο οποίο έχουν αποτύχει είναι το μάθημα να διδάσκεται στο ακαδημαϊκό έτος δήλωσής του.

Στις περιπτώσεις που κάποιο από τα μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων δεν μπορεί να επιλεγεί από τον/την φοιτητή/-τρια (π.χ. δεν διδάσκεται), παρέχεται η δυνατότητα εναλλακτικών επιλογών για την αντικατάστασή του.

Ι. Ο/η φοιτητής/-τρια μπορεί να επιλέξει στο 8ο εξάμηνο να εκπονήσει **Πτυχιακή Εργασία** η οποία αντιστοιχεί σε δέκα πέντε **(15) π.μ.** Σε αυτή την περίπτωση μειώνονται κατά τρία (3) τα εξαμηνιαία μαθήματα επιλογής που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου. Για να εκπονήσει ο/η φοιτητής/-τρια πτυχιακή εργασία, συνιστάται να επιλέξει μαθήματα επιλογής ανάλογα με το αντικείμενο της εργασίας του/της και επιπλέον να δίνει έμφαση σε **μαθήματα που σχετίζονται με τη μεθοδολογία της έρευνας.**

Αναλυτικότερες πληροφορίες για τις προϋποθέσεις εκπόνησης πτυχιακής εργασίας βρίσκονται στο κεφάλαιο 3.3 («Εκπόνηση πτυχιακής εργασίας»).

ΙΑ. Ο τρόπος υπολογισμού **βαθμού πτυχίου** είναι ενιαίος για όλα τα Α.Ε.Ι. της χώρας και καθορίζεται από την Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΕΚ 141/Β3/2166, (ΦΕΚ 308 τ.β. 18.6.1987), η οποία έχει ως ακολούθως:

Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988 και τα επόμενα πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος επί ένα συντελεστή, ο οποίος ονομάζεται συντελεστής βαρύτητας του μαθήματος και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων αυτών.

Οι συντελεστές βαρύτητας κυμαίνονται από 1.0 έως 2.0 και υπολογίζονται ως εξής:

- Μαθήματα με 1 ή 2 δ.μ. (διδασκτικές μονάδες) έχουν συντελεστή βαρύτητας 1.0
- Μαθήματα με 3 ή 4 δ.μ. έχουν συντελεστή βαρύτητας 1.5
- Μαθήματα με 5 ή περισσότερες δ.μ. έχουν συντελεστή βαρύτητας 2.0.

Η ειδική περίπτωση της Πτυχιακής Εργασίας αντιστοιχεί σε 9δ.μ. και συνεπώς ο συντελεστής βαρύτητας του μαθήματος είναι 2.0

Ο βαθμός του πτυχίου συνοδεύεται από χαρακτηρισμό ως εξής:

- **Άριστα:** για βαθμό από 8,50 έως 10
- **Λίαν Καλώς:** για βαθμό από 6,50 έως 8,50 (μη συμπεριλαμβανομένου)
- **Καλώς:** για βαθμό από 5,00 έως 6,50 (μη συμπεριλαμβανομένου)

ΙΒ. Η **ξένη γλώσσα** προσφέρεται ως μάθημα επιλογής στο 1ο έτος (1ο και 2ο εξάμηνο). Οι φοιτητές/-τριες μπορούν να δηλώνουν την ξένη γλώσσα **μία μόνο φορά**, είτε στο χειμερινό είτε στο εαρινό εξάμηνο του 1ου έτους.

Η ξένη γλώσσα διδάσκεται από το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου και στο Τμήμα μας προσφέρονται οι εξής ξένες γλώσσες:

Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και Ρωσικά.

Η επιτυχής αξιολόγηση στην ξένη γλώσσα αντιστοιχεί σε 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Γ. Οι φοιτητές/-τριες που έχουν εγγραφεί σε ενδιάμεσα εξάμηνα με τη διαδικασία των **κατατακτήριων εξετάσεων**, οφείλουν να εξεταστούν στα υποχρεωτικά μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων και δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση συμπλήρωσης 240 π.μ. για την απόκτηση πτυχίου. Επίσης, οι φοιτητές και φοιτήτριες που προέρχονται από **μετεγγραφή**, απαλλάσσονται από τον αντίστοιχο αριθμό μαθημάτων που έχουν επιτυχώς εξεταστεί στο Τμήμα που φοιτούσαν. Παράλληλα, τους πιστώνονται οι αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες.

3.2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ-ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Η **επαγγελματική επάρκεια** των φοιτητών/-τριών στο Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. Πατρών τεκμαίρεται σε μεγάλο βαθμό από την επιτυχή συμμετοχή τους στην **υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση (Π.Α.)**, συνολικού φόρτου 40 ECTS. Η υποχρεωτική πρακτική άσκηση περιέχει τη συμμετοχή στα επόμενα:

Α) Την επιτυχή συμμετοχή και εξέταση σε **τρία** (3) υποχρεωτικά μαθήματα Πρακτικής Άσκησης (*Οριζόντια Πρακτική Άσκηση*), συνολικού φόρτου 15 ECTS. Τα εν λόγω υποχρεωτικά μαθήματα είναι τα εξής:

1. **Προσχολική Παιδαγωγική** του 3ου εξαμήνου.

Σκοπός, η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με το περιβάλλον του νηπιαγωγείου και τη λειτουργία της τάξης μέσω της μεθόδου της συστηματικής παρατήρησης: 5 ECTS.

2. **Διδασκαλία και Μάθηση στο Νηπιαγωγείο: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων Ι** του 5ου εξαμήνου. Το μάθημα συνοδεύεται από εργαστηριακή διδασκαλία στο 5ο εξάμηνο (Πρακτική Άσκηση 3) και στο 6ο εξάμηνο (Πρακτική Άσκηση 4). Σκοπός, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δραστηριοτήτων στα νηπιαγωγεία που συμμετέχουν στο Δίκτυο Νηπιαγωγείων Πρακτικής Άσκησης: 5 ECTS.

3. **Διδασκαλία και Μάθηση στο Νηπιαγωγείο: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων ΙΙ** του 7ου εξαμήνου. Το μάθημα συνοδεύεται από εργαστηριακή διδασκαλία στο 7ο εξάμηνο (Πρακτική Άσκηση 5) και στο 8ο εξάμηνο (Πρακτική Άσκηση 6). Σκοπός, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δραστηριοτήτων στα νηπιαγωγεία που συμμετέχουν στο Δίκτυο Νηπιαγωγείων Πρακτικής Άσκησης: 5 ECTS.

Β) Την επιτυχή συμμετοχή και εξέταση σε **πέντε** (5) κατ' επιλογήν μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, τα οποία έχουν συνδεθεί οργανικά με την Πρακτική Άσκηση (*Κάθετη Πρακτική Άσκηση*), συνολικού φόρτου 25 ECTS. Για τον σκοπό αυτό συγκροτείται **κύκλος μαθημάτων Πρακτικής Άσκησης**, που προσφέρονται από το 3ο έως και το 8ο εξάμηνο. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτών των μαθημάτων πραγματοποιείται συνδυασμός θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής εφαρμογής (το συγκεκριμένο περιεχόμενο της οποίας ορίζεται από το διδάσκοντα του μαθήματος). Ειδικότερα, Τα μαθήματα που συμπεριλαμβάνονται στον κύκλο μαθημάτων Πρακτικής Άσκησης καθορίζονται σε ετήσια βάση με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος και αναγράφονται στον Οδηγό Σπουδών.

- Η συμμετοχή των φοιτητών/-τριών στα μαθήματα της Κάθετης Πρακτικής Άσκησης δεν μπορεί να ξεπερνάει τον αριθμό που ανα μάθημα ορίζει ο/-η διδάσκων/-σκουσα.
- Οι φοιτήτριες/ ές που επιθυμούν να δηλώσουν συμμετοχή σε μαθήματα της Κάθετης Πρακτικής Άσκησης θα πρέπει να ρυθμίσουν το θέμα της συμμετοχής τους σε συνεννόηση με τη διδάσκουσα ή τον διδάσκοντα του μαθήματος κατά τις δύο πρώτες εβδομάδες διδασκαλίας.

- Εισάγεται η **εβδομάδα Πρακτικής Άσκησης** στα νηπιαγωγεία και αφορά την κάθετη Πρακτική Άσκηση του Τμήματος. Η εβδομάδα αυτή πραγματοποιείται σε διαφορετικές ημερομηνίες για κάθε έτος, είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές/τριες, και κατά τη διάρκειά της οι φοιτητές/τριες των ετών 2ο, 3ο και 4ο, παρατηρούν και συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία σχεδιάζοντας, εφαρμόζοντας και αξιολογώντας συγκεκριμένες μαθησιακές δράσεις (αναλόγως στο τι έχει οριστεί στο μάθημα ή τα μαθήματα του κύκλου Πρακτικής Άσκησης).
- Η παρακολούθηση των μαθημάτων Πρακτικής Άσκησης, των συνδεδεμένων με αυτά εργαστηρίων και η εκπαιδευτική άσκηση κατά την εβδομάδα Πρακτικής Άσκησης αποτελούν υποχρεωτικές δεσμεύσεις για τους συμμετέχοντες φοιτητές.
- Η συμμετοχή στην εβδομάδα Πρακτικής Άσκησης πιστοποιείται στον διδάσκοντα με: α) το παρουσιολόγιο και β) την επιτυχή περαίωση της εργασίας που ο/η φοιτητής/ρια έχει αναλάβει.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται τα μαθήματα που συνδέονται με την «Κάθετη Πρακτική Άσκηση».

Κάθετη Πρακτική Άσκηση - Μαθήματα που συνδέονται με την Πρακτική Άσκηση			
Διδάσκων	Τίτλος μαθήματος	Έτος	Εξάμηνο
Ρένια Γασπαράτου	Φιλοσοφία της Παιδείας	2	3 ^ο
Γεράσιμος Κουστουράκης	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία II*	2	3 ^ο
Ευγενία Αρβανίτη	Πολυπολιτισμικότητα και Σχεδιασμοί Μάθησης*	2	4 ^ο
Αντώνης Βάος	Σχεδιασμός Εικαστικών δραστηριοτήτων	2	4 ^ο
Μαρίντα Εργαζάκη	Βασικές έννοιες της Οικολογίας	2	4 ^ο
Στάθης Μπάλιας	Τα Δικαιώματα του Παιδιού*	2	4 ^ο
Βασιλική Ρήγα	Κινητικό και Θεατρικό Παιχνίδι	2	4 ^ο
Κώστας Ζαχάρος	Ειδικά Θέματα Διδακτικής Εννοιών των Μαθηματικών	3	5 ^ο
Βασίλης Κόμης	Παιδαγωγικός Σχεδιασμός με ΤΠΕ στην Πρώτη Σχολική Ηλικία	3	5 ^ο
Γεωργία Παρπαρούση	Μουσικές Δραστηριότητες για το Νηπιαγωγείο	3	5 ^ο
Ειρήνη Σκοπελίτη	Γνωστική Ανάπτυξη	2	4ο
Θανάσης Καραλής	Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων*	3	6 ^ο
Δημήτρης Κολιόπουλος	Εισαγωγή στις ΦΕ και την Επιστημονική Καλλιέργεια II	3	6 ^ο
Μαριάννα Κονδύλη	Θέματα Κοινωνικής Γλωσσολογίας	3	6 ^ο
Μαρία Πούλου	Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Δυσκολίες στο Κανονικό Σχολείο	3	6 ^ο
Κώστας Ραβάνης	Δραστηριότητες από τον Κόσμο της Φυσικής για το Νηπιαγωγείο	3	6 ^ο
Παντελής Κυπριανός	Θεσμοί Προσχολικής Αγωγής στην Ευρώπη*	4	7 ^ο
Αλεξάνδρα Μουρίκη	Αισθητική Αγωγή: Εκπαιδευτικές Εφαρμογές	4	7 ^ο

Δημήτρης Πολίτης	Η Λογοτεχνία στο Νηπιαγωγείο	4	7 ^ο
Νεκτάριος Στελλάκης	Οικογενειακός Γραμματισμός	4	7 ^ο
Λεωνίδας Σωτηρόπουλος	Εθνογραφία	4	7 ^ο
Αμαλία Υφαντή-Καλοφώνου	Ειδικά Θέματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής*	4	7 ^ο
Νικόλαος Τσέλιος	Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού	4	8 ^ο

Σημείωση: Τα μαθήματα που είναι σημειωμένα με αστερίσκο (*) το ακ. έτος 2015-16 δεν θα ενταχθούν στην Πρακτική Άσκηση.

Τα νηπιαγωγεία στα οποία τοποθετούνται οι φοιτητές/-ριες ορίζονται από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης.

Οι φοιτητές του 2^{ου}, 3^{ου} και 4^{ου} έτους, κατά τη δήλωση των μαθημάτων του εξαμήνου δηλώνουν επιπροσθέτως ποιο ή ποια μαθήματα του κύκλου μαθημάτων Πρακτικής Άσκησης επιλέγονται για την επάρκεια της Κάθετης Άσκησης. Τα μαθήματα αυτά θα αποτυπώνονται στο Παράρτημα Διπλώματος ως τα σχετικά με την επάρκεια Πρακτικής Άσκησης μαθήματα (συμπληρωματικά με τα τρία υποχρεωτικά μαθήματα της οριζόντιας Πρακτικής Άσκησης).

Μεταβατικές διατάξεις για την Πρακτική Άσκηση

1. Στην περίπτωση που κάποιου/-ες έχουν ήδη εξεταστεί επιτυχώς σε ορισμένα από τα μαθήματα της «Κάθετης Πρακτικής Άσκησης», πριν την εφαρμογή του παρόντος συστήματος, πρέπει να επιλέξουν άλλα διαφορετικά μαθήματα για να κατοχυρώσουν την επάρκειά τους στην «Κάθετη Πρακτική Άσκηση». Κι αυτό γιατί η διδασκαλία των εν λόγω μαθημάτων σε προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη δεν ήταν προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις της Πρακτικής Άσκησης.
2. Όσοι/όσοι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-15 ήταν **τεταρτοετείς φοιτητές**, η επάρκειά τους στην Πρακτική Άσκηση τεκμαίρεται από τα εξής:
  - ο Την επιτυχή εξέτασή τους στο μάθημα Προσχολική Παιδαγωγική του 2^{ου} έτους, 3^ο εξαμήνου,
  - ο την επιτυχή εξέτασή τους στο υποχρεωτικό μάθημα του 7^{ου} εξαμήνου «Διδασκαλία και Μάθηση στο Νηπιαγωγείο: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων II» του 4^{ου} έτους (πρόκειται για αλλαγή τίτλου του μαθήματος «Διδασκαλία και Μάθηση στο Νηπιαγωγείο: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων»).

Σημείωση: Αν και το μάθημα «Διδασκαλία και Μάθηση στο Νηπιαγωγείο: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων II» είναι μάθημα του 7^{ου} εξαμήνου, οι υποχρεώσεις των φοιτητών/-τριών προς το μάθημα εκτείνονται και στο επόμενο (8^ο) εξάμηνο.

3.3. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διαδικασία δήλωσης και εκπόνησης

1. Ο/η φοιτητής/-τρια μπορεί να επιλέξει να εκπονήσει πτυχιακή εργασία (στο εξής Π.Ε.) η οποία **αντιστοιχεί σε δεκαπέντε (15) π.μ.** Σε αυτή την περίπτωση, μειώνονται κατά 3 τα εξαμηνιαία μαθήματα επιλογής που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου.
2. **Η Π.Ε. δηλώνεται στο τελευταίο (8^ο) εξάμηνο σπουδών.** Όμως, συνιστάται **η ουσιαστική ενασχόληση του φοιτητή να ξεκινά τουλάχιστον ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο νωρίτερα.** Επίσης, συνιστάται σε όσους επιθυμούν να εκπονήσουν Π.Ε. να επιλέγουν τα μαθήματα που σχετίζονται με τη μεθοδολογία της έρευνας.
3. Το θέμα της Π.Ε. δηλώνεται με αίτηση του φοιτητή στη Γραμματεία του Τμήματος κατά την εγγραφή του στο 8^ο εξάμηνο σπουδών. Στην αίτηση για την εκπόνηση Π.Ε. αναφέρονται το θέμα της Π.Ε. και το όνομα του επιβλέποντα καθηγητή με την ενυπόγραφη αποδοχή του για την επίβλεψη της Π.Ε.
4. Οι Π.Ε. εξετάζονται από τον επιβλέποντα και ένα ακόμα μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.Ε.Π. (τον συνεξεταστή). Ο συνεξεταστής μπορεί να ανήκει σε οποιοδήποτε Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα διδακτικά ή ερευνητικά ενδιαφέροντα του συνεξεταστή θα πρέπει να εντάσσονται στο ευρύτερο γνωστικό πεδίο της Π.Ε.
5. Η Π.Ε. εκπονείται κατά προτίμηση ατομικά. Σε ειδικές περιπτώσεις και κατόπιν συναίνεσης του επιβλέποντα καθηγητή, είναι δυνατή η εκπόνηση Π.Ε. από ομάδα δύο ατόμων. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να είναι διακριτή η συμβολή του καθενός στην έρευνα και τη σύνταξή της.
6. Η παρουσίαση της Π.Ε. πρέπει να γίνεται στα πλαίσια μιας από τις τρεις (3) εξεταστικές περιόδους.
7. Μια τουλάχιστον εβδομάδα πριν την καθορισμένη ημερομηνία παρουσίασης, ο φοιτητής/η φοιτήτρια πρέπει να παραδώσει από ένα αντίγραφο της Π.Ε., σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, σε κάθε μέλος της εξεταστικής επιτροπής. Η ημερομηνία, ώρα και τόπος της εξέτασης γνωστοποιούνται δύο τουλάχιστον ημέρες πριν την παρουσίαση, δεδομένου ότι η διαδικασία είναι ανοικτή.
8. Η υποστήριξη της Π.Ε. είναι προφορική ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής και άλλων πιθανώς διδασκόντων-παρατηρητών. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να έχει εκ των προτέρων συνεννοηθεί με τον επιβλέποντα για τον τρόπο παρουσίασης της εργασίας. Η διάρκεια της παρουσίασης δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 30 λεπτά της ώρας. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος να δεχθεί διευκρινιστικές ερωτήσεις ή και εποικοδομητική κριτική από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ή και από άλλους παριστάμενους διδάσκοντες του Τμήματος ή/και άλλων Τμημάτων. Τη συζήτηση με αφορμή την υποστήριξη της Π.Ε. συντονίζει ο επιβλέπων.
9. Μετά την παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας, ο φοιτητής ενσωματώνει διορθώσεις και σχόλια που του έχουν γίνει πιθανά από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής και μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών υποβάλλει ένα (1) αντίτυπο της πτυχιακής εργασίας στη Γραμματεία του οικείου Τομέα, το οποίο παραμένει στη Γραμματεία για εύλογο χρονικό διάστημα.

10. Την ημέρα της παρουσίας, η εξεταστική επιτροπή συνεδριάζει για τη βαθμολόγηση της εργασίας. Για τη βαθμολόγηση συνεκτιμούνται η ποιότητα της Π.Ε. και η υποστήριξή της. Ο βαθμός της Π.Ε. υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των βαθμών των δύο μελών της εξεταστικής επιτροπής. Η βαθμολογία κατατίθεται εγγράφως στη Γραμματεία του Τμήματος σε ειδικό έντυπο (βαθμολόγιο) όταν πληρούνται όλες οι προηγούμενες προϋποθέσεις.

11. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής/η φοιτήτρια έχει τη δυνατότητα βελτίωσης της Π.Ε. και επανυποβολής της, εφόσον συμφωνούν προς τούτο και οι 2 εξεταστές, μετά από αίτησή του/της στη Γραμματεία του Τμήματος. Η παρουσίαση της βελτιωμένης Π.Ε. γίνεται το νωρίτερο στην επόμενη εξεταστική περίοδο. Αν αποτύχει και δεύτερη φορά, ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να την αντικαταστήσει με 3 μαθήματα επιλογής ή με αίτησή του στη Γραμματεία να ζητήσει νέο θέμα στην ίδια ή σε άλλη γνωστική περιοχή, με τον ίδιο ή άλλο επιβλέποντα, και δηλώνει εκ νέου την Π.Ε. στην επόμενη περίοδο εγγραφής/δήλωσης μαθημάτων.

Μορφή εργασίας

Η έκταση της εργασίας αποτελεί συνάρτηση των ιδιαιτεροτήτων και των απαιτήσεων του γνωστικού αντικειμένου στο πλαίσιο του οποίου εκπονείται.

Η Π.Ε. συνήθως περιλαμβάνει την εισαγωγή, τη σχετική έρευνα στο θέμα, τη μεθοδολογία έρευνας, τη διεξαγωγή της, την ανάλυση/συζήτηση των αποτελεσμάτων, τα συμπεράσματα ή τον επίλογο και τις βιβλιογραφικές αναφορές.

Σε κάθε περίπτωση η υποβολή της Πτυχιακής εργασίας συνοδεύεται από δήλωση ακαδημαϊκής ακεραιότητας.

Η ειδικότερη μορφή της Πτυχιακής εργασίας ορίζεται από τον διδάσκοντα που την επιβλέπει.

3.4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Πολλά από τα προσφερόμενα μαθήματα εκτός από θεωρητικό έχουν και πρακτικό χαρακτήρα. Οι φοιτητές θα πρέπει να εκπαιδεύονται στην εφαρμογή των γνώσεων που έχουν αποκτήσει. Στα μαθήματα αυτά η **εργαστηριακή άσκηση θεωρείται υποχρεωτική**. Λεπτομέρειες για τον τρόπο οργάνωσης των εργαστηρίων παρέχονται από τους διδάσκοντες στην αρχή κάθε εξαμήνου.

3.5. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Οι φοιτήτριες/-τές που επιθυμούν να δηλώσουν συμμετοχή σε μαθήματα με μορφή σεμιναρίου θα πρέπει να συνεννοηθούν με τη /τον διδάσκουσα/-ντα κατά τη διάρκεια της πρώτης εβδομάδας του εξαμήνου, όπου θα ανακοινώνονται η διαδικασία διεξαγωγής του μαθήματος καθώς και ο τρόπος αξιολόγησής του.

3.6. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

Γενικά

Στην προσπάθεια σύσφιξης των σχέσεων των φοιτητριών/φοιτητών και των μελών ΔΕΠ και της ουσιαστικότερης αντιμετώπισης των προβλημάτων των πρώτων που άπτονται των επιστημονικών τους σπουδών, το ΤΕΕΑΠΗ καθιερώνει τη λειτουργία του θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή (Σ.Κ.).

Στόχος του θεσμού του Σ.Κ. είναι να δοθεί η δυνατότητα σε κάθε φοιτήτρια/φοιτητή να αποκαταστήσει ένα πλαίσιο αλληλεπιδραστικής και άμεσης επικοινωνίας με τα υπεύθυνα για την εκπαίδευσή του μέλη ΔΕΠ. Με τον τρόπο αυτό κάθε φοιτήτρια/φοιτητής γνωρίζει από που να αντλήσει αξιόπιστη, έγκυρη και γρήγορη πληροφόρηση για κάθε επιστημονικό θέμα τόσο σχετικά με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Τμήματος και του Ιδρύματος όσο και με το γενικότερο επιστημονικό πλαίσιο.

Παράλληλα, η πληροφόρηση που αποκτούν οι Σ.Κ. στα πλαίσια της συμβουλευτικής διαδικασίας βοηθά στην κατανόηση των προβλημάτων που αφορούν το πρόγραμμα σπουδών και την εν γένει λειτουργία του Τμήματος και στην επίλυσή τους μέσω των αρμοδίων οργάνων.

Ορισμός του Συμβούλου Καθηγητή

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους, και το αργότερο ένα μήνα μετά το τέλος των εγγραφών, ορίζεται για κάθε πρωτοετή φοιτήτρια/φοιτητή ο σύμβουλος καθηγητής της/του, ο οποίος είναι ένα από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Οι πρωτοετείς φοιτητές συναντώνται σε τακτά χρονικά διαστήματα με τον Σ.Κ. τους.

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που δικαιολογημένα δεν απουσιάζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα (π.χ. λόγω εκπαιδευτικής άδειας, προβλήματος υγείας, κλπ), ορίζονται ως Σ.Κ. πρωτοετών φοιτητριών/φοιτητών στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους. Η ανάθεση πρωτοετών φοιτητριών/φοιτητών σε κάθε Σ.Κ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος με τυχαίο τρόπο. Ο αριθμός των πρωτοετών φοιτητών ισοκατανέμεται μεταξύ των Σ.Κ. Σε περίπτωση απουσίας ενός Σ.Κ. για μεγάλο χρονικό διάστημα (π.χ. λόγω εκπαιδευτικής άδειας, προβλήματος υγείας, κλπ), η Γραμματεία του Τμήματος αναθέτει στους φοιτητές του απουσιάζοντος Σ.Κ. έναν νέο Σ.Κ. Η ανάθεση γίνεται με ισοκατανομή των φοιτητών αυτών στους υπόλοιπους Σ.Κ.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι, ένας/μία φοιτητής/φοιτήτρια μπορεί να ζητήσει την αλλαγή του Σ.Κ. του. Φοιτητής που επιθυμεί κάτι τέτοιο πρέπει να κάνει αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος εξηγώντας τους λόγους. Η δυνατότητα ικανοποίησης του αιτήματος του/της φοιτητή/φοιτήτριας θα εξεταστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος στην πρώτη της συνεδρίαση μετά την κατάθεση της αίτησης. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση για αλλαγή Σ.Κ. απαιτεί πλειοψηφία των μελών της Γ.Σ.

Ρόλος και αρμοδιότητες του Συμβούλου Καθηγητή

Ο Σ.Κ. ενός/μίας φοιτητή/φοιτήτριας παραμένει ο ίδιος μέχρι την περάτωση των σπουδών της/του. Οι φοιτητές/-τριες συζητούν με τον Σ.Κ. τους κυρίως θέματα της ακαδημαϊκής τους ζωής τους απασχολούν (αλλά ενδεχομένως και προσωπικές δυσκολίες, οικογενειακά προβλήματα, προβλήματα υγείας, που μπορεί να επηρεάζουν τις σπουδές τους). Ο Σ.Κ. θα προσπαθεί, όσο είναι δυνατόν, να δίνει ή να προτείνει λύσεις στα τυχόν προβλήματα που προκύπτουν. Σε καμιά περίπτωση δεν υποχρεούται όμως να εγγυάται εκ των προτέρων λύση για κάθε πρόβλημα, ούτε υποκαθιστά θεσμοθετημένα όργανα ή φορείς που εμπλέκονται στο τυχόν πρόβλημα του/της φοιτητή/τριας. Το Δ.Σ. και η Γ.Σ. του Τμήματος επιβλέπουν τη λειτουργία του θεσμού.

Μεταξύ των άλλων οι Σ.Κ.:

- Παρακολουθούν την πρόοδο της/του φοιτήτριας/φοιτητή στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών και συνεργάζονται μαζί της/του προκειμένου να παίρνει τις καταλληλότερες αποφάσεις που θα μεγιστοποιήσουν το μαθησιακό αποτέλεσμα και θα ελαχιστοποιήσουν τον απαιτούμενο χρόνο.
- Βοηθούν στην επιλογή των κατάλληλων μαθημάτων για την ικανοποίηση των ειδικών ακαδημαϊκών απαιτήσεων που προσαρμόζονται καλύτερα στους βραχυχρόνιους και μακροχρόνιους στόχους (π.χ. μεταπτυχιακές σπουδές) της/του κάθε φοιτήτριας/φοιτητή.
- Κατευθύνουν τις/τους φοιτήτριες/φοιτητές σε άλλους φορείς ή υπηρεσίες του Ιδρύματος που μπορούν να βοηθήσουν με διάφορους τρόπους, όπως εγγραφές, οικονομική βοήθεια, στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, αθλητισμό, επαγγελματική αποκατάσταση, κλπ.

Συναντήσεις

Οι πρωτοετείς φοιτήτριες/φοιτητές θα συναντώνται ως ομάδα με τον Σ.Κ. τους σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η πρώτη συνάντηση (συνάντηση υποδοχής) γίνεται σύντομα μετά την επίσημη έναρξη του χειμερινού εξαμήνου. Επόμενες συναντήσεις θα ορίζονται σε από κοινού συμφωνηθείσες ημερομηνίες. Από το 2^ο έτος σπουδών και μετά δεν θα υπάρχουν τακτικές συναντήσεις, αλλά συνιστάται να γίνεται τουλάχιστον μία συνάντηση ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο.

3.7. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι μεταβατικές διατάξεις αφορούν τις φοιτήτριες και τους φοιτητές που το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 βρίσκονται στο 4^ο έτος. Οι συγκεκριμένες/-οι φοιτήτριες και φοιτητές οφείλουν να δώσουν έμφαση στα επόμενα:

1. Στο Π.Σ. του 2013-14 πολλά μαθήματα είχαν αλλάξει είτε εξάμηνο είτε τύπο, δηλαδή, από υποχρεωτικά έγιναν επιλογής ή αντίστροφα. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, που τα έχουν ήδη εξεταστεί επιτυχώς, θα πρέπει να τα υπολογίσουν ως είχαν, δηλαδή υποχρεωτικά αν ήταν υποχρεωτικά και επιλογής αν ήταν επιλογής, και σε όποιο εξάμηνο τα εξετάστηκαν επιτυχώς. Συνεπώς, τα μαθήματα αυτά δεν πρέπει να δηλωθούν ξανά. Οι αλλαγές ισχύουν από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και εξής.
2. Σχετικά με την ξένη γλώσσα:
3. Στο παρόν Π.Σ. η διδασκαλία των ξένων γλωσσών προσφέρεται στο 1^ο έτος (1^ο και 2^ο εξάμηνο) και είναι προαιρετική. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μπορούν να δηλώνουν την ξένη γλώσσα ως μάθημα επιλογής **μία μόνο φορά**, είτε στο χειμερινό είτε στο εαρινό εξάμηνο του 1^{ου} έτους.
4. Η ξένη γλώσσα διδάσκεται από το Διδακταλείο Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου και στο Τμήμα μας προσφέρονται οι εξής ξένες γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και Ρωσικά. Οι φοιτητές μπορούν να δηλώνουν τη ξένη γλώσσα ως μάθημα επιλογής.
5. Η επιτυχής αξιολόγηση στην ξένη γλώσσα αντιστοιχεί σε 5 πιστωτικές μονάδες (Ε.Σ.Τ.Σ.).
6. **Οι φοιτήτριες και φοιτητές που το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 θα βρίσκονται στο 4^ο έτος, καθώς και οι επί πτυχίω φοιτήτριες και φοιτητές**, εφόσον έχουν ήδη εξεταστεί επιτυχώς σε κάποιο μάθημα γλώσσας, διατηρούν τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες. Το μάθημα

αυτό αντιστοιχεί σε πέντε (5) πιστωτικές μονάδες. Σε διαφορετική περίπτωση, θα ενταχθούν στο παρόν Π.Σ., το οποίο ορίζει ως προαιρετική την ξένη γλώσσα και προβλέπει την επιλογή της σε ένα μόνο εξαμηνιαίο μάθημα.

3.8. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1^ο ΕΤΟΣ - 1^ο ΕΞΑΜΗΝΟ *Μαθήματα Υποχρεωτικά*

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	42130	ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	42110	ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΠΑΡ+ΕΡΓ) ²	42145	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42167	ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42127	ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Ι (ΠΑΡ.+ΕΡΓ)	42140	ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ
ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ: ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	42150	ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ Ι	42155	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ* ³	42160	
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ *	42165	ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ
ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ⁴		ΜΕΛΟΣ Ε.Ε.Π ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

² Η ένδειξη (ΠΑΡ + ΕΡΓ.) δηλώνει ότι το συγκεκριμένο μάθημα περιέχει διδασκαλία και εργαστήρια.

³ Τα μαθήματα με την ένδειξη (*) δεν θα διδαχθούν το ακαδημαϊκό έτος 2015-16.

⁴ Οι ξένες γλώσσες που προσφέρονται είναι: Αγγλικά (κωδικός μαθήματος 42193), Γαλλικά (κωδικός μαθήματος 42193), Γερμανικά (κωδικός μαθήματος 42195) και Ρωσικά (κωδικός μαθήματος 42199).

Οι φοιτητές/-τριες **μπορούν να δηλώσουν μόνο μια ξένη γλώσσα και μόνο σε ένα από τα εξάμηνα 1^ο και 2^ο.**

1^ο ΕΤΟΣ - 2^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42220	ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	42210	ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ Ι (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42517	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	42347	ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	42305	ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42240	ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΥ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)	42235	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.-ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	42135	ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ι	42115	ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ
<i>ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ ΙΙ*</i>	<i>42260</i>	<i>ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ</i>
<i>ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ*</i>	<i>42920</i>	
<i>ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ*</i>	<i>42170</i>	<i>ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ</i>
ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ⁵		ΜΕΛΟΣ Ε.Ε.Π ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

⁵ Οι ξένες γλώσσες που προσφέρονται είναι: Αγγλικά (κωδικός μαθήματος 42193), Γαλλικά (κωδικός μαθήματος 42193), Γερμανικά (κωδικός μαθήματος 42195) και Ρωσικά (κωδικός μαθήματος 42199).

Οι φοιτήτριες και φοιτητές **μπορούν να δηλώσουν μόνο μια ξένη γλώσσα και μόνο σε ένα από τα εξάμηνα 1^ο και 2^ο.**

2^ο ΕΤΟΣ - 3^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	42225	ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Ι ⁶ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42505	ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι	42520	ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΟΥ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42270	ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	42322	ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ*	42325	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.-ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	42245	ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	42645	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΧΑΡΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ ⁷)*	42275	ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΓΛΩΣΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	42335	ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΙΙ	42610	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΩΝ*	42455	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)*	42875	ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)	42375	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42485	ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ

⁶ Το μάθημα προσφέρει εργαστήρια κατ' επιλογή.

⁷ Η ένδειξη «ΠΡΑΚΤΙΚΗ» δηλώνει ότι το συγκεκριμένο μάθημα εντάσσεται στην ενότητα μαθημάτων που σχετίζονται με την Πρακτική Άσκηση.

2^ο ΕΤΟΣ - 4^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	42405	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΧΑΡΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ Ι (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)	42255	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)	42410	ΚΩΣΤΑΣ ΡΑΒΑΝΗΣ/ ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42310	ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΑΡΧΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42425	ΑΜΑΛΙΑ ΥΦΑΝΤΗ
ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ (ΠΑΡ + ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42125	ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ
ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42415	ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ
ΚΙΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42905	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ *	42465	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ ΜΑΘΗΣΗΣ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)*	42420	ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ *	42360	ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ*	42370	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΧΑΡΟΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ-ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ/ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42267	ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)*	42445	ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ

3^ο ΕΤΟΣ - 5^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	42230	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42510	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ι (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42513	Ν. ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ-Β. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ I ⁸	42315	ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΙΛΛΗΣ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42540	ΑΜΑΛΙΑ ΥΦΑΝΤΗ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ (ΠΑΡ+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42530	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΧΑΡΟΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Ι	42515	ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42311	ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	42569	ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ
ΘΕΜΑΤΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)*	42435	
ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΠΑΡ+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42555	ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	42765	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ (ΕΡΓ.+ΠΑΡ.)	42590	ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΠΑΡ+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42560	ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ*	42670	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

⁸ Προσφέρεται από το Π.Τ.Δ.Ε.

3^ο ΕΤΟΣ - 6^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	42605	ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)	42665	ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ
ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	42615	ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
<i>ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ *</i>	42625	ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΙΙ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ.)	42627	ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ
<i>ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)*</i>	42629	ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42740	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ
<i>ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΙΙ: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)*</i>	42640	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΙΙ (ΠΑΡ+ΕΡΓ.)	42330	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42636	ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΟΥ
ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42650	ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) ⁹	42480	Ι. ΚΑΤΣΙΛΛΗΣ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42925	ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΟΥ
<i>ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)*</i>	42790	ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	42930	ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ

⁹ Προσφέρεται από το Π.Τ.Δ.Ε.

4^ο ΕΤΟΣ - 7^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42950	Μ. ΚΑΜΠΕΖΑ – Ν. ΡΑΙΚΟΥ
ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42900	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ- Ε.Ε.Π. ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΠΤΥΧΙΩ ΦΟΙΤΗΤΕΣ)	42685	
ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ*	42725	
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (ΠΑΡ.+ΣΕΜ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42730	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42830	ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42745	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ*	42635	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)*	42835	ΑΜΑΛΙΑ ΥΦΑΝΤΗ
Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.-ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ/ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42915	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ *	42766	ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΟΥ
ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	42935	ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ
ΘΕΣΜΟΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)*	42705	ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ
ΚΕΙΜΕΝΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ.)*	42890	ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ. + ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)*	42660	ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΣΛΕΞΙΑ	42320	ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΤΣΕΣΜΕΛΗ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42767	ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ
ΟΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ.)*	42770	ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ

4^ο ΕΤΟΣ - 8^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ	42825	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)	42810	ΑΜΑΛΙΑ ΥΦΑΝΤΗ

Μαθήματα Επιλογής

ΜΑΘΗΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ¹⁰	42685	
ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*	42637	ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ*	42840	ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ
ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	42850	ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	42870	ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ
ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ	42877	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ (ΠΑΡ+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ)	42880	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ	42910	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ

¹⁰ Η Πτυχιακή Εργασία αντιστοιχεί σε δεκαπέντε (15) π.μ. Σ' αυτήν την περίπτωση μειώνονται κατά τρία (3) τα εξαμηνιαία μαθήματα επιλογής που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου (περισσότερα για την Πτυχιακή Εργασία υπάρχουν στην παράγραφο 3.3).

3.9. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1^ο ΕΤΟΣ-1^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ [42130]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μετά την παρακολούθηση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

Περιγράφουν τα βασικά πεδία των Επιστημών της Αγωγής και της Εκπαίδευσης.

Αναγνωρίζουν τη σχέση της Παιδαγωγικής Επιστήμης με άλλες επιστήμες.

Αναλύουν τα σύγχρονα ζητήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα έχει ως στόχο να εισαγάγει τους φοιτητές/τριες στα βασικά ζητήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Συγκεκριμένα μελετώνται και αναλύονται, το εύρος των πεδίων των Επιστημών της Αγωγής και της Εκπαίδευσης, οι σκοποί της αγωγής, η σχέση της Παιδαγωγικής με άλλες επιστήμες (Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία), η οικογένεια και το σχολείο, ο ρόλος του εκπαιδευτικού, καθώς και οι βασικές μέθοδοι έρευνας στο χώρο της Παιδαγωγικής. Τέλος, αναλύονται σύγχρονα ζητήματα της εκπαίδευσης, όπως το φύλο, το περιβάλλον, η δημιουργικότητα και η κριτική σκέψη.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Mialaret, G. (2011). *Περί Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης* (επιμ.: Π. Καλογιαννάκη & Κ. Καρράς). Αθήνα: Gutenberg.
Ματσαγγούρας, Η. (2009). *Εισαγωγή στις Επιστήμες της Παιδαγωγικής: εναλλακτικές προσεγγίσεις, διδακτικές προεκτάσεις*. Αθήνα: Gutenberg.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, ασκήσεις και εφαρμογές.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από την τελική γραπτή εξέταση (100% του τελικού βαθμού) είτε από τον βαθμό των εργασιών που εκπονούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος και τον βαθμό της τελικής εξέτασης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ [42110]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Λέκτορας ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Το μάθημα προσφέρει μία συστηματική εισαγωγή στην επιστήμη της ψυχολογίας, μέσα από τις καθιερωμένες θεωρίες του κλάδου και τις πρόσφατες εξελίξεις. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν διαμορφώσει μία εικόνα για το αντικείμενο μελέτης της επιστήμης της ψυχολογίας και των κλάδων της, αλλά και για τις βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου νου, όπως προσεγγίζονται από την επιστήμη της ψυχολογίας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται μία εισαγωγή στην ιστορία και τη θεωρία της ψυχολογίας. Παρουσιάζονται οι σύγχρονες θεωρήσεις, οι κύριοι τομείς της ψυχολογίας, οι μέθοδοι έρευνας και η δεοντολογία. Εξετάζονται οι βιολογικές βάσεις της συμπεριφοράς και της νόησης καθώς και η οντογενετική τους ανάπτυξη. Τέλος παρουσιάζονται αναλυτικά οι βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου νου (αισθητηριακές διεργασίες, αντίληψη, συνείδηση, μνήμη, γλώσσα, σκέψη, μάθηση, κίνητρα, συγκίνηση).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Atkinson, L.R., Atkinson, C.R., Smith, E.E., Bem, J.D., & Nolen-Hoeksema, S. (2003). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία του Hilgard*, Τόμος Α, (Επιμ. Γ. Βορριά, Μπ. Ντάβου, & Ζ. Παπαληγούρα), Εκδόσεις Παπαζήση.

Βοσνιάδου, Σ. (2005). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*, Τόμος Α, Εκδόσεις Gutenberg.

Hayes, N. (1998). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*, (επιμ. Ι. Παρασκευόπουλος), Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

Schacter, D. L., Gilbert, D. T., & Wegner, D. M., (2012). *Ψυχολογία*, (επιμ. Σ. Βοσνιάδου), Εκδόσεις Gutenberg.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και συζήτηση

Εργασίες/Ασκήσεις

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτές εξετάσεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΤΠΕ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.)

[42145]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να κατανοήσουν οι φοιτητές θεμελιώδεις αρχές της Επιστήμης της Πληροφορικής, να αναπτύξουν δεξιότητες στη χρήση ενός υπολογιστικού συστήματος και των βασικών εφαρμογών που αφορούν στην επεξεργασία και στη μετάδοση δεδομένων και να εξοικειωθούν με τις Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών. Επίσης να αποκτήσουν δεξιότητες χρήσης πληροφοριακών συστημάτων και να αναπτύξουν μεταγνωστικές δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να εντάξουν τις ΤΠΕ στις κοινωνικές και επαγγελματικές δραστηριότητες με εποικοδομητικό τρόπο.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγή

Βασικές έννοιες πληροφορικής

Μοντέρνες εφαρμογές υπολογιστικής τεχνολογίας: Διαδίκτυο, Κοινωνικά δίκτυα, Κοινωνικός υπολογισμός, Πανταχού παρών υπολογιστής

Μηχανές αναζήτησης / Η ψυχολογία του Διαδικτύου /

Ποσοτικοποιημένος εαυτός (quantified self)

Υλικό υπολογιστή

Λογισμικό: Λειτουργικό σύστημα

Δίκτυα υπολογιστών/ Ασφάλεια υπολογιστών

Εισαγωγή στη Ψυχολογία της Αλληλεπίδρασης: Αλληλεπίδραση

Ανθρώπου Υπολογιστή

Ευρετική αξιολόγηση/ System Usability Scale (SUS) /Keystroke Level Model

Εκπαιδευτική τεχνολογία /Διαδίκτυο και Εκπαίδευση

Web 2.0 στην Εκπαίδευση

ΤΠΕ και Κοινωνία

Ειδικά θέματα ΤΠΕ: Crowdsourcing, Τεχνητή Νοημοσύνη,

Recommender Systems

Περιεχόμενο εργαστηρίου.

Γνωριμία με τον υπολογιστή και τα συστατικά του μέρη
 Διαχείριση υπολογιστή με το λειτουργικό σύστημα / Αναζήτηση
 βοήθειας (Help) για συγκεκριμένα προβλήματα
 Αποστολή, λήψη και διαχείριση μηνυμάτων στο Διαδίκτυο
 Αναζήτηση στο Διαδίκτυο (χρήση διαδεδομένων μηχανών
 αναζήτησης)
 Εργασίες δακτυλογράφησης, διαχείρισης και μορφοποίησης κειμένου
 Εργασίες καταγραφής και μοντελοποίησης αριθμητικών δεδομένων σε
 λογιστικό φύλλο
 Αξιοποίηση Τεχνολογιών Web 2.0 (Wikis, Blogs κ.α.) στην
 εκπαίδευση
 Σχεδίαση και υλοποίηση απλών αλγορίθμων με εργαλεία
 διαγραμματικής αναπαράστασης
 Δημιουργία εκπαιδευτικών παιχνιδιών
 Τεχνικές αξιολόγησης λογισμικού

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Beekman, B., & Beekman, G. (2015). Εισαγωγή στη Πληροφορική
 (10η Έκδοση), Αθήνα: Εκδόσεις Γκιούρδας.
 Evans A., Martin, K., & Poatsy, M.A. (2014). Εισαγωγή στην
 Πληροφορική (Pearson), Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
 Forouzan, B.A. (2015). Θεμελιώδεις έννοιες: Από το χειρισμό
 δεδομένων μέχρι τη θεωρία των υπολογισμών, Αθήνα:
 Κλειδάριθμος.
 Shelly, G., Cashman, T, Vermaat, M., & Walker, T. (2009).
 Discovering Computers 2009: Concepts for a Connected World.
 Cambridge, Massachusetts: Course Technology.
 Tapscott, D., & Williams, A.D. (2006). Wikinomics: How mass
 collaboration changes everything. NY: Penguin.
 West, J.A. & West, M.L. (2009). Using Wikis for Online Collaboration.
 San Francisco: Jossey-Bass.

Preece, J., & Maloney-Krichmar, D. (2003). Online communities. In J.
 Jacko & A. A. Sears (Eds.), Handbook of human-computer
 interaction, 596-620.

Putnam, R. D. (1995). Tuning in, tuning out: The strange disappearance
 of social capital in America. PS: Political Science and Politics,
 28(4), 664-683.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις.

Εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση.

Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες).

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

αξιολόγηση των εργασιών (40% του βαθμού).

τελική εξέταση (60% του βαθμού).

Προαιρετική εργασία.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42167]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

- Κατανόηση των διεργασιών που υπεισέρχονται στην εικαστική πράξη.
- Κατανόηση των βασικών προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό εικαστικών δραστηριοτήτων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Γενική έννοια, σκοπός και βασικές προϋποθέσεις της εικαστικής αγωγής.

Περιοριστικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της τέχνης.

Στάδια της καλλιτεχνικής διεργασίας.

Χρήσεις και έλεγχος των εκφραστικών μέσων και η ανάδειξή τους στο σχολικό περιβάλλον.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

ΑΡΝΤΟΥΕΝ, Ι., 2000, Η καλλιτεχνική αγωγή στο σχολείο, Αθήνα, Νεφέλη.

ΒΑΟΣ, Α., 2008, Ζητήματα διδακτικής των εικαστικών τεχνών. Το καλλιτεχνικό εγχείρημα ως διδακτική πράξη, Αθήνα, Εκδόσεις Τόπος.

ΓΚΑΓΙΩ, Μπ.- Α, 2002, Πλαστικές Τέχνες. Στοιχεία μιας διδακτικής – κριτικής, Αθήνα, Νεφέλη.

CHAPMAN, L., 1993, Διδακτική της τέχνης- Προσεγγίσεις στην καλλιτεχνική αγωγή, Αθήνα, Νεφέλη.

ΡΟΜΠΙΝΣΟΝ, Κ., 1999, Οι τέχνες στα σχολεία, αρχές, πρακτικές, προβλέψεις, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα περιλαμβάνει θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος και οι φοιτητές - τριες εργάζονται σε μικρές ομάδες εμπλεκόμενοι -ες στην καλλιτεχνική διεργασία.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών - τριών γίνεται με βάση τις εργαστηριακές ασκήσεις (50%) την τελική γραπτή εξέταση (50%).

Μαθήματα Επιλογής

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ.)
[42127]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

- Να έχουν κατανοήσει το «κύτταρο» ως δυναμική οντότητα και ως βασική δομική μονάδα του ανθρώπινου σώματος.
- Να έχουν κατανοήσει σε ένα βασικό επίπεδο τη δομή και τη λειτουργία του πεπτικού, του αναπνευστικού και του κυκλοφορικού συστήματος και να είναι σε θέση να εξηγούν τη συμβολή τους στην κάλυψη των ενεργειακών μας αναγκών.
- Να έχουν κατανοήσει την ιδέα του ελέγχου και του συντονισμού των δραστηριοτήτων του σώματος από το νευρικό σύστημα και την ιδέα της ομοιόστασης.
- Να έχουν κατανοήσει σε ένα βασικό επίπεδο τη δομή και τη λειτουργία του αναπαραγωγικού συστήματος.
- Να έχουν οικοδομήσει βασικές έννοιες γενετικής και να έχουν συνθέσει ένα ικανοποιητικό επεξηγηματικό μοντέλο σε σχέση με τη μεταβίβαση των γονιδίων από γενιά σε γενιά, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο αυτά καθορίζουν τα χαρακτηριστικά μας.
- Να έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές νέων θεραπειών όπως η «γονιδιακή» και η «κυτταρική». Επιπλέον, σε επίπεδο δεξιοτήτων οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν στο πλαίσιο του μαθήματος την ευκαιρία να αναπτύξουν:
- Γενικές δεξιότητες σκέψης, όπως η οικοδόμηση ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ επιμέρους τμημάτων γνώσης.
- Ειδικές δεξιότητες σκέψης, όπως η (α) η συσχέτιση «δομής - λειτουργίας» σε διάφορα επίπεδα οργάνωσης του σώματος, και (β) η «στρατηγική του γιο-γιο», δηλ. η μετακίνηση σε κατώτερα επίπεδα οργάνωσης (κυτταρικό - μοριακό) προκειμένου να γίνει δυνατή η οικοδόμηση επεξηγηματικών συλλογισμών σε ένα ανώτερο επίπεδο οργάνωσης (επίπεδο οργανισμού).
- Δεξιότητες συνεργατικής οικοδόμησης γνώσης μέσα μαθησιακά περιβάλλοντα υποστηριζόμενα από εκπαιδευτικό λογισμικό.

- Δεξιότητες παρατήρησης μικροσκοπικών παρασκευασμάτων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

«Ο κόσμος των κυττάρων»

- Τα κύτταρά μας
- Η δραστηριότητα των κυττάρων μας
- Η ιδέα της ομοιόστασης στο κυτταρικό επίπεδο
- Τα επίπεδα οργάνωσης των κυττάρων στο σώμα μας

«Πώς το σώμα μας εξασφαλίζει ενέργεια;»

- Το πεπτικό σύστημα
- Το αναπνευστικό σύστημα
- Το κυκλοφορικό σύστημα

«Πώς το σώμα μας ελέγχει τις λειτουργίες του;»

- Το νευρικό σύστημα
- Η ομοιόσταση στο επίπεδο του οργανισμού

«Γονίδια & Κληρονομικότητα»

- Το αναπαραγωγικό σύστημα
- Βασικές έννοιες γενετικής
- Μεταβίβαση κληρονομικών ασθενειών
- Γενετικός έλεγχος & νέες θεραπείες

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Εργαζάκη, Μ. (2009). Βασικά Θέματα Βιολογίας Ανθρώπου: Σημειώσεις Μαθήματος.

Ζόγκζα, Β (1998). «Θέματα Γενετικής Ανθρώπου»: Ελληνική εκδοχή της Ενότητας 4 από τα εκπαιδευτικά υλικά της EIBE (www.eibe.info).

Williams, G. (2006). New Biology for You, Student Book. UK: Nelson Thorns Pbs.

Williams, G. (2000). Advanced Biology for You. UK: Nelson Thorns Pbs.

Johnson, G. B. (1994). Human Biology: Exploring Concepts. USA: WCB Pbs.

Enger, E.D., Kormelink, J.R., Ross, F.C. and Smith, R.J. (1994). Concepts in Biology. USA: WCB Pbs.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις: (α) παρουσίαση των θεμάτων μελέτης με διαφάνειες, συζήτηση και βίντεο μικρής διάρκειας με “animations”, (β) ατομική ή συνεργατική συμπλήρωση αντίστοιχων «φύλλων εργασίας». Εργαστηριακές ασκήσεις: Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής: (α) γνωριμία με το μικροσκόπιο: παρατήρηση ιστών του ανθρώπινου σώματος, (β) συνεργατική διερεύνηση βασικών εννοιών γενετικής με «φύλλα εργασίας» υποστηριζόμενα από εκπαιδευτικό λογισμικό, (γ) «παιχνίδι ρόλων» και αντιπαράθεση επιχειρηματολογικού χαρακτήρα για σύγχρονες εφαρμογές στον τομέα της υγείας του ανθρώπου.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική εξέταση μαθήματος

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Ι (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.)[42140]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ, μέλος Ε.Ε.Π.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Με το μάθημα αυτό επιχειρείται μια σύντομη εισαγωγή στη Μουσική. Παρουσιάζονται στοιχεία θεωρίας, οργανογνωσίας και μορφολογίας της μουσικής. Η εξοικείωση των φοιτητών με τα θέματα αυτά θα τους επιτρέψει να αποκτήσουν στοιχεία επιστημονικής και καλλιτεχνικής καλλιέργειας και θα τους βοηθήσει στην ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων.

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν αναπτύξει:

- την ικανότητα γραφής και ανάγνωσης απλής παρτιτούρας
- δεξιότητες εκτέλεσης απλών ρυθμικών μουσικών οργάνων

- δεξιότητες εκτέλεσης μελωδικών οργάνων (μεταλλόφωνο, φλογέρα)
- δεξιότητες σύνθεσης και εκτέλεσης μουσικής ατομικά και ομαδικά
- την ικανότητα να σχεδιάζουν απλές μουσικές δραστηριότητες με τη χρήση της φωνής και των μουσικών οργάνων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

1. Παραδόσεις:

Παρουσίαση βασικών μουσικών εννοιών και εξοικείωση με τη μουσική σημειογραφία.

Οργανογνωσία: μουσικά όργανα της συμφωνικής ορχήστρας.

Μορφολογία: μορφές της ευρωπαϊκής μουσικής.

2. Εργαστηριακό μέρος:

Γνωριμία με τα κρουστά όργανα "Orff", χρήση τους σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες (κίνηση, λόγο, τραγούδι).

Ανάγνωση και εκτέλεση παρτιτούρας, δημιουργία απλής παρτιτούρας, απλές ενορχηστρώσεις.

Διδασκαλία τραγουδιών με οργανική συνοδεία.

Εκμάθηση μελωδικού οργάνου (μεταλλόφωνο, φλογέρα).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κάρολι Όττο (1983), Εισαγωγή στη Μουσική, Αθήνα: Νεφέλη

Διαμαντής Γιώργος (1997), Η κλασική θεωρία της Μουσικής, Αθήνα:

Φ. Νάκας.

Γρηγορίου Μιχάλης (1992), Μουσική για παιδιά και για έξυπνους

μεγάλους, Αθήνα: Νεφέλη

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- Διαλέξεις

- Εργαστηριακά μαθήματα, μάθηση με βιωματικό τρόπο
- Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

- Τελική γραπτή εξέταση (50%)
- Εργαστηριακή εξέταση (προφορικά) (50%)

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ: ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ [42150]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η κατανόηση της έννοιας, των αξιών και των θεσμών της σύγχρονης δημοκρατίας και η εμβάθυνση στα θεωρητικά, πρακτικά και ηθικοπολιτικά προβλήματα που ανέδειξαν οι κλασικές θεωρίες της δημοκρατίας και η σύγχρονη φιλελεύθερη / αντιπροσωπευτική μορφή της. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ιδιότητα του πολίτη και στις δεξιότητες / ικανότητες (κριτική σκέψη, ευθύνη, διαβούλευση, κλπ.) που απαιτείται να αναπτύξουν οι νέοι ώστε να ενισχυθούν οι δυνατότητες συμμετοχής τους στα κοινά και να αναπτυχθούν οι ανθρωπιστικές αξίες της δημοκρατίας, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι ελευθερίες, η ανοχή στην ετερότητα, και εν γένει να γίνονται σεβαστοί οι δημοκρατικοί θεσμοί.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται το μοντέλο της αρχαίας αθηναϊκής δημοκρατίας, οι κλασικές θεωρίες της δημοκρατίας (J. Locke, J. J. Rousseau, Montesquieu, J. S. Mill), η μαρξιστική κριτική της δημοκρατίας και τα θεωρητικά μοντέλα των υποστηρικτών της

συμμετοχικής δημοκρατίας (Πουλαντζάς, Macpherson, Pateman). Επίσης οι κλασικές και οι πιο πρόσφατες θεωρίες / προσεγγίσεις σχετικά με την ιδιότητα του πολίτη, η έννοια του κοινωνικού κεφαλαίου και η σημασία του για τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και ο ρόλος της εκπαίδευσης στην ενδυνάμωση της δημοκρατίας και των θεσμών της. Η ύλη του μαθήματος δεν είναι απολύτως καθορισμένη, διότι κάθε φορά εμπλουτίζεται με θεματικές που, σε κάθε περίπτωση, κινούνται στα παραπάνω πλαίσια.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Balibar E., *Les frontières de la démocratie*, Ed. de la Découverte, Paris, 1992.

Sartori G., *Theory of Democracy*, Chatman House, London, 1987.
Taguieff P.-A., *Παγκοσμιοποίηση και Δημοκρατία*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα, 2002.

Χάμπερμας Γ., *Ο μεταεθνικός αστερισμός*, Πόλις, Αθήνα, 2003.
Χέλντ Ν., *Μοντέλα Δημοκρατίας*, Στάχυ, Αθήνα, 1995.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, συζητήσεις και ανάπτυξη επιχειρημάτων για την εγκυρότητα της κάθε θεωρίας / προσέγγισης, προαιρετική εκπόνηση ατομικών εργασιών σχετικών με το αντικείμενο του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από τη γραπτή εξέταση είτε από τον μέσο όρο του βαθμού εργασίας (εφόσον εκπονηθεί εργασία) και του βαθμού της γραπτής εξέτασης. Επίσης, στη διάρκεια των μαθημάτων διεξάγονται τεστ γνώσεων που λαμβάνονται υπόψιν στην τελική αξιολόγηση.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ Ι [42155]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα αναμένεται στο τέλος του εξαμήνου:

- να έχουν κατανοήσει τη θέση και το ρόλο της τέχνης στη ιστορία του δυτικού πολιτισμού.
- να είναι ικανές/οί να αντιλαμβάνονται την πολλαπλότητα και το πολυδιάστατο των καλλιτεχνικών μορφών
- να έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες της ιστορίας της τέχνης
- να έχουν εξοικειωθεί με βασικούς όρους της καλλιτεχνικής δημιουργίας.
- να είναι σε θέση να αναλύουν, να τοποθετούν ιστορικά και να προσεγγίζουν ερμηνευτικά εικαστικά έργα.
- να είναι σε θέση να ενσωματώνουν δημιουργικά γνώσεις και εμπειρίες που απέκτησαν από την επαφή τους με έργα τέχνης στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εικαστικής και αισθητικής αγωγής
- να συμβάλλουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων των παιδιών απέναντι στην τέχνη και την καλλιτεχνική δημιουργία.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγή στην ιστορία των μορφών, των καλλιτεχνικών ειδών και τεχνοτροπιών και σύνδεσή τους με τα κοινωνικο-ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια εντός των οποίων αναδύονται Οι θεματικές ενότητες που προσεγγίζονται στο μάθημα αυτό είναι οι εξής:

Οι απαρχές της δυτικοευρωπαϊκής τέχνης.

Οι εξελίξεις που οδήγησαν στην Αναγέννηση.

Ιταλική Αναγέννηση.

Η εκτός Ιταλίας Αναγέννηση.

Μανιερισμός.

17ος αιώνας - Μπαρόκ.

Το πέρασμα από τον 17ο στον 18ο αιώνα.

Ροκοκό

Νεοκλασικισμός.

Ρομαντισμός

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Gombrich, E. H., Το Χρονικό της Τέχνης, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2004 (11998).

Honour, H., Fleming, J., Ιστορία της Τέχνης, μετ. Α. Παππάς, εκδ. Υποδομή, Αθήνα 1998.

Μπαζέν, Ζ., Μπαρόκ και ροκοκό, μετ. Α. Παππάς, εκδ. Υποδομή, Αθήνα 1995.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Ατομική ή ομαδική εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών γίνεται μέσω της γραπτής τελικής εξέτασης. Συνεκτιμάται η ενεργός συμμετοχή καθώς και η εκπόνηση εργασίας (προαιρετική).

Η αξιολόγηση του μαθήματος στηρίζεται στην αυταξιολόγηση του καθηγητή και στην ανατροφοδότηση των φοιτητών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ [42160]*

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ [42165]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος:

Η μύηση στις μεθόδους της ιστορίας και η ανάγνωση μέσω αυτών της νεοελληνικής ιστορίας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Ζητήματα Ιστορίας (Ιστορία και ιστορική πραγματικότητα, μέθοδοι, αντικειμενικότητα στην Ιστορία).

Η συγκρότηση του νεοελληνικού Κράτους (οθωμανική κυριαρχία, εξεγέρσεις, επανάσταση 1821)

Σταθμοί της μετέπειτα ιστορικής εξέλιξης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Richard Clogg, Σύντομη Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας, εκδόσεις Καρδαμίτσα, 2005.

Νίκος Γ. Σβορώνος, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας, εκδόσεις Θεμέλιο 1994.

Χρήστος Χατζηϊωσήφ (επιστημονική επιμέλεια), Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα, Αθήνα εκδόσεις Βιβλιόραμα

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

διαλέξεις

προαιρετικές ομαδικές γραπτές εργασίες

προαιρετική παρουσίαση στο μάθημα εργασιών

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Στην αξιολόγηση συνυπολογίζονται:

η τελική εξέταση,

η παρουσία και η παρέμβαση στο μάθημα

οι εργασίες

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ¹¹

---

¹¹ Οι ξένες γλώσσες που προσφέρονται είναι: Αγγλικά (κωδικός μαθήματος 42191), Γαλλικά (κωδικός μαθήματος 42193), Γερμανικά (κωδικός μαθήματος 42195) και Ρωσικά (κωδικός μαθήματος 42199).

Οι φοιτητές/-τριες **μπορούν να δηλώσουν μόνο μια ξένη γλώσσα και μόνο σε ένα από τα εξάμηνα 1^ο και 2^ο.**

2^ο ΕΞΑΜΗΝΟ**Μαθήματα Υποχρεωτικά****ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [24220]**

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ**Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Οι στόχοι/μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι η βαθύτερη θεωρητική κατανόηση:

- της οριοθέτησης του σύγχρονου κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου στην κοινωνία της γνώσης
- της ελληνικής πολυπολιτισμικής πραγματικότητας
- του ρόλου της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής σε ένα παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο
- της διαχείρισης ομάδων με έντονη την εθνοπολιτισμική διαφοροποίηση
- της διαπολιτισμικότητας των προγραμμάτων σπουδών ΑΠΣ - ΔΕΠΠΣ
- της διαπολιτισμικής επίγνωσης και ικανότητας των μελλοντικών επαγγελματιών της γνώσης [διαπολιτισμική επίγνωση/ευαισθητοποίηση, επικοινωνίας & ικανότητα (γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες)].
- των θεμάτων γλωσσικής και πολιτισμικής ετερότητας στο νηπιαγωγείο
- των διαφοροποιημένων διαπολιτισμικών διδακτικών σεναρίων και τεχνικών μάθησης

Προαπαιτήσεις

Βασικές γνώσεις παιδαγωγικής και κοινωνιολογίας & βασική γνώση του προγράμματος Σπουδών του Νηπιαγωγείου

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η ύλη του μαθήματος αξιοποιεί ένα βασικό σύγγραμμα και πολλαπλές βιβλιογραφικές πηγές και πολυτροπικό εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με την ανάλυση της σύγχρονης ελληνικής πολυπολιτισμικής πραγματικότητας, την επίδραση της μετανάστευσης σε αυτή, καθώς και το νέο ρόλο της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής μέσα από προσεγγίσεις όπως η πολυπολιτισμική, αντιρατσιστική, διαπολιτισμική και μετασχηματίζουσα.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην οριοθέτηση της κοινωνίας της γνώσης και του κοινωνικοπολιτισμικού μετασχηματισμού με βάση τη διαπολιτισμική δράση, επικοινωνία και ανταλλαγή. Εξετάζεται ενδελεχώς ο ρόλος της νέας διαφοροποιημένης παιδαγωγικής (Kalantzis & Cope, 2013) σε ένα παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο και ο τρόπος που (επανα)σχεδιάζονται τα σύγχρονα αναστοχαστικά προγράμματα σπουδών με στόχο το διάλογο και την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας και επικοινωνίας.

Επίσης συζητούνται εκτενώς πρακτικά θέματα που αφορούν τη γλωσσική και πολιτισμική ετερότητα στο νηπιαγωγείο, καθώς και τη διαχείρισή της με την υιοθέτηση μιας διαφοροποιημένης παιδαγωγικής προσέγγισης. Τέλος, παρουσιάζονται διαπολιτισμικές διδακτικές προτάσεις.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Συγγράμματα:

- Kalantzis, M. & Cope, B. 2013. Νέα Μάθηση: Βασικές Αρχές για την Επιστήμη της Εκπαίδευσης. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Tiedt, L. P., & Tiedt, M. I. 2006, Πολυπολιτισμική Διδασκαλία. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα. Οδηγός μελέτης
- Aluffi Pentini, A. 2005. Διαπολιτισμικό εργαστήριο. Υποδοχή, επικοινωνία και αλληλεπίδραση σε πολυπολιτισμικό εκπαιδευτικό περιβάλλον, μτφρ. Μ.Τζουλιάνη. Ατραπός, Αθήνα.
- Αρβανίτη, Ε. 2008. «Αποτύπωση εκπαιδευτικών σχεδιασμών σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα: Μελέτη περίπτωσης», Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου, τεύχος 69, σελ. 80-94.
- Νικολάου, Γ. 2005. Διαπολιτισμική διδακτική. Το νέο περιβάλλον,

βασικές αρχές. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Πανταζής, Σ. 2006. Διαπολιτισμική Αγωγή στο Νηπιαγωγείο.

Ατραπός-Περιβολάκι, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Η διδασκαλία γίνεται υπό μορφή σεμιναρίου με εμπλουτισμένες εισηγήσεις, ενώ προβλέπονται πρακτικές δραστηριότητες (π.χ. ατομικός φάκελος διαπολιτισμικής ικανότητας και διδακτικού σχεδιασμού, role-plays, case scenarios, wikis, κτλ) και θεματικές παρουσιάσεις των φοιτητών.

Ο φόρτος εργασίας των φοιτητών προβλέπεται σε 150 ώρες για όλο το εξάμηνο και συνυπολογίζεται ως ακολούθως:

39 ώρες διδασκαλίας

13 ώρες εργαστηρίου/φροντιστηρίου

40 ώρες μελέτης/προετοιμασίας για τα μαθήματα

7 ώρες συνεργασίας/συνάντησης με τη διδάσκουσα

51 ώρες προετοιμασίας για τις εξετάσεις/εργασίες

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση προβλέπει τελικές Γραπτές Εξετάσεις, ενώ σε συνεννόηση με τη διδάσκουσα δίνονται απαλλακτικές εργασίες.

Η απαλλακτική εργασία αφορά στην εκπόνηση μιας βιβλιογραφικής εργασίας ή στην κατάθεση μιας ηλεκτρονικής διδακτικής ενότητας αξιοποιώντας το λογισμικό «Μάθηση μέσω Σχεδιασμού» και ανάρτησή της στον αντίστοιχο ηλεκτρονικό σχεδιαστικό χώρο (<http://neamathisi.com>). Η παράδοση της εργασίας πραγματοποιείται πριν την εξεταστική περίοδο σε ημερομηνία που καθορίζεται εγκαίρως.

Οι ψηφιακά σχεδιασμένες ενότητες και οι βιβλιογραφικές εργασίες, πριν την κατάθεσή τους, παρουσιάζονται στο σύνολο των φοιτητών του μαθήματος με δυνατότητα ομαδικής αξιολόγησης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ [42210]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα παρακολουθήσουν το μάθημα:

- θα γνωρίσουν και θα συζητήσουν μερικά από τα βασικά προβλήματα της φιλοσοφίας
- θα αναπτύξουν τεχνικές διαλόγου και επιχειρηματολογίας

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγή στη μεταφυσική: το πρόβλημα της ύπαρξης του θεού, το πρόβλημα της σχέσης νου- σώματος, το πρόβλημα της ελεύθερης βούλησης.

Εισαγωγή στην ηθική: θεωρία αρετών, ωφελμισμός, καντιανή δεοντολογική θεωρία.

Εισαγωγή στη μετα-ηθική: ηθικός νατουραλισμός, ηθικός σχετικισμός.

Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία: οι έννοιες της ισότητας, της ελευθερίας, της δικαιοσύνης.

Εισαγωγή στη γνωσιολογία: εμπειρισμός, ορθολογισμός.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Ferry, L. (2008). Μαθαίνοντας να ζούμε. Πλέθρον.

Nagel, T. (1989). Θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα. Σμίλη.

Russell, B. (2010). Τα προβλήματα της φιλοσοφίας. Αρσενίδη.

Warburton, N. (2010). Φιλοσοφία: τα βασικά. Αρσενίδη.

Σαμπατέρ, Φ. (2003). Οι ερωτήσεις της ζωής. Αίολος.

Blackburn, S., (1999). Think: A Compelling Introduction to Philosophy. Oxford University Press.

Graig, E. (2002). Philosophy, Oxford University Press.

Hollis, M. (2009). Invitation to Philosophy. Wiley-Blackwell.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Συζήτηση

Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Κριτική διερεύνηση βασικών εννοιών και επιχειρημάτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσα από την τελική εξέταση.

Η αυτο-αξιολόγηση του μαθήματος είναι συνεχής και πραγματοποιείται κυρίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ Ι (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42517]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος των μαθημάτων οι φοιτητές/φοιτήτριες:

- θα έχουν κατανοήσει και θα διακρίνουν τις σύγχρονες βασικές έννοιες της Ιστορίας της Λογοτεχνίας για Παιδιά,
- θα έχουν ενημερωθεί για την ιστορική εξέλιξη της ελληνικής και της ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας για Παιδιά,
- θα έχουν κατανοήσει τη μετάβαση από τη Λογοτεχνία για ενηλίκους στη Λογοτεχνία για Παιδιά,
- θα έχουν έρθει σε επαφή με τους παλαιότερους λογοτέχνες και με τα έργα τους και θα μπορούν να κατανοήσουν το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της λογοτεχνικής παραγωγής για παιδιά,
- θα αναγνωρίζουν τις διασκευές και μεταπλάσεις λογοτεχνικών κειμένων (κυρίως του 19ου αιώνα) για παιδιά,
- θα έχουν έρθει σε επαφή με τη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή για παιδιά (δημιουργοί, τάσεις-αντιπροσωπευτικά έργα, αισθητικά γνωρίσματα, θεματολογία).

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγικές έννοιες-Αποσαφήνιση όρων («Λογοτεχνία», «Παιδική Λογοτεχνία», «Λογοτεχνία για Παιδιά»).

Εννοιολογικός προσδιορισμός και ιδιαίτερος χαρακτήρας της Λογοτεχνίας για Παιδιά.

Εισαγωγή στη Θεωρία και στην Κριτική της Λογοτεχνίας για Παιδιά.

Το παιδί ως αναγνώστης και κριτικός της Λογοτεχνίας για παιδιά.

Μορφή και περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων για παιδιά — Όροι καταλληλότητας- Κριτήρια επιλογής.

Βασικά είδη λογοτεχνικών κειμένων στην Προσχολική Εκπαίδευση [Παραμύθι (λαϊκό-έντεχνο), Μύθος, Παραμυθικές-Μικρές Ιστορίες, Ποίηση, Εικονογραφημένο Βιβλίο (τεχνικές-μέθοδοι), Θέατρο (μορφές-είδη)].

Αφήγηση (είδη, τεχνικές, κώδικες, δραστηριότητες].

Σύγχρονες τάσεις και προσεγγίσεις λογοτεχνικών κειμένων για παιδιά (χιούμορ, μεταμυθοπλασία, διακειμενικότητα, κ.ά.).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αναγνωστοπούλου, Διαμάντη (2002). Λογοτεχνική Πρόσληψη στην Προσχολική και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Αθήνα: Πατάκης.

Κανατσούλη, Μένη (22007). Εισαγωγή στη Θεωρία και Κριτική της Παιδικής Λογοτεχνίας Σχολικής και Προσχολικής Ηλικίας.

Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Κατσίκη-Γκίβαλου, Άντα (επιμ.) (1993). Παιδική Λογοτεχνία: Θεωρία και Πράξη. Τόμ.Α΄. Αθήνα: Καστανιώτης.

Οικονομίδου, Σούλα (2000). Χίλιες και Μία Νύχτες: Η Νεότερη Κινητικότητα στη Λογοτεχνία για Μικρές Ηλικίες. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Χαντ, Πίτερ (1996). Κριτική, Θεωρία και Παιδική Λογοτεχνία. Μτφρ. Ευγ. Σακελλαριάδου-Μένη Κανατσούλη. Αθήνα: Πατάκης.

Hunt, Peter (επιμ.) (2009). Κατανοώντας τη Λογοτεχνία για Παιδιά.

Μτφρ. Χρυσούλα Μητσοπούλου. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Hunt, Peter (1994). *An Introduction to Children's Literature*. Oxford: Oxford University Press.

McGillis, Roderick (1995). *The Nimble Reader: Literary Theory and Children's Literature*. New York: Twayne Publishers.

Nikolajeva, Maria (2005). *Aesthetics Approaches to Children's Literature: An Introduction*. Lanham, Maryland/Toronto/Oxford: The Scarecrow Press, Inc.

Nodelman, P. & Reimer, M. (2003). *The Pleasures of Children's Literature*. Boston/New York/London: Allyn and Bacon.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Ομαδική συζήτηση

Προφορική παρουσίαση (ατομικών) εργασιών των φοιτητών/φοιτητριών

Χρήση οπτικοαουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική (γραφτή) εξέταση

Γραπτές εργασίες

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ [42347]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Αναμένεται ότι με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

1. Να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν στρατηγικές για την αξιολόγηση και ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των παιδιών.
2. Να αναφέρουν τους σκοπούς και τους επιμέρους στόχους της γλωσσικής αγωγής στην πρώτη αγωγή και εκπαίδευση.
3. Να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (παραμύθι, ποίηση, συζήτηση, εικόνα, εκπαιδευτικό

δράμα) μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσα γλωσσικής ανάπτυξης στην πρώτη αγωγή και εκπαίδευση.

4. Να σχεδιάζουν και να οργανώνουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες που να στηρίζουν την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών με βάση τις σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις.

5. Να εξηγούν τη συμβολή του έντυπου λόγου στο περιβάλλον καθώς και της παιδικής λογοτεχνίας και των βιβλίων με πληροφορίες για παιδιά στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών.

6. Να αναφέρονται με επιστημονικότητα σε θέματα οικογενειακού γραμματισμού και να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο διάφορες πρακτικές μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη της γλώσσας.

7. Να διακρίνουν τις διαφορές στις πρακτικές γραμματισμού στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο.

8. Να σχεδιάζουν, να καταγράφουν, να παρουσιάζουν και να σχολιάζουν κριτικά δραστηριότητες γλώσσας και γραμματισμού για παιδιά που φοιτούν σε μια τάξη πρώτης αγωγής κι εκπαίδευσης.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Πορεία γλωσσικής ανάπτυξης και σκοποί της γλωσσικής αγωγής στην πρώτη αγωγή και εκπαίδευση

Η διδασκαλία της γλώσσας στο αναλυτικό πρόγραμμα

Φυσικός/αναδυόμενος και οικογενειακός γραμματισμός. Σχέσεις

προφορικού/καθημερινού & γραπτού / επεξεργασμένου λόγου

Προαλφαβητική και αλφαβητική φάση ανάγνωσης και γραφής

Η οργάνωση του χώρου του νηπιαγωγείου και η ενίσχυση της

λειτουργικής ανάγνωσης και γραφής

Η βιβλιοθήκη της τάξης: Οργάνωση και λειτουργία. Ηχητική

βιβλιοθήκη. Ηλεκτρονικά βιβλία. Δανειστική βιβλιοθήκη.

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την ενίσχυση της μετάβασης στον

επεξεργασμένο λόγο

Παιδιά με μητρική γλώσσα άλλη από τη γλώσσα διδασκαλίας

Πρακτικές γραμματισμού στην πρώτη αγωγή κι εκπαίδευση
Η ενίσχυση της γλωσσικής ανάπτυξης στα σχέδια εργασίας (projects)
Οικογενειακός γραμματισμός. Συνεργασία οικογένειας και σχολείου
Αξιολόγηση γλωσσικών ικανοτήτων.
Πολυτροπικά κείμενα και λειτουργική ανάγνωση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Τάφα, Ε., (2011). Ανάγνωση και Γραφή στην Προσχολική Εκπαίδευση. Αθήνα: Πεδίο.
Γιαννικοπούλου, Α., (2001). Η γραπτή γλώσσα στο νηπιαγωγείο. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
Τάφα, Ε. & Μανωλίτσης, Γ. (2009). Αναδυόμενος Γραμματισμός: Έρευνα και εφαρμογές. Αθήνα: Πεδίο.
Wolf, M. (2009). Ο Προυστ και το καλαμάρι: Πώς ο εγκέφαλος έμαθε να διαβάζει. Αθήνα: Πατάκης.
Crystal, D. (2011). Ένα μικρό βιβλίο για τη γλώσσα. Αθήνα: Πατάκης.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Εισηγήσεις- Παραδόσεις
Εργαστήρια αξιολόγησης δραστηριοτήτων
Εργαστήρια σχεδιασμού δραστηριοτήτων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτές εξετάσεις
Συμμετοχή στα εργαστήρια
Βιβλιογραφική εργασία (Προαιρετική)

Μαθήματα Επιλογής

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ [42305]

Διδάσκουσα: Λέκτορας ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Το μάθημα έχει ως στόχο να παρουσιάσει τις διεργασίες της ανθρώπινης ψυχολογικής ανάπτυξης από τη σύλληψη έως και την παιδική ηλικία. Οι φοιτητές με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα γνωρίζουν:

- Το γνωστικό και ερευνητικό πεδίο της αναπτυξιακής ψυχολογίας
- Τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν διατυπωθεί στο χώρο της αναπτυξιακής ψυχολογίας
- Τις σημαντικότερες αναπτυξιακές αλλαγές που σημειώνονται σε κάθε περίοδο της ζωής (από τη σύλληψη έως την παιδική ηλικία)

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Παρουσιάζονται όλες οι βασικές έννοιες της αναπτυξιακής ψυχολογίας, (οντογένεση και φυλογένεση) και αναφέρονται αναλυτικά οι μέθοδοι έρευνας της αναπτυξιακής ψυχολογίας και ειδικότερα τα μεθοδολογικά και δεοντολογικά προβλήματα των ερευνών της ανάπτυξης. Γίνεται μία αναλυτική παρουσίαση των θεωριών της ανθρώπινης ανάπτυξης. Διερευνάται η επίδραση της προγενετικής ανάπτυξης και της γέννησης καθώς και η σημασία των πρώιμων εμπειριών στη μετέπειτα ανάπτυξη του παιδιού. Τέλος, μελετάται η γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού κατά τη βρεφική, νηπιακή και μέση παιδική ηλικία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Βοσνιάδου, Σ. (1992). *Κείμενα Εξελικτικής Ψυχολογίας, τόμοι 1-3*, Αθήνα: Gutenberg.

Cole, M. & Cole, S. (2011). *Η ανάπτυξη των Παιδιών, Ενιαίος Τόμος*, (Επιμ. Ζ. Παπαληγούρα, Π. Βορριά, & Ζ. Μπαμπλέκου), Εκδόσεις Gutenberg..

Feldman, R.S. (2009). *Εξελικτική Ψυχολογία: Διά βίου ανάπτυξη*, Τόμος 1, (Επιμ. Η. Μπεζεβέγκης), Εκδόσεις Gutenberg.

Κουγιουμτζάκης, Γ. (1995). *Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Παρελθόν, Παρόν, και Μέλλον*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1985). *Εξελικτική Ψυχολογία 1-3*, Αθήνα: ιδιωτική έκδοση.

Shaffer, D.R. (2008). *Εξελικτική Ψυχολογία*, (Επιμ. Ε. Μακρή-Μπότσαρη), Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και συζήτηση

Εργασίες/Ασκήσεις

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτές εξετάσεις

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΙΙ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42240]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ, μέλος Ε.Ε.Π.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του μαθήματος Διδακτική της Μουσικής Ι και στοχεύει στη διεύρυνση της επιστημονικής καλλιέργειας των φοιτητών καθώς και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων εκτέλεσης, σύνθεσης, ακρόασης μουσικής.

Προαπαιτήσεις

Διδακτική της Μουσικής Ι

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Παραδόσεις:

Θέματα ιστορίας της ευρωπαϊκής μουσικής

Ελληνική παραδοσιακή μουσική: το δημοτικό τραγούδι

Ελληνικά όργανα δημοτικής και παραδοσιακής μουσικής

Ελληνικό παιδικό δημοτικό τραγούδι

Μουσική απ' όλο τον κόσμο

Μουσικά όργανα απ' όλο τον κόσμο

Εργαστηριακό μέρος:

Εκμάθηση μελωδικού οργάνου (φλογέρα, μεταλλόφωνο)

Ανάπτυξη φωνητικών δεξιοτήτων

Εισαγωγή σε τεχνικές εναρμόνισης και ενορχήστρωσης

Ανάγνωση και εκτέλεση παρτιτούρας, δημιουργία απλής παρτιτούρας,

γραφική παρτιτούρα, απλές ενορχηστρώσεις

Παιδικά δημοτικά τραγούδια με οργανική συνοδεία

Εισαγωγή στο μουσικό αυτοσχδιασμό

Μουσική επένδυση παραμυθιών

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Γρηγορίου Μιχάλης (1992), Μουσική για παιδιά και για έξυπνους

μεγάλους, β' τόμος, Αθήνα: Νεφέλη

Headington C.(1998)Ιστορία της Δυτικής Μουσικής, β' τόμος, Αθήνα:

Gutenberg

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστηριακά μαθήματα, μάθηση με βιωματικό τρόπο

Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική γραπτή εξέταση (50%)

Εργαστηριακή εξέταση (προφορικά) (25%)

Παρουσίαση ομαδικής εργασίας (25%)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΥ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)

[42235]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η σημαντική διάδοση της χρήσης του Διαδικτύου αλλά και η εγγενής πολυπλοκότητά του δημιουργεί ερωτήματα κοινωνικής, οικονομικής, ψυχολογικής, εκπαιδευτικής και πολιτικής φύσης παράλληλα με τα τεχνολογικά ερωτήματα που σχετίζονται με τα πρωτόκολλα και τις γλώσσες προγραμματισμού στον Ιστό. Στα ερωτήματα αυτά εστιάζει το νέο επιστημονικό πεδίο που καλείται **Επιστήμη του Ιστού**. Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές στην προβληματική του πεδίου αυτού, με έμφαση στην εκπαιδευτική του διάσταση. Επιπλέον στόχος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τις αρχές, τις δυνατότητες και τις υπηρεσίες του Διαδικτύου, να αναπτύξουν τις αναγκαίες δεξιότητες αξιοποίησής του και να κατανοήσουν τις βασικές αρχές που διέπουν τις παιδαγωγικές χρήσεις του ώστε να είναι σε θέση να τις αξιοποιούν αποτελεσματικά και αποδοτικά τόσο κατά τη διάρκεια των σπουδών τους όσο και στη μετέπειτα επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγή

Συμπεριφορά χρηστών στο Διαδίκτυο, σχεδιασμός σε επίπεδο σελίδας

Σχεδιασμός σε επίπεδο δικτυακού τόπου/ τα 10 περισσότερο συχνά

σφάλματα σχεδιασμού

Βασικές αρχές σχεδιασμού δικτυακών τόπων

Τεχνικές αξιολόγησης ευχρηστίας
Ευρετική αξιολόγηση/ SUS
Μοντέλο επιπέδου ηλεκτρολογήσεων
Η ψυχολογία του Διαδικτύου / Κοινωνικές επιπτώσεις από τη χρήση του Διαδικτύου
Crowdsourcing
Διαδίκτυο και Εκπαίδευση/ Web 2.0 στην Εκπαίδευση
Συστήματα διαχείρισης της μάθησης/ MOOC
Διαδικτυακές βιβλιομετρικές βάσεις δεδομένων/ Google Scholar/ Web of Science /Scopus
Τεχνολογία προσβασιμότητας

Περιεχόμενο εργαστηρίου

Google Docs
Blogs (και συμπληρωματικά Wikis)
Weebly
Τεχνικές Αναζήτησης/ Υπηρεσίες Ερωτηματολογίων
Υπηρεσίες Web 2.0
Εργαλεία οπτικοποίησης Tagcloud (Wordle), Visualization (Many Eyes)
Αξιολόγηση δικτυακού τόπου
Μοντέλο επιπέδου ηλεκτρολογήσεων, εργαλείο KLM-FA
Ακαδημαϊκά κοινωνικά δίκτυα
Συστήματα διαχείρισης της μάθησης / moodle
Εικονικοί Κόσμοι (Second Life) και εκπαιδευτικές τους χρήσεις

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Τσέλιος, Ν. (2007). Εισαγωγή στην Επιστήμη του Ιστού, Κλειδάριθμος:Αθήνα.
Lee, T.B., Hall, W., Hendler, J.A., O'Hara, K., Shadbolt, N., & Weitzner, D.J. (2006). A framework for web science. Found. Trends Web Sci., 1(1):1-130.
Ρετάλης, Σ. (επιμέλεια) (2004). Οι Προηγμένες Τεχνολογίες Διαδικτύου στην Υπηρεσία της Μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις

Καστανιώτη.

Tapscott, D., & Williams, A.D. (2006). Wikinomics: How mass collaboration changes everything. NY: Penguin.
West, J.A. & West, M.L. (2009). Using Wikis for Online Collaboration. San Francisco: Jossey-Bass.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις.

Εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση.

Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες).

Προαιρετική εργασία.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

- αξιολόγηση των εργαστηριακών εργασιών (40% του βαθμού).
- τελική εξέταση (60% του βαθμού).
- προαιρετική εργασία (έως και 10% επιπλέον στην τελική βαθμολογία).

ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.-ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ) [42135]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

1. Κατανόηση των διεργασιών που υπεισέρχονται στην εικαστική πράξη.
2. Κατανόηση των προϋποθέσεων και των όρων που υπεισέρχονται στη διαδικασία σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των εικαστικών δράσεων.

Προαπαιτήσεις

Εικαστικές τέχνες στην εκπαίδευση

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Ιστορική αναδρομή και σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της τέχνης.

Υλικά και τεχνικές και προσαρμογή τους στο σχολικό περιβάλλον.

Προσέγγιση του εικαστικού έργου στο σχολικό περιβάλλον.

Εικαστική αγωγή και αναλυτικό πρόγραμμα.

Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση εικαστικών δραστηριοτήτων.

Σύνδεση των εικαστικών μαθημάτων με άλλους τομείς της καλλιτεχνικής και της γενικής εκπαίδευσης..

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

ΒΑΟΣ, Α., 2000, Εικαστική αγωγή στην ελληνική εκπαίδευση.

Ιστορική αναδρομή - προσεγγίσεις στη διδασκαλία της τέχνης. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

EPSTEIN, A., - TRIMH, E., 2005, Εικαστικές τέχνες και μικρά παιδιά.

Ενισχύοντας τους μικρούς καλλιτέχνες, Αθήνα, Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

ΜΑΓΟΥΛΙΩΤΗΣ, Α., 2002, Εικαστικές δημιουργίες μέσα από την παρατήρηση. Ιδέες, σκέψεις, προτάσεις δραστηριοτήτων (τομ. II), Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη.

ΣΑΛΛΑ – ΔΟΚΟΥΜΕΤΖΙΔΗ, Γ., 1996, Δημιουργική φαντασία και παιδική τέχνη, Αθήνα, Εξάντας.

SCHIRRMACHER, R., 1998, Τέχνη και δημιουργική ανάπτυξη των παιδιών, Αθήνα, Ίων.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα περιλαμβάνει θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος. Οι φοιτητές - τρεις εργάζονται σε μικρές ομάδες εμπλεκόμενοι - ες στην καλλιτεχνική διεργασία.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση των φοιτητών - τριών γίνεται με βάση: τις εργαστηριακές ασκήσεις (50%) την τελική γραπτή εξέταση (50%)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ι [42115]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος αυτού του μαθήματος ο φοιτητής που θα το έχει παρακολουθήσει συστηματικά θα μπορεί:

- Να προσδιορίζει την ταυτότητα του γνωστικού αντικείμενου της κοινωνιολογίας.
- Να παρουσιάζει τις βασικές θέσεις των σημαντικών θεωρητικών που θεμελίωσαν το γνωστικό αντικείμενο της κοινωνιολογίας.
- Να αναφέρει τις βασικές θέσεις – επιχειρήματα - επιλογές των θεωρητικών σχολών της κοινωνιολογίας.
- Να παρουσιάζει και να αναλύει τον τρόπο επιστημονικής έρευνας με τον οποίο εργάζεται ο κοινωνικός επιστήμονας για να προσεγγίσει τα ζητήματα της κοινωνικής πραγματικότητας που τον απασχολούν στο μικρο-επίπεδο και μάκρο-επίπεδο.
- Να αναλύει με τη χρήση εμπειρικών και θεωρητικών κοινωνιολογικών γνώσεων την πραγματικότητα, που διαμορφώνεται σήμερα, στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες στις οποίες ανήκει και η Ελλάδα. Μάλιστα, από τη μελέτη και κατανόηση της συγκεκριμένης κοινωνικής πραγματικότητας προκύπτουν τα βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία που διαμορφώνουν τις ανθρώπινες σχέσεις και συμπεριφορές κατά τον 21ο αιώνα. Τα στοιχεία αυτά είναι αναγκαίο να τα γνωρίζουν οι φοιτητές/φοιτήτριες, οι οποίοι ως μελλοντικοί εκπαιδευτικοί προσχολικής αγωγής θα πρέπει να μπορούν να αλληλεπιδρούν επιτυχώς με τους μαθητές, τους γονείς και τους παράγοντες που εμπλέκονται και διαμορφώνουν γενικότερα ή ειδικότερα το κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Τα ζητήματα που θα προσεγγισθούν κατά τη διάρκεια των διδακτικών συναντήσεων είναι:

Το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης, οι σχέσεις με τις άλλες επιστήμες και ο τρόπος ανάπτυξης μιας κοινωνιολογικής θεώρησης. Σύντομη παρουσίαση του έργου σημαντικών κοινωνιολόγων που επηρέασαν το επιστημονικό πεδίο της Κοινωνιολογίας και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα. Συμβολές – επιδράσεις της κοινωνιολογικής γνώσης στο σύγχρονο κόσμο.

Βασικά ζητήματα της κοινωνιολογικής θεωρίας.

Ανάλυση του τρόπου της επιστημονικής – ερευνητικής εργασίας του κοινωνικού επιστήμονα (μεθοδολογία κοινωνιολογικής έρευνας).

Οι ανθρώπινες κοινωνίες: τύποι κοινωνιών και εξέλιξή τους (πρώιμες κοινωνίες, ποιμενικές και αγροτικές κοινωνίες, παραδοσιακά κράτη, σύγχρονος βιομηχανικός κόσμος και κράτη του 1ου, 2ου και 3ου Κόσμου). Οι νέες εκβιομηχανιζόμενες χώρες και το ζήτημα της παγκοσμιοποίησης.

Εθνότητα και φυλή: εξελικτική και συγχρονική προσέγγιση (Τι είναι εθνότητα, Μειονοτικές ομάδες, Φυλετικά ζητήματα, Προκατάληψη και δυσμενής διακριτική μεταχείριση, Εθνοτικοί ανταγωνισμοί και ρατσισμός). Εθνοτικές σχέσεις, εθνοτικές διαφορές, η εξέλιξη των εθνοτικών σχέσεων στο σύγχρονο κόσμο.

Κοινωνικοποίηση.

Η ανθρώπινη καθημερινότητα και επικοινωνία (κοινωνική διαντίδραση και καθημερινή ζωή).

Μελέτη της ανθρώπινης παρέκκλισης και της εγκληματικότητας (τι είναι τα συγκεκριμένα κοινωνικά φαινόμενα, θεωρίες που τα εξηγούν, είδη και μορφές εγκλημάτων, εγκληματολογικές στατιστικές). Τρόποι αντιμετώπισης της παρεκκλίνουσας και της εγκληματικής συμπεριφοράς. Εγκλήματα των εύπορων και των ισχυρών.

Οργανωμένο έγκλημα.

Κοινωνική στρωμάτωση (συστήματα κοινωνικής διαστρωμάτωσης, θεωρίες που εξηγούν την κοινωνική στρωμάτωση στις σύγχρονες κοινωνίες). Οι κοινωνικές τάξεις στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες. Η

κοινωνική κινητικότητα.

Η φτώχεια και η ανισότητα στο σύγχρονο κόσμο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Antony Giddens, Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Δ. Δασκαλάκης, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Δ.Γ. Τσαούσης, Η κοινωνία του ανθρώπου. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Michael Hughes & Carolyn J. Kroehler, Κοινωνιολογία. Οι Βασικές Έννοιες, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

T.B. Bottomore, Κοινωνιολογία. Κεντρικά προβλήματα και βασική βιβλιογραφία, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

J. Ritsert, Τρόποι σκέψης και βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ch. Anderson, Προς μια νέα Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

α) Διαλέξεις του διδάσκοντα, και

β) Συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών στο μάθημα μέσα από την γραπτή απάντηση σε ερωτήματα ή/και τη συζήτηση σε θέματα, που θα προτείνει ο διδάσκων κατά τη διάρκεια των διδακτικών συναντήσεων. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ενδέχεται να πραγματοποιηθούν μέχρι πέντε περίπου γραπτού χαρακτήρα απαντήσεις θεμάτων, μέσα από τα οποία θα γίνεται η πρακτική εξέταση και η προσέγγιση στις σύγχρονες κοινωνικές διαστάσεις κάποιων από τα ζητήματα που θα παρουσιάσει στις διαλέξεις του ο διδάσκων.

Σημείωση: Σημειώνεται ότι η παρακολούθηση του μαθήματος είναι δεσμευτική για τους φοιτητές/φοιτήτριες που θα το δηλώσουν.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών πραγματοποιείται με δύο τρόπους:

1ος Τρόπος: Στο τέλος του εξαμήνου με βάση την επίδοση στις τελικές γραπτές εξετάσεις.

2ος Τρόπος: α) Αξιολόγηση των απαντήσεων των φοιτητών στα ερωτήματα των εργαστηριακών ασκήσεων που θα δίνονται από το διδάσκοντα στο τέλος κάθε διδακτικής συνάντησης. Οι φοιτητές υποχρεούνται να καταθέσουν στο διδάσκοντα τις απαντήσεις κάθε εργαστηριακής άσκησης στο επόμενο μάθημα. Σημειώνεται, ότι κατά την αξιολόγηση των συγκεκριμένων ασκήσεων θα συνυπολογιστεί ο βαθμός συνέπειας (50% του συνολικού βαθμού). Και β) στην τελευταία διδακτική συνάντηση θα προβληθεί ένα οπτικό κείμενο για τους φοιτητές που θα επιλέξουν το 2ο τρόπο διδασκαλίας, οι οποίοι και θα απαντήσουν σε ένα ερώτημα κρίσεως με βάση το περιεχόμενο του συγκεκριμένου οπτικού κειμένου αξιοποιώντας τις γνώσεις που απέκτησαν στο συγκεκριμένο μάθημα (50% στο συνολικό βαθμό).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ II* [42260]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ
Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα αναμένεται στο τέλος του εξαμήνου:

- να έχουν κατανοήσει τη θέση και το ρόλο της νεότερης, μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης στη ιστορία του δυτικού πολιτισμού.
- να είναι ικανές/οί να αντιλαμβάνονται την πολλαπλότητα και το πολυδιάστατο της καλλιτεχνικής έκφρασης
- να έχουν εξοικειωθεί με βασικούς όρους της μοντέρνας και σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας.
- να είναι σε θέση να ενσωματώνουν δημιουργικά γνώσεις και εμπειρίες που απέκτησαν από την επαφή τους με έργα της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εικαστικής και αισθητικής αγωγής

- να συμβάλλουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων των παιδιών απέναντι στη σύγχρονη τέχνη και την καλλιτεχνική δημιουργία.

Προαπαιτήσεις

Συνιστάται να έχει προηγηθεί η παρακολούθηση του μαθήματος «Ιστορία Τέχνης Ι»

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγή στην ιστορία των μορφών, των καλλιτεχνικών ειδών και τεχνοτροπιών και σύνδεσή τους με τα κοινωνικο-ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια εντός των οποίων αναδύονται. Εξετάζονται οι εξής θεματικές ενότητες:

Ρεαλισμός.

Ιμπρεσιονισμός

Μετα-ιμπρεσιονισμός.

Συμβολισμός. Αρ Νουβώ.

Νέες οπτικές της τέχνης στις αρχές του 20ου αιώνα

Φοβισμός

Εξπρεσιονισμός

Κυβισμός

Φουτουρισμός

Ρεύματα αφηρημένης τέχνης

Κονστρουκτιβισμός

Νταντά και σουρεαλισμός

Σύγχρονα ρεύματα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Foster, H., Krauss, R., κ. ά., Η τέχνη από το 1900, πρόλογος- επιμέλεια Μιλτ. Παπανικολάου, εκδ. επίκεντρο, 2007.

Gombrich, E. H., Το Χρονικό της Τέχνης, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2004 (11998).

Honour, H., Fleming, J., Ιστορία της Τέχνης, μετ. Α. Παπάς, εκδ. Υποδομή, Αθήνα 1998.

Read, H., Ιστορία της μοντέρνας ζωγραφικής, εκδ. Υποδομή, Αθήνα

1978.

Αργκάν, Κάρλο Τζ., Η Μοντέρνα Τέχνη, μετ. Α. Παπαδημήτρη, πρόλογος Ν. Κεσσανλής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2006.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Ατομική ή ομαδική εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών γίνεται μέσω της γραπτής τελικής εξέτασης. Συνεκτιμάται η ενεργός συμμετοχή καθώς και η εκπόνηση εργασίας (προαιρετική).

Η αξιολόγηση του μαθήματος στηρίζεται στην αυταξιολόγηση του καθηγητή και στην ανατροφοδότηση των φοιτητών.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ [42920]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Π.Δ. 407/80

Περιεχόμενα (ύλη) μαθήματος

Το μάθημα "Κοινωνιολογία της Οικογένειας" πραγματεύεται και μελετά τις κοινωνικές επιρροές στην ιδιωτική ζωή των ατόμων. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του μαθήματος, αφού οριστεί και οριοθετηθεί το αντικείμενο της κοινωνιολογίας της οικογένειας, παρουσιάζονται και μελετώνται τα οικογενειακά σχήματα, το πλέγμα και η δομή των ενδοοικογενειακών σχέσεων και η εξέλιξη του θεσμού της οικογένειας μέσα στην ιστορία. Επίσης, πραγματοποιείται και μια ανάλυση του θεσμού του γάμου, του διαζυγίου, της θέσης της γυναίκας-μητέρας μέσα στις διαφορετικές μορφές οικογένειας και μέσα στην κοινωνία, του ρόλου του παιδιού στα διάφορα οικογενειακά σχήματα. Ακόμη, το μάθημα επιχειρεί να φωτίσει τους τρόπους

επιρροής της κοινωνίας αναφορικά με τις επιλογές που θεωρούμε προσωπικές και αφορούν στην ιδιωτική μας ζωή και να προσδιορίσει την οικογένεια ως αντικείμενο προς μελέτη στο πλαίσιο άλλων ανθρωπιστικών επιστημών.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ* [42170]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εισαγωγικό μάθημα στην πολιτισμική (κοινωνική) ανθρωπολογία, που στοχεύει στο να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με βασικές έννοιες του επιστημονικού αυτού κλάδου, αλλά και να τους ωθήσει να συνειδητοποιήσουν ότι κάθε πολιτισμικό σχήμα διδάσκει με κάποιους τρόπους. Η παιδευτική αυτή διάσταση του πολιτισμού θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν όταν εξετάζεται η θεσμοθετημένη Εκπαίδευση, όπου συνήθως άλλωστε σε κάποιο βαθμό αναπαράγονται πολιτισμικές αξίες και τάσεις.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα εξετάζει τις απαρχές της ανθρωπολογίας, τις διάφορες σχολές/τάσεις της (λειτουργισμός, δομισμός, κ.ά.) και τις βασικές έννοιες που χρησιμοποιεί. Παραδείγματα διαφόρων ανθρωπολογικών μελετών (κλασικών κυρίως) παρουσιάζονται. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε ανθρωπολογικές μελέτες για την Ελλάδα. Τέλος το μάθημα εστιάζει στον πολιτισμικό σχετικισμό και το κατά πόσον αυτός αναιρεί την δυνατότητα να αξιολογήσουμε ένα πολιτισμικό σχήμα και κατά συνέπεια να ενθαρρύνουμε ή όχι την αναπαραγωγή του.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Evans-Pritchard, E.E. Κοινωνική Ανθρωπολογία. Αθήνα: εκδόσεις Καρδαμίτσα, 1991.

Firth, R. Elements of Social Organization. London: Tavistock Publications, 1971.

Kottak, C.P. Mirror for Humanity: A Concise Introduction to Cultural Anthropology. Boston: McGraw-Hill College, 1999.

Laburthe-Tolpa, P. & Warnier, J.-P. Εθνολογία Ανθρωπολογία. Αθήνα: εκδόσεις Κριτική, 2003.

Λιενχαρτ, Γκ. Κοινωνική Ανθρωπολογία. Αθήνα: Gutenberg, 1985.

Peacock, J. The anthropological lens. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Κυρίως διαλέξεις (με συζήτηση)

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ¹²

---

¹² Οι ξένες γλώσσες που προσφέρονται είναι: Αγγλικά (κωδικός μαθήματος 42191), Γαλλικά (κωδικός μαθήματος 42193), Γερμανικά (κωδικός μαθήματος 42195) και Ρωσικά (κωδικός μαθήματος 42199).

Οι φοιτητές/-τριες **μπορούν να δηλώσουν μόνο μια ξένη γλώσσα και μόνο σε ένα από τα εξάμηνα Α' και Β'.**

2^ο ΕΤΟΣ-3^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ [42225]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η γνώση και η κατανόηση της σημασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για μια δημοκρατική κοινωνία, η καλλιέργεια του σεβασμού τους σε όλες τις πτυχές του κοινωνικού βίου, η ικανότητα διάδοσής τους μέσα από την εθελοντική συμμετοχή στα κοινά, πρωτίστως η ανάπτυξη της διδακτικών / παιδαγωγικών ικανοτήτων για την προώθησή τους μέσα από την εκπαίδευση και η καλλιέργεια της επιθυμίας για αλλαγές στην κοινωνία και τις κοινωνικές αντιλήψεις και πρακτικές.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει την ιστορία και τις πνευματικές καταβολές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τους μεγάλους σταθμούς εξέλιξής τους, τις εξελίξεις στον 20ο αιώνα, την ανάλυση του επίμαχου χαρακτήρα τους, τη σχέση τους με τη σύγχρονη δημοκρατία, τις πολιτικές του ΟΗΕ για την προώθησή τους μέσω της εκπαίδευσης και τις μαθησιακές και διδακτικές μεθόδους προώθησής τους μέσω του σχολείου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Castles S. & Davidson A. (2000) *Citizenship and Migration*, N. York: Routledge.

Cranston M. (1962) *Human Rights Today*, Ampersand: London.

Dworkin R. (1978) *Taking Rights Seriously*, Harvard University Press: Cambridge, Mass.

Habermas J. (1994) *Αγώνες αναγνώρισης στο δημοκρατικό κράτος δικαίου*, Νέα Σύνορα: Αθήνα.

Mich. R. Ishay *Η ιστορία των δικαιωμάτων του ανθρώπου*, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2008.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, προαιρετική εκπόνηση «κύριας» ατομικής εργασίας σχετικής με το αντικείμενο του μαθήματος.

Παρουσιάσεις εργασιών στο πλαίσιο του μαθήματος, τεστ γνώσεων στη διάρκεια των μαθημάτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από τη γραπτή εξέταση (50% του τελικού βαθμού) είτε από τον μέσο όρο του βαθμού εργασίας (50% του τελικού βαθμού εφόσον εκπονηθεί εργασία) και του βαθμού της γραπτής εξέτασης (50% του τελικού βαθμού), είτε (στην περίπτωση που παρουσιαστεί στο μάθημα «δευτερεύουσα» εργασία) από την «κύρια» εργασία (50% του τελικού βαθμού), την εξέταση (30% του τελικού βαθμού) και τη «δευτερεύουσα» εργασία (20% του τελικού βαθμού). Επίσης, στην τελική αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψιν τα τεστ γνώσεων που γίνονται στη διάρκεια των μαθημάτων.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Ι (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) ¹³ [42505]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η εξοικείωση των φοιτητριών/ων με βασικές έννοιες της εκπαιδευτικής γλωσσολογίας και στις σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της

¹³ Το μάθημα προσφέρει εργαστήρια κατ' επιλογή.

μητρικής γλώσσας και του γραμματισμού στα παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας. Η σχετική επιστημονική καλλιέργεια γύρω από βασικές έννοιες και γλωσσολογικές θεωρίες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της γλώσσας και του γραμματισμού κρίνεται απαραίτητη για την ανάλυση, την κριτική αντιμετώπιση και τη δημιουργία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων γραμματισμού.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο Μαθήματος

Τι είναι γλώσσα και τι ρόλο διαδραματίζει στην κοινωνική επικοινωνία βασικές γλωσσολογικές έννοιες (σύστημα, ανάλυση και χρήση της γλώσσας, επικοινωνιακή ικανότητα, μεταγλώσσα, νόρμα κτλ.)

- θεωρήσεις για τη γλώσσα και για τα διαφορετικά είδη διδασκαλίας (γλωσσική γνώση, χρήση, επικοινωνία κτλ),
- γλωσσική ανάπτυξη των κατά την πρώτη σχολική ηλικία, υπάρχουσες γνώσεις για τη γλώσσα και τον κόσμο.
- πρώιμος και αναδυόμενος γραμματισμός.
- μύθοι για τη γλώσσα και είδη διδασκαλίας.
- Γλώσσα και σχολική γνώση.
- το Δ.Ε.Π.Π.Σ. για το νηπιαγωγείο
- κειμενικά είδη στο νηπιαγωγείο
- σύγχρονες μορφές διδασκαλίας της γλώσσας και του γραμματισμού.

Περιεχόμενο εργαστηρίου

ΔΕΠΠΣ και μαθησιακή περιοχή γλώσσας

Θεματικότητα, διαθεματικότητα, σχέδιο εργασίας.

Στοχοθεσία γλωσσικών δραστηριοτήτων.

Ανάπτυξη γλωσσικών δραστηριοτήτων σε αυθεντικά πλαίσια επικοινωνίας.

Πολυτροπικότητα.

Κειμενικά είδη στο νηπιαγωγείο.

Οργάνωση συλλογικών δραστηριοτήτων.

Οργάνωση ατομικών δραστηριοτήτων

Τελική εργασία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία

Μ. Κονδύλη (2013-2014) *Διδακτική της γλώσσας Ι. Παραδόσεις μαθήματος*. Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η Παν/μιο Πατρών.

Κονδύλη, Μ. & Παπαπάνου, Ι. (2000) *Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας για παιδιά 5-8 ετών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Χατζησαββίδης, Σ. (1998) *Δραστηριότητες γλωσσικής αγωγής στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Gutenberg.

Τρόποι αξιολόγησης / εξέτασης

Αξιολόγηση σε ενδιάμεση διαμορφωτική δοκιμασία (10% του τελικού βαθμού).

Αξιολόγηση των δραστηριοτήτων που έχουν αναπτυχθεί με τη βοήθεια της εργαστηριακής άσκησης (45% του τελικού βαθμού) Τελική εξέταση για την αξιολόγηση της κριτικής ικανότητας σε θέματα που αφορούν το χειρισμό εννοιολογικών εργαλείων (45% του τελικού βαθμού)

Διδακτικές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστήρια (6 δίωρα εργαστήρια και μία τελική εργασία ανάπτυξης δραστηριοτήτων).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι [42520]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΟΥ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους οι αρχές της ψυχολογίας εφαρμόζονται στην εκπαίδευση, για την προώθηση της ανάπτυξης των

μαθητών και τη διευκόλυνση της διδασκαλίας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Παρουσιάζονται το περιεχόμενο, οι μέθοδοι έρευνας, η δεοντολογία και τα πεδία αναφοράς της εκπαιδευτικής ψυχολογίας (θεωρίες μάθησης, σχέση μάθησης και διδασκαλίας, κίνητρα στην εκπαίδευση, ειδικές ανάγκες μαθητών, προσωπικότητα και μαθησιακό στυλ, νοημοσύνη, αξιολόγηση, αναλυτικά προγράμματα, σχέση σχολείου-οικογένειας, διαχείριση σχολικής τάξης).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Bigge, M. (2000). Θεωρίες Μάθησης για εκπαιδευτικούς. Αθήνα:

Πατάκη

Γεωργίου, Σ. (2000). Σχέση σχολείου-οικογένειας και ανάπτυξη του παιδιού. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Foulin, J.N., Mouchon, S. (2002). Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Μτφ. Φανιουδάκη. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Καλατζή-Αζίζι και Ζαφειροπούλου, Μ. (2011). Προσαρμογή στο σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών. Αθήνα: ΠΕΔΙΟ.

Κωσταρίδου-Ευκείδη, Α. (1999). Ψυχολογία κινήτρων. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Lefrancois, G.R. (2004). Ψυχολογία της διδασκαλίας. Μτφ. Ι. Αποστολή. Επιμ. Μτφ. Α. Ραφτόπουλος. Αθήνα: Έλλην.

Μάνιου-Βακάλη, Μ. (1995). Μάθηση, Μνήμη, Λήθη. Θεσσαλονίκη.

Ματσαγγούρας, Η. (2003). Σχολική τάξη. Αθήνα: Γρηγόρης

Πόρποδας, Κ. (2003). Η Μάθηση και οι δυσκολίες της (γνωστική προσέγγιση). Πάτρα.

Slavin, R. (2006). Εκπαιδευτική ψυχολογία. Θεωρία και Πράξη. Μτφ.

Ε. Εκκεκάκη, επιστημ. Επιμ. Κ. Κόκκινος. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Evertson, C. & Weinstein, C. (2006). Handbook of classroom management. Research, practice and contemporary issues. London:

Lawrence Erlbaum Associates.

Good, T.L & Brophy, J. (1997). Looking in classrooms. N.York: Longman.

Hayes, D. (2003). Planning, teaching and class management in primary schools. London: David Fulton Press.

Joyce, B., Calhoun, E. & Hopkins, D. (2002). Models of learning, tools for teaching. London: Open University Press

Norwich, B. (2000). Education and Psychology in Interaction. London: Routledge.

Porter, L. (2007). Behaviour in schools. London: Open University

Poulou, M. (2005). Educational psychology within teacher education.

Teachers and Teaching: Theory and Practice, 11 (6), 555-574.

Woolfolk, A. (2004). Educational Psychology. N.York: Pearson.

Elliot et al (2008). Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Αθήνα: Gutenberg

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και εργασίες

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτές εξετάσεις και ενισχυτικές εργασίες.

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ¹⁴)

[42270]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να εξοικειωθούν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές με το περιβάλλον του νηπιαγωγείου και την εκπαιδευτική πρακτική στο νηπιαγωγείο και να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τη διαδικασία της παρατήρησης και καταγραφής.

¹⁴ Η ένδειξη «ΠΡΑΚΤΙΚΗ» δηλώνει ότι το συγκεκριμένο μάθημα εντάσσεται στην ενότητα μαθημάτων που σχετίζονται με την Πρακτική Άσκηση.

Δεξιότητες

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/τες θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει:

- την ικανότητα να προσδιορίζουν τις ιδιαιτερότητες των δομών και διαδικασιών προσχολικής εκπαίδευσης
- την ικανότητα να εφαρμόζουν τη γνώση και κατανόηση των βασικών αρχών της συστηματικής παρατήρησης
- την ικανότητα να στοχάζονται με βάση τα δεδομένα των παρατηρήσεών τους

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Νηπιαγωγεία (κλασικά, ολοήμερα) και Ημερήσιο Πρόγραμμα (αυθόρμητες και οργανωμένες δραστηριότητες)

Ο χώρος και η καθημερινή πρακτική στο νηπιαγωγείο, κανόνες τάξης, ρουτίνες, χρήση γωνιών

Το ισχύον πρόγραμμα σπουδών για την προσχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα: μαθησιακές περιοχές, μεθοδολογία

Παρατήρηση και Καταγραφές στο νηπιαγωγείο: σημασία, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

Επιτόπιες παρατηρήσεις σε τάξεις νηπιαγωγείου με τη βοήθεια δομημένων φύλλων παρατήρησης

Παραδείγματα αξιοποίησης καταγραφών: Project, η προσέγγιση των σχολείων του Reggio Emilia

Σημασία (ανα)στοχασμού για τον εκπαιδευτικό, σύνδεση καταγραφών από την τάξη με θεωρητικές προσεγγίσεις

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Cohen, D., Stern, V. & Balaban, N. (2001). Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών. Αθήνα: Gutenberg.

Roorparine, J. & Johnson, J. (2006). Ποιοτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης: Παραδείγματα από την Διεθνή πρακτική. Αθήνα: Αφοί Παπαζήση.

Ντολιοπούλου, Ε. (2002). Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Αθήνα: Τυπωθήτω

Follari, L. (2007). Foundations and Best Practices in Early Childhood Education. Upper Saddle River, N J: Pearson Education Inc.

Marion, M. (2004). Using observation in Early Childhood Education. Upper Saddle River: Pearson.

Hedi, F. (2000). Η επικοινωνία στο νηπιαγωγείο. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (ΔΕΠΠΣ).

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2011)

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις, συζήτηση σε ομάδες και πρακτική άσκηση υπό μορφή παρατήρησης της παιδαγωγικής διαδικασίας

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση της συνέπειας των φοιτητών κατά τις επισκέψεις στα νηπιαγωγεία, των φύλλων παρατήρησης και τελική γραπτή εξέταση.

Μαθήματα Επιλογής

ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ [42322]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μετά το τέλος της παρακολούθησης οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Περιγράφουν το εννοιολογικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού συνεχούς και να αναγνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ της διά βίου μάθησης και της διά βίου εκπαίδευσης.
- Αναλύουν τα βασικά στοιχεία των πολιτικών διά βίου μάθησης.
- Προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων και τις βασικές αρχές αποτελεσματικής μάθησης και εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Περιγράφουν τις βασικές αρχές των θεωριών μάθησης για ενηλίκους.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Ο διάλογος που αναπτύσσεται για την ανάγκη προώθησης της δια βίου μάθησης φέρνει στο επίκεντρο τον εκπαιδευτικό θεσμό στο σύνολό του και αναδεικνύει προβληματισμούς και ζητήματα που συνδέονται άμεσα με την εξέλιξη του θεσμού στις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις διαδικασίες, τις προϋποθέσεις και τους όρους συγκρότησης του εκπαιδευτικού συνεχούς, καθώς επίσης και στη σχέση και αλληλεξάρτηση των διαφόρων μορφών και τύπων εκπαίδευσης. Στη συνέχεια εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και οι προϋποθέσεις αποτελεσματικής μάθησης των ενηλίκων εκπαιδευομένων, καθώς επίσης και οι πλέον αντιπροσωπευτικές θεωρητικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης ενηλίκων. Επίσης, εξετάζονται όψεις του εκπαιδευτικού συνεχούς,

δηλαδή μορφές και τύποι εκπαιδευτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων, αλλά και η λειτουργία οργανισμών που συνδέονται άμεσα με τη διά βίου μάθηση και εκπαίδευση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κόκκος, Α. (2005). Εκπαίδευση Ενηλίκων: ανιχνεύοντας το πεδίο.

Αθήνα: Μεταίχμιο.

Jarvis, P. (2004). Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Αθήνα:

Μεταίχμιο.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, ασκήσεις και εφαρμογές, εκπόνηση εργασιών κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από την τελική γραπτή εξέταση (100% του τελικού βαθμού) είτε από τον βαθμό των εργασιών που εκπονούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος (50% του τελικού βαθμού) και τον βαθμό της τελικής εξέτασης (50% του τελικού βαθμού).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ [42325]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα συμμετάσχουν στο μάθημα καλούνται:

- να γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία της κινητικής και ρυθμικής αγωγής, μέσα από ενεργητική και βιωματική μάθηση,
- να κατανοήσουν την παιδαγωγική σημασία της αγωγής της κίνησης, διερευνώντας τα χαρακτηριστικά της κίνησης και τη δυναμική που αναπτύσσει σε συνδυασμό με το ρυθμό και

•να αναπτύξουν δεξιότητες στην εμπειρική διδασκαλία των παραπάνω εννοιών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, μέσα από την ενεργό συμμετοχή τους σε δραστηριότητες ακρόασης, κίνησης, έκφρασης και δημιουργίας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Σωματική και κινητική ανάπτυξη στην προσχολική ηλικία

Ανάπτυξη και βελτίωση φυσικών ικανοτήτων, κινητικών δεξιοτήτων και ρυθμικής ικανότητας των παιδιών

Κινητικά και ρυθμικά φαινόμενα

Ρυθμικές έννοιες (ρυθμικές αξίες, μοτίβα) και η σχέση τους με την κίνηση

Στοιχεία του ρυθμού (χρόνος, χώρος, δύναμη, φόρμα)

Ρυθμικά στοιχεία του λόγου και η σχέση τους με την κίνηση

Παραδοσιακοί ελληνικοί ρυθμοί και χοροί

Λειτουργίες της κίνησης

Ο ρόλος της κίνησης στις διαδικασίες ανάπτυξης και μάθησης στην προσχολική ηλικία

Στόχοι της κινητικής και ρυθμικής αγωγής

Περιεχόμενο και μεθοδολογία διδασκαλίας της κίνησης και του ρυθμού στην προσχολική εκπαίδευση

Τεχνικές αξιολόγησης της ανάπτυξης των κινητικών δεξιοτήτων

Σύνθεση κινητικών και ρυθμικών σχημάτων σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κεφάλου-Χορς, Ε. (2001). Ρυθμική: το χρονικό της ρυθμικής, σύστημα και μέθοδος διδασκαλίας. Αθήνα: Ορφεύς.

Παυλίδου, Ε. (2012). Κινητική και Ρυθμική Αγωγή στην Προσχολική Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Ζυγός - Ιωάννης Μάρκου και Υιός Ο.Ε.

Bachmann, M.L. (1984). La rythmique Jaques-Dalcroze: Une éducation par la musique et pour la musique. Suisse: La Baconnière.

Davis, M. (2003). Movement and Dance in Early Childhood. London: Paul Chapman Publishing.

Goodkin, D. (2002). Play, sing and dance. New York: Schott.

Haselbach, B. (2000). The Phenomenon of Expression in Aesthetic Education, in Expression in Music and Dance Education. International Orff-Schulwerk.

Martin, K., Ellermann, U. (2001). Πολύπλευρη ρυθμική αγωγή. Μουσικοκινητική προσέγγιση κινητικών ικανοτήτων. Θεσσαλονίκη: Salto.

Zimmer, R. (2007). Εγχειρίδιο Κινητικής Αγωγής. Από τη Θεωρία στην Πράξη. Αθήνα: Αθλότυπο.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Συζήτηση σε ομάδες

Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Ατομική και ομαδική κριτική διερεύνηση βασικών εννοιών

Ασκήσεις και εφαρμογές

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσα από την τελική εξέταση.

Η αξιολόγηση του μαθήματος είναι συνεχής και διαμορφωτική, και πραγματοποιείται κυρίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.-ΣΕΜΙΝΑΡΟ) [42245]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

- Κατανόηση των διεργασιών που υπεισέρχονται στην εικαστική πράξη.
- Κατανόηση των βασικών προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό

εικαστικών δραστηριοτήτων.

Προαπαιτήσεις

Εικαστικές τέχνες στην εκπαίδευση

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Γενική έννοια, σκοπός και βασικές προϋποθέσεις της εικαστικής αγωγής.

Περιοριστικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της τέχνης.

Στάδια της καλλιτεχνικής διεργασίας.

Χρήσεις και έλεγχος των εκφραστικών μέσων και η ανάδειξή τους στο σχολικό περιβάλλον.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

ΑΡΝΤΟΥΕΝ, Ι., 2000, Η καλλιτεχνική αγωγή στο σχολείο, Αθήνα, Νεφέλη.

ΒΑΟΣ, Α., 2008, Ζητήματα διδακτικής των εικαστικών τεχνών. Το καλλιτεχνικό εγχείρημα ως διδακτική πράξη, Αθήνα, Εκδόσεις Τόπος.

ΓΚΑΓΓΙΩ, Μπ.- Α, 2002, Πλαστικές Τέχνες. Στοιχεία μιας διδακτικής – κριτικής, Αθήνα, Νεφέλη.

CHAPMAN, L., 1993, Διδακτική της τέχνης- Προσεγγίσεις στην καλλιτεχνική αγωγή, Αθήνα, Νεφέλη.

ΡΟΜΠΙΝΣΟΝ, Κ., 1999, Οι τέχνες στα σχολεία, αρχές, πρακτικές, προβλέψεις, Αθήνα, Καστανιώτης.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα περιλαμβάνει θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος και οι φοιτητές - τριες εργάζονται σε μικρές ομάδες εμπλεκόμενοι -ες στην καλλιτεχνική διεργασία.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών - τριων γίνεται με βάση: τις εργαστηριακές ασκήσεις (50%)

την τελική γραπτή εξέταση (50%)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ [42645]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΧΑΡΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εισαγωγή στην επιστήμη των μαθηματικών και εξοικείωση των φοιτητριών και φοιτητών με τις στοιχειώδεις μαθηματικές έννοιες.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Ιστορική εξέλιξη της επιστήμης των μαθηματικών από την περίοδο των μαθηματικών των αρχαίων Ελλήνων μέχρι τις μέρες μας.

Αναλυτικότερα, γίνεται αναφορά στα συστήματα αρίθμησης, στην ανάπτυξη της γεωμετρικής σκέψης, στον παραγωγικό τρόπο δόμησης της ευκλείδειας γεωμετρίας, στα μαθηματικά των ελληνοιστικών χρόνων, στην προβολική γεωμετρία, στις τοπολογικές σχέσεις και σε στοιχεία της θεωρίας συνόλων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Boyer, C, & Merzbach, U. (1997). Η ιστορία των μαθηματικών. Πνευματικός, Αθήνα.

Bunt, L., Jones, P., & Bedient, J. (1981). Οι ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών μαθηματικών. Γ. Α. Πνευματικός, Αθήνα.

Fower, D. (1987). The Mathematics of Plato's Academy. Clarendon Press, Oxford.

Ifrah, G. Παγκόσμια Ιστορία των Αριθμών. Σμυρνωτάκης, Αθήνα (πρώτη έκδοση στα γαλλικά το 1981).

Kline, M. Τα Μαθηματικά στο Δυτικό Πολιτισμό. Θεσσαλονίκη.

Szabo, A. (1973). Απαρχαί των Ελληνικών Μαθηματικών. Εκδόσεις

Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Αθήνα.
Χατζηκυριάκου Κων/νος (2008). *Αριθμοί, Σύνολα, Σχήματα Μαθηματικά για τη Δασκάλα και τον Δάσκαλο*. Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη, Κώδικας

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα διεξάγεται με διαλέξεις με τη χρήση power point και προβολών που σχετίζονται με θέματα ιστορίας των μαθηματικών και εισαγωγή στις στοιχειώσεις μαθηματικές έννοιες.

- Επίσης μέσω ομαδικών εργασιών επιχειρείται η εμπλοκή των φοιτητών/-τριών στην πραγμάτευση των προηγούμενων θεμάτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

- Συμμετοχή σε ομαδικές ή ατομικές εργασίες
- Γραπτή εξέταση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ*) [42275]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/τριες που θα το έχουν παρακολουθήσει συστηματικά και θα έχουν συμμετάσχει με επιτυχία σε όλες τις διδακτικές του δραστηριότητες θα είναι σε θέση:

- Να αναλύουν, να εξηγούν και να ερμηνεύουν τα κοινωνιολογικά θέματα και ζητήματα που θα προσεγγισθούν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων επισημαίνοντας τις εμπειρικές και τις θεωρητικές τους συνιστώσες.
- Να επισημαίνουν την τάση για την εξέλιξη των κοινωνικών φαινομένων με βάση τις συνθήκες που διαμορφώνονται στις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα.
- Να επισημαίνουν και να εξηγούν τις επερχόμενες αλλαγές στην

κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα (όπως είναι λ.χ. οι μεταβολές που συμβαίνουν στο πολιτισμικό πλαίσιο, την οικογένεια, τον «πληθυσμό» κλπ.) από τις οποίες και θα επηρεαστεί αναπόφευκτα το επάγγελμα του εκπαιδευτικού προσχολικής αγωγής.

- Να εκφράζονται με επιστημονικό τρόπο και να συνθέτουν τα αποτελέσματα της μελέτης τους για ένα συγκεκριμένο ζήτημα σε ένα επιστημονικό κείμενο στο οποίο θα μπορούν να εφαρμόσουν τα επιστημονικά πρότυπα γραφής (διατύπωση και σύνθεση επιχειρημάτων, παραπομπές και βιβλιογραφία).
- Να παρουσιάζουν, να αναλύουν και να υποστηρίζουν στο κοινό των συμφοιτητών τους τα ευρήματα και τις απόψεις τους για συγκεκριμένα κοινωνιολογικά ζητήματα, τα οποία και θα έχουν προσεγγίσει μετά από τη συστηματική μελέτη κατάλληλων βιβλιογραφικών πηγών.

Προαπαιτήσεις

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/φοιτήτριες να δηλώσουν το μάθημα επιλογής Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία ΙΙ θα πρέπει:

- 1) Να έχουν περάσει το επιλογής μάθημα του Α' έτους "Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ι", και
- 2) Να μπορούν να παρακολουθήσουν το μάθημα διότι για να το περάσουν θα πρέπει να έχουν συμμετάσχει σε όλες τις υποχρεωτικού χαρακτήρα εργαστηριακές ασκήσεις, που θα γίνονται σε κάθε διδακτική συνάντηση, όπως και στα εργαστήρια του μαθήματος.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι γενικότερες θεματικές ενότητες που θα αναπτυχθούν είναι: α) εμφάνιση σε ζητήματα κοινωνιολογικής θεωρίας, β) κοινωνική μεταβολή και αλλαγές υπό την επίδραση της παγκοσμιοποίησης στους ακόλουθους τομείς: πολιτισμός και κοινωνικοποίηση, πολιτική, υγεία, οικονομία και οργάνωση εργασίας, οικογένεια, περιβάλλον, και γ) μελέτη της σύνθεσης, των μεταβολών, της κοινωνικής δυναμικής του «πληθυσμού» και των επιδράσεών του στην κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- Michael Hughes & Carolyn J. Kroehler, Κοινωνιολογία. Οι Βασικές Έννοιες, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Antony Giddens, Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Χριστίνα Νόβα-Καλτσούνη, Κοινωνικοποίηση. Η γένεση του κοινωνικού υποκειμένου, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Δ. Γ. Τσαούση, Η Κοινωνία μας. Οργάνωση, Λειτουργία, Δυναμική, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Norman Goodman, Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Κορφή.
- Δ. Δασκαλάκης, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- J. Ritsert, Τρόποι σκέψης και βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Ch. Anderson, Προς μια νέα Κοινωνιολογία, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- α) Διαλέξεις του διδάσκοντα με παράλληλη διδακτική αξιοποίηση οπτικών κειμένων.
- β) Συμμετοχή των φοιτητών/φοιτητριών στο μάθημα μέσα από γραπτές απαντήσεις τους στις εργαστηριακού χαρακτήρα ασκήσεις, που θα δίνει ο διδάσκων σε κάθε διδακτική συνάντηση. Με αυτές τις εργαστηριακές δραστηριότητες επιδιώκεται η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και η εμβάθυνση σε συγκεκριμένα σημαντικά ζητήματα της διδακτέας ύλης, που θα προσεγγίζονται κάθε φορά.
- γ) Εκπόνηση και παρουσίαση μεγαλύτερου εύρους εργασιών (ατομικών ή ομαδικών) σε θέματα που θα ορίσει ο διδάσκων. Και,
- δ) Παρατήρηση και αποτύπωση των κοινωνιολογικών διαστάσεων της εκπαιδευτικής πραγματικότητας μέσα από τη διαδικασία της Πρακτικής Άσκησης σε νηπιαγωγεία της περιοχής των Πατρών.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται συνδυαστικά με το συνυπολογισμό των εξής παραγόντων:

α) Από την αποτίμηση της συμμετοχής των φοιτητών/τριών στα μαθήματα, όπως αυτή θα αποτυπώνεται (εφόσον το μάθημα είναι επιλογής) στις υποχρεωτικές εργαστηριακού χαρακτήρα γραπτές απαντήσεις σε ερωτήματα και δραστηριότητες, που θα θέτει κατά τη διάρκεια κάθε διδακτικής συνάντησης ο διδάσκων. Η αξιολόγηση των συγκεκριμένων ασκήσεων θα συνεισφέρει μέχρι 30% στον τελικό βαθμό. [Σημείωση: Για τους φοιτητές/φοιτητρίες που θα πραγματοποιήσουν γραπτή εργασία, που θα χαρακτηριστεί απαλλακτική, η συνεισφορά των εργαστηριακών ασκήσεων θα συμβάλλει στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού μέχρι 40%].

β) Από την αξιολόγηση των γραπτών εργασιών (ατομικών ή ομαδικών μέχρι 2 άτομα), που θα εκπονήσουν οι φοιτητές/φοιτητρίες και θα παρουσιάσουν κατά τη διάρκεια των τελευταίων διδακτικών συναντήσεων. [Σημείωση: στην περίπτωση πραγματοποίησης συστηματικών επιστημονικά εργασιών θα υπάρξει η δυνατότητα απαλλαγής από την τελική γραπτή εξέταση και ο βαθμός των γραπτών εργασιών θα μετρήσει μέχρι 60% στον τελικό βαθμό. Όμως, στην περίπτωση που οι συγκεκριμένες εργασίες δεν αξιολογηθούν ως απαλλακτικές θα μετρήσουν ενισχυτικά μέχρι 2 μονάδες στην τελική βαθμολογία του κάθε φοιτητή/φοιτητριάς]. Και,

γ) Από την επίδοση στην τελική γραπτή εξέταση (70% στον τελικό βαθμό).

Σημείωση: Επειδή το μάθημα συνδέεται με την ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ η τελική βαθμολογία σας θα προκύψει από το Μέσο Όρο των Βαθμών: (Παρακολούθηση/διδασκαλία μαθήματος) + (Δραστηριότητες Πρακτικής Άσκησης)

με την προϋπόθεση ότι ο βαθμός στην (Παρακολούθηση/διδασκαλία μαθήματος), που διαμορφώνεται από τις παραπάνω α, β και γ περιπτώσεις αξιολόγησης θα είναι τουλάχιστον πέντε (5).

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η επαφή των φοιτητριών/-τών με τις έννοιες της διγλωσσίας-πολυγλωσσίας και των μειονοτικών γλωσσών προκειμένου να κατανοήσουν σε βάθος τους πολιτισμικούς, κοινωνικούς και γλωσσικούς παράγοντες που εμπλέκονται στους διαφορετικούς τύπους δίγλωσσης εκπαίδευσης.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο Μαθήματος

Η διγλωσσία ως φαινόμενο που διατρέχει όλες τις κοινωνίες.

Η έννοια της διγλωσσίας.

Ατομική και κοινωνική διγλωσσία.

Μέθοδοι αποτίμησης της δι-γλωσσικής επάρκειας.

Διγλωσσία και ζητήματα μάθησης.

Εκπαιδευτική πολιτική στη δίγλωσση εκπαίδευση.

Τύποι και είδη δίγλωσσων προγραμμάτων.

Διγλωσσικός γραμματισμός.

Αντιρατσιστική πολιτική.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία

Baker, C. (2001) Εισαγωγή στη διγλωσσία και τη δίγλωσση εκπαίδευση. Αθήνα: Gutenberg.

Cummins, J. (2005) Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση. Αθήνα: Gutenberg

Σκούρτου, Ε. (2011) Η διγλωσσία στο σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ενδιάμεση διαμορφωτική δοκιμασία (10% του τελικού βαθμού).

Τελική εξέταση για την αξιολόγηση της κριτικής ικανότητας σε θέματα που αφορούν το χειρισμό εννοιολογικών εργαλείων (90% του τελικού βαθμού).

Βιβλιογραφικές έρευνες-εργασίες.

Διδακτικές μέθοδοι

Διαλέξεις της διδάσκουσας.

Φροντιστήριο εργασιών.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΙΙ [42610]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος των μαθημάτων οι φοιτητές/φοιτήτριες:

-θα έχουν κατανοήσει και θα διακρίνουν τις σύγχρονες βασικές έννοιες της Ιστορίας της Λογοτεχνίας για Παιδιά,

-θα έχουν ενημερωθεί για την ιστορική εξέλιξη της ελληνικής και της ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας για Παιδιά,

- θα έχουν κατανοήσει τη μετάβαση από τη Λογοτεχνία για ενήλικους στη Λογοτεχνία για Παιδιά,

-θα έχουν έρθει σε επαφή με τους παλαιότερους λογοτέχνες και με τα έργα τους και θα μπορούν να κατανοήσουν το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της λογοτεχνικής παραγωγής για παιδιά,

-θα αναγνωρίζουν τις διασκευές και μεταπλάσεις λογοτεχνικών κειμένων (κυρίως του 19ου αιώνα) για παιδιά,

-θα έχουν έρθει σε επαφή με τη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή για παιδιά (δημιουργοί, τάσεις-αντιπροσωπευτικά έργα, αισθητικά γνωρίσματα, θεματολογία).

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (όλη) του μαθήματος

Εισαγωγή στην Ιστορία της Λογοτεχνίας για Παιδιά (βασικές έννοιες και διακρίσεις).

Συνοπτικό ιστορικό διάγραμμα της ελληνικής Λογοτεχνίας για Παιδιά (βασικοί σταθμοί, κύριοι εκπρόσωποι).

Λογοτεχνικά κείμενα για παιδιά στην Αρχαιότητα, στο Μεσαίωνα, στους Νεότερους Χρόνους-Η εξελικτική πορεία των λογοτεχνικών κειμένων για παιδιά, κατά είδη (Ποίηση, Διήγημα, Μυθιστόρημα).

Από τη Λογοτεχνία για ενήλικους στη Λογοτεχνία για Παιδιά.

Διασκευές και μεταπλάσεις λογοτεχνικών κειμένων για παιδιά-Η ελληνική εμπειρία του 19ου αιώνα.

Ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο δημιουργίας της σύγχρονης ελληνικής Λογοτεχνίας για Παιδιά (19ος-20ός αιώνας-Κύρια χαρακτηριστικά και θεματολογία).

Αναλυτική παρουσίαση παλαιότερων Ελλήνων λογοτεχνών και αντιπροσωπευτικών έργων [Λ. Μελάς (Γεροστάθης), Δ. Βικέλας (Λουκής Λάρας), Π. Δέλτα, Γρ. Ξενόπουλος, Α. Μεταξά, Η. Τανταλίδης, Γ. Βιζυηνός, Α. Πάλλης, Ζ. Παπαντωνίου, κ.ά.]-Περιοδικά για παιδιά.

Σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή για παιδιά (τάσεις-αντιπροσωπευτικά έργα, αισθητικά γνωρίσματα, θεματολογία-)-Κύριοι εκπρόσωποι (Α.

Ζέη, Ζ. Σαρή, Α. Βαρελλά, Μ. Κοντολέων, Λ. Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, Χρ. Μπουλώτης, κ.ά.).

Κυπριακή Λογοτεχνία για Παιδιά (περίοδοι-κύριοι εκπρόσωποι-αντιπροσωπευτικά έργα).

Η Λογοτεχνία για Παιδιά στην Ευρώπη (Αγγλία-Γαλλία).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αναγνωστόπουλος, Βασίλης Δ. (³1984). *Τάσεις και Εξελίξεις της Παιδικής Λογοτεχνίας στη Δεκαετία 1970-1980*. Αθήνα: Οι Εκδόσεις των Φίλων.

Γιάκος, Δημήτρης (¹01993). *Ιστορία της Ελληνικής Παιδικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Παπαδήμας.

Ζερβού, Αλεξάνδρα (²1993). *Λογοκρισία και Αντιστάσεις στα Κείμενα*

των Παιδικών μας Χρόνων. Ο Ροβινσώνας, η Αλίκη και το Παραμύθι χωρίς Όνομα: Ανάγνωση από μια Ενήλικη. Αθήνα: Οδυσσέας.

Καρπόζηλου, Μάρθα (1994). *Το Παιδί στη Χώρα των Βιβλίων: Συμβολή στη Μελέτη των Παιδικών Αναγνωσμάτων*. Αθήνα:

Καστανιώτης.

Κατσίκη-Γκίβαλου, Άντα (²1999). *Το Θαυμαστό Ταξίδι: Μελέτες για την Παιδική Λογοτεχνία*. Αθήνα: Πατάκης.

Ντελόπουλος, Κυριάκος (1995). *Παιδικά και Νεανικά Βιβλία του 19ου Αιώνα*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.

Σακελλαρίου, Χάρης (¹02009). *Ιστορία της Παιδικής Λογοτεχνίας. Ελληνική και Παγκόσμια: Από την Αρχαιότητα ως τις Μέρες μας*.

Αθήνα: Νόηση.

Hollindale, Peter (1997). *Signs of Childness in Children's Books*. Exeter: The Thimble Press.

Hunt, Peter (ed.) (1995). *Children's Literature: An Illustrated History*. Oxford: Oxford University Press.

Norton, Donna E. (ed.) (¹72007). *Through the Eyes of a Child: An Introduction to Children's Literature*. Upper Saddle River, N.J. : Pearson/Merrill Prentice Hall.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Ομαδική συζήτηση

Προφορική παρουσίαση (ατομικών) εργασιών των φοιτητών/φοιτητριών

Χρήση οπτικοαουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική (γραπτή) εξέταση

Γραπτές εργασίες

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΩΝ [42455]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες τον λογικό συσχετισμό και συγκρότηση που απαιτείται σε κάθε βήμα της κλασικής μεθόδου έρευνας, όπου ξεκινά κανείς με ένα ερευνητικό ερώτημα και μία υπόθεση και στοχεύει να αποδείξει αν η υπόθεση του ισχύει ή όχι.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εξετάζονται συστηματικά όλα τα στάδια αυτού του τύπου έρευνας: 1/ επιλογή του θέματος, 2/ ερευνητικό ερώτημα, 3/ δημιουργία υποθέσεων, 4/ λειτουργικός ορισμός όρων, 5/ σχεδιασμός της έρευνας, 6/ εκτέλεση της έρευνας (όπου συμπεριλαμβάνονται η ανάλυση των στοιχείων και τα συμπεράσματα) 6/ δημοσιοποίηση των συμπερασμάτων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Babbie, E. Εισαγωγή στην κοινωνική Έρευνα. Αθήνα: εκδόσεις Κριτική, 2011.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Κατά την διάρκεια του μαθήματος αναλύεται και συζητείται το κάθε στάδιο αυτής της ερευνητικής μεθόδου με βάση παραδείγματα που προέρχονται από τις ατομικές προσπάθειες των φοιτητών/τριων να δημιουργήσουν/καταγράψουν μία υποθετική έρευνα.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Εργασία - όπου οι φοιτητές/τριες περιγράφουν με λεπτομέρεια όλα τα στάδια μιας υποθετικής έρευνας τους με θέμα που οι ίδιοι έχουν επιλέξει.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42875]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

- Να έχουν κατανοήσει την έννοια της «αιφόρου ανάπτυξης».
  - Να έχουν συνειδητοποιήσει το πρόβλημα της μείωσης της βιοποικιλότητας και την αξία που έχει η προσπάθεια διατήρησής της.
  - Να έχουν αποκτήσει γνώσεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
  - Να έχουν συνειδητοποιήσει τις αρνητικές συνέπειες της χρήσης των ορυκτών καυσίμων και της πυρηνικής ενέργειας, καθώς την αξία που έχει η καθημερινή προσπάθεια όλων για εξοικονόμηση ενέργειας.
  - Να έχουν κατανοήσει τους βασικούς στόχους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην προσχολική ηλικία και τις βασικές αρχές ανάπτυξης περιβαλλοντικών προγραμμάτων για μικρά παιδιά.
  - Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν απλές δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για μικρά παιδιά.
- Επιπλέον, σε επίπεδο δεξιοτήτων, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία στο πλαίσιο του μαθήματος να αναπτύξουν:
- Γενικές δεξιότητες σκέψης, όπως η οικοδόμηση ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ επιμέρους τμημάτων γνώσης.
  - Ειδικές δεξιότητες σκέψης, όπως η ανάπτυξη συλλογισμών για το περιβάλλον και την κοινωνία μέσα από την ιδέα της «αιφορίας».
  - Δεξιότητες κριτικής παρακολούθησης ταινιών και κριτικής ανάγνωσης δημοσιευμάτων του τύπου.
  - Δεξιότητες επιχειρηματολογίας και λήψης απόφασης.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα οργανώνεται σε 3 μέρη:

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει μία κριτική διερεύνηση της έννοιας της «αιεφόρου ανάπτυξης».

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει τη μελέτη προβλημάτων που αντιμετωπίζει η βιόσφαιρα εξαιτίας της ανεξέλεγκτης ανθρώπινης δραστηριότητας και τη συζήτηση πιθανών τρόπων αντιμετώπισής τους σε κοινωνικό αλλά και σε ατομικό επίπεδο.

Το τρίτο μέρος εστιάζει στο σχεδιασμό διδακτικών-μαθησιακών δραστηριοτήτων που θα διευκολύνουν τα μικρά παιδιά στην οικοδόμηση βασικής γνώσης και αγάπης - σεβασμού για το περιβάλλον.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Φλογαίτη, Ε. (2005). Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αιεφορία. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
 Γεωργόπουλος, Α. & Τσαλίκη, Ε. (1993). Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Αρχές-Φιλοσοφία, Μεθοδολογία, Παιχνίδια & Ασκήσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
 Ιστοσελίδες περιβαλλοντικών οργανώσεων, όπως για παράδειγμα «WWF», «Greenpeace», «Αρκτούρος», «Μεσόγειος SOS». Περιβαλλοντικά περιοδικά, όπως για παράδειγμα το περιοδικό «Φύση» της «Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης»
 Σειρά βιβλίων γνώσεων και δραστηριοτήτων: «Σωσίβιο για τον πλανήτη Γη» (2007). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκης.
 Juniper, T. (2007). Saving Planet Earth. UK: Collins.
 Wilson, R. (1993). Fostering A Sense of Wonder During the Early Childhood Years. USA: Greyden Press.
 Richards, R. (1991). An Early Start to Nature. UK: Simon & Schuster Ltd.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα πραγματοποιείται σε συνθήκες που ευνοούν την «ενεργή συμμετοχή» των φοιτητριών και φοιτητών και τη συνεργασία μεταξύ τους.

Η κριτική παρακολούθηση επιλεγμένων ταινιών, η μελέτη υλικών που αφορούν σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα και η συζήτηση με βάση άξονες που τίθενται σε αντίστοιχα «φύλλα εργασίας», χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της ευαισθησίας τους για το περιβάλλον, αλλά και το μετασχηματισμό της ευαισθησίας αυτής σε ιδέες για δράση.

Η εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών με το σχεδιασμό προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για παιδιά προσχολικής ηλικίας γίνεται με βάση σχετικά «φύλλα εργασίας» και δουλειά σε μικρές ομάδες.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική εξέταση μαθήματος

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.)
 [42375]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η γνωριμία των φοιτητών με προηγμένες εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών και η ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης των εφαρμογών αυτών για την επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν στον επαγγελματικό τους χώρο. Ειδικότερα, οι φοιτητές θα αναπτύξουν δεξιότητες ανάλυσης δεδομένων από εκπαιδευτικές αξιολογήσεις με τη χρήση λογιστικών φύλλων, οργάνωσης προσωπικού αρχείου και σχολικής μονάδας, ανάλυσης βιβλιομετρικών δεδομένων με τη χρήση συστημάτων διαχείρισης βάσεων δεδομένων,

σχεδιασμού και εκπόνησης έρευνας με τη χρήση ερωτηματολογίων και ανάλυσης μαθησιακών δεδομένων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Αξιολόγηση PISA. Συζήτηση για το πρόγραμμα διεθνούς αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΟΟΣΑ. Μελέτη δεδομένων από τις πρόσφατες αξιολογήσεις, επεξεργασία και παρουσίασή τους. Βασικό εργαλείο Ανάλυσης: Λογιστικά φύλλα με έμφαση στο Microsoft Excel. Ακαδημαϊκή Αξιολόγηση. Αξιολόγηση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με διεθνώς αποδεκτά κριτήρια (papers, citations, h index). Καταγραφή βιβλιομετρικών δεδομένων με χρήση βάσεων δεδομένων επιστημονικών εργασιών (Web of Science, Scopus, Google Scholar). Βασικό εργαλείο Ανάλυσης: Σχεσιακές βάσεις δεδομένων με έμφαση στη Microsoft Access.

Οργάνωση Σχολικής μονάδας. Αξιολόγηση αναγκών και καταγραφή απαιτήσεων σχετικών με τη λειτουργία και τη διοίκηση της σχολικής μονάδας, οργάνωση σχολικής μονάδας, οργάνωση προσωπικού αρχείου.

Σχεδιασμός και εκπόνηση έρευνας με χρήση ερωτηματολογίων. Βασική προβληματική (τύποι δεδομένων, είδη ερωτήσεων, πρακτικές σχεδιασμού ερωτηματολογίων). Διερεύνηση ερωτηματολογίων αποτίμησης της προσωπικότητας του μαθητή (Big Five).

Ανάλυση μαθησιακών δεδομένων (Learning Analytics). Βασικές αρχές και εργαλεία τα οποία θα εξεταστούν μέσα από συγκεκριμένες μελέτες περίπτωσης (Δεδομένα αλληλεπίδρασης σε LCMS, Social media, Wikis).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Bangor, A., Kortum, P. T., & Miller, J. T. (2008). An empirical evaluation of the system usability scale. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 24(6):574–594.

Bangor, A., Kortum, P., Miller, J. (2009). Determining What Individual SUS Scores Mean: Adding an Adjective Rating Scale. pp.114-123.

Brooke, J. (1996). SUS – A quick and dirty usability scale. In P. W. Jordan, B. Thomas, B. A. Weerdmeester, and I.L. McClelland (Eds.), *Usability evaluation in industry*. Taylor and Francis, London, UK, 189-194.

Hirsch, J.E. (2005). An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences, USA*, 102(46), 16569–16572.

Noftle, E.E., & Robins, R.W. (2007). Personality predictors of academic outcomes: big five correlates of GPA and SAT scores. *Journal of Personality and Social Psychology* 93(1),116-130.

Prague, C., & Irwin, M. (2002). *Access 2002 Bible*, ISBN 0-764-53596-X, Hungry Minds Inc.

Tullis, T. S., & Stetson, J. N. (2004, June 7-11). A Comparison of Questionnaires for Assessing Website Usability, Usability Professionals Association (UPA) 2004 Conference, Minneapolis, USA.

U.S. Department of Education, Office of Educational Technology (2012). *Enhancing Teaching and Learning Through Educational Data Mining and Learning Analytics: An Issue Brief*, Washington, D.C.

Harzing, A. W. (2010). *The publish or perish book*. Tarma Software Research.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση. Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες).

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

αξιολόγηση των εργασιών (65% του βαθμού)
τελική εξέταση (35% του βαθμού)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ)

[42485]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Λέκτορας ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα:

- γνωρίσουν τον βασικό προβληματισμό της φιλοσοφίας της εκπαίδευσης
- κατανοήσουν την σχέση της φιλοσοφίας της εκπαίδευσης με τη γνωσιολογία, την ηθική και πολιτική φιλοσοφία

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εισαγωγή: τι είναι η φιλοσοφία της παιδείας;

Οι σκοποί της εκπαίδευσης

Δασκάλες, δάσκαλοι και διδασκαλία

Σχολείο και πολιτεία

Οι γονείς και η εκπαίδευση

Γνώση και εκπαίδευση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Φιλοσοφία για Παιδιά

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Cahn, M. (2009). *Philosophy of Education: The Essential Texts*. Routledge.

Noddings, N. (2006). *Philosophy of Education*. Westview Press.

Nola, R. & Irzik, G. (2006). *Philosophy, Science, Education and Culture*. Springer.

Αυγελής, Ν. (1998). *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*. Κώδικας.

Καντ, Ε. (2004). *Περί παιδαγωγικής*. Κυριακίδη.

Καραφύλλης, Γ. (2005). *Γνωσιολογικά και ηθικά ζητήματα στη φιλοσοφία της παιδείας*. Βάνιας.

Κέννυ, Α. (2005). *Ιστορία της Δυτικής Φιλοσοφίας*. Νεφέλη.

Κουμάκης, Γ. (2001). *Θεωρία και Φιλοσοφία της παιδείας*. Τυπωθήτω.

Ντιούι, Τ. (1999). *Εμπειρία και Εκπαίδευση*. Γλάρος.

Πλάτων (2008). *Συμπόσιον ή περί έρωτος*. Ι. Συκουτρή (επιμ., μτφρ.). Εστία.

Ρουσσώ, Ζ.Ζ. (2001). *Αιμίλιος ή Περί Αγωγής*. Πλέθρον.

Τζαβάρας, Γ. (2000). *Προβλήματα φιλοσοφίας της παιδείας*. Γρηγόρης.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού

Ανάλυση, συζήτηση

Κριτική διερεύνηση βασικών εννοιών και επιχειρημάτων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσα από την τελική εξέταση.

Η αυτο-αξιολόγηση του μαθήματος είναι συνεχής και πραγματοποιείται κυρίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές.

4^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ [42405]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΧΑΡΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

- Γνωριμία με το αντικείμενο της διδακτικής των μαθηματικών.
- Ανάλυση μαθηματικών εννοιών που μπορούμε να πραγματευτούμε στα πλαίσια της Προσχολικής Εκπαίδευσης και ανάπτυξη διδακτικών στρατηγικών για την διδασκαλία τους.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το πρώτο μέρος του μαθήματος ασχολείται με την μελέτη των θεωρητικών προτύπων που απαντώνται στην διδακτική των μαθηματικών και τη σχέση τους με τα γενικά διδακτικά πρότυπα. Στο δεύτερο μέρος το ενδιαφέρον μας εστιάζεται στις μαθηματικές έννοιες που προτείνονται για διδασκαλία στην προσχολική ηλικία. Τα ειδικότερα θέματα που αποτελούν αντικείμενο διδασκαλίας είναι τα εξής:

Οι έννοιες του χώρου,

Οι έννοιες της μέτρησης γεωμετρικών μεγεθών,

Η έννοια του αριθμού

Επιχειρείται μια εισαγωγή στις τέσσερις πράξεις και τέλος,,

Γίνεται αναφορά στην ανάπτυξη της πιθανολογικής σκέψης του παιδιού.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Ζαχάρος, Κ. (2013). *Η Μαθηματική Δραστηριότητα στην Προσχολική Εκπαίδευση. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Εφαρμογές*. Εκδόσεις Καμπύλη, Αθήνα.

Ζαχάρος, Κ. (2007). *Οι μαθηματικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση και η διδασκαλία τους*. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Χασάπης, Δ. (2000). *Διδακτική βασικών μαθηματικών εννοιών*.

Αριθμητική και αριθμητικές πράξεις. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Τζεκάκη, Μ. (2007). *Μικροί μαθητές μεγάλα μαθηματικά νοήματα*.

Gutenberg, Αθήνα

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα διεξάγεται με διαλέξεις με τη χρήση power point και εποπτικού υλικού.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ Ι (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42255]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Το μάθημα δίδει την ευκαιρία στις/στους φοιτήτριες/-τές να εξοικειωθούν με αντικείμενα, γεγονότα, φαινόμενα, έννοιες, μεθόδους καθώς και το πολιτισμικό περιεχόμενο των φυσικών επιστημών. Η εξοικείωση των φοιτητριών/-ών με αυτά τα θέματα θα τους επιτρέψει να αποκτήσουν στοιχεία επιστημονικής καλλιέργειας και θα τους βοηθήσει να παρακολουθήσουν με μεγαλύτερη ευχέρεια μαθήματα που σχετίζονται άμεσα με την καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι ευρείες θεματικές ενότητες που προσεγγίζονται στο μάθημα αυτό είναι οι εξής: (α) Χώρος και χρόνος, (β) Δύναμη και ισορροπία, (γ) Ενέργεια και κίνηση, (δ) Ενέργεια και θερμότητα, (ε) Ενέργεια και ηλεκτρισμός, (στ) Ενέργεια και φως. Δεν πρόκειται για μια προσέγγιση των φυσικών επιστημών η οποία βασίζεται σε παραδοσιακούς τομείς όπως η Μηχανική, Θερμότητα κλπ, αλλά δομείται στη βάση ευρέων και, ενίοτε, διακλαδικών θεματικών ενοτήτων οι οποίες (α) παρουσιάζουν κοινωνικό ενδιαφέρον, (β) συσχετίζονται με ποιοτικά εννοιολογικά πλαίσια και βασικές αρχές της φύσης των φυσικών επιστημών και (γ) οι περισσότερες από αυτές μπορούν, με κατάλληλες διαδικασίες, να μετασχηματισθούν σε αντικείμενα διδασκαλίας στο επίπεδο της προσχολικής ηλικίας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κολιόπουλος Δ., Η ενέργεια στην εκπαίδευση, Εκδόσεις Ίων (υπό έκδοση)

Κολιόπουλος Δ., Θέματα διδακτικής των φυσικών επιστημών.

Εκδόσεις Μεταίχμιο

Χαλκιά, Κ., Διδάσκοντας φυσικές επιστήμες, Εκδόσεις Πατάκη

Hewitt, P., Οι έννοιες της φυσικής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος και προσκεκλημένων διδασκόντων όπου θα εισάγονται βασικές πληροφορίες σχετικές με το περιεχόμενο του μαθήματος

Επισκέψεις σε χώρους διάδοσης των φυσικών επιστημών

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική εξέταση με θέματα αξιολόγησης της κριτικής ικανότητας των φοιτητών να αναφέρονται σε βασικές έννοιες και ζητήματα φύσης των

φυσικών επιστημών και των σχέσεών τους με την κοινωνία, το περιβάλλον και την ιστορία (60% του τελικού βαθμού)

Εκπόνηση μικρής ερευνητικής εργασίας από τους φοιτητές με χρήση του δικτυακού τόπου του μαθήματος, η οποία θα έχει ως στόχο οι φοιτητές να εμβαθύνουν σε ένα θέμα όπου αναδεικνύονται, κυρίως, τα μεθοδολογικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά των φυσικών επιστημών (40% του τελικού βαθμού)

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42410]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκοντες: Καθηγητές ΚΩΣΤΑΣ ΡΑΒΑΝΗΣ/ ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να αποκτήσουν οι φοιτητές βασικές γνώσεις για τις κύριες προσεγγίσεις αναφορικά με την εισαγωγή και την ένταξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική διαδικασία, να γνωρίσουν τα κύρια μοντέλα εισαγωγής τους στην εκπαίδευση και να αναπτύξουν βασικές ικανότητες σχετικές με την παιδαγωγική και την εν γένει εκπαιδευτική χρήση των βασικών υπολογιστικών και διαδικτυακών εφαρμογών και περιβαλλόντων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η έννοια της εκπαιδευτικής τεχνολογίας: από την προγραμματισμένη διδασκαλία στο εκπαιδευτικό λογισμικό και τις ψηφιακές εφαρμογές των ΤΠΕ.

Πληροφορική και Εκπαίδευση - ΤΠΕ και Εκπαίδευση.

Μοντέλα ένταξης και φάσεις εισαγωγής των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση. Η προβληματική για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διδακτική και τη μαθησιακή διαδικασία.

Πληροφορική & ΤΠΕ στην ελληνική εκπαίδευση – προγράμματα σπουδών

Θεωρίες μάθησης και ΤΠΕ: κατηγορίες εκπαιδευτικού λογισμικού
 Συμπεριφορισμός και ΤΠΕ: λογισμικά καθοδήγησης και διδασκαλίας
 Γνωστικές θεωρίες και ΤΠΕ: τεχνητή νοημοσύνη και έμπειρα διδακτικά συστήματα
 Εποικοδομισμός και ΤΠΕ: Λογισμικά οπτικοποίησης, προσομοίωσης και μοντελοποίησης
 Εννοιολογική χαρτογράφηση, πολυμέσα, υπερμέσα και διαδίκτυο στην εκπαίδευση
 Γλώσσες προγραμματισμού τύπου Logo και εκπαίδευση
 Εκπαιδευτική Ρομποτική
 Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες και ΤΠΕ: συνεργατικά συστήματα μάθησης με ψηφιακές τεχνολογίες
 Κριτική προσέγγιση της επιχειρηματολογίας σχετικά με την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Περιεχόμενα του εργαστηρίου

Η έννοια του εκπαιδευτικού λογισμικού και του ψηφιακού περιβάλλοντος διδασκαλίας και μάθησης: λογισμικό κλειστού τύπου - λογισμικό ανοικτού τύπου
 Εξοικείωση με τα βασικά εργαλεία του διαδικτύου: μηχανές αναζήτησης, εκπαιδευτικές πύλες, διαδικτυακά συστήματα διδασκαλίας, ψηφιακοί φάκελοι (portfolios)
 Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, θεωρίες μάθησης και κλίμακες αξιολόγησης εκπαιδευτικού λογισμικού
 Λογισμικό καθοδήγησης και διδασκαλίας & λογισμικό εξάσκησης και πρακτικής
 Λογισμικό αισθητικής έκφρασης & λογισμικό ανάπτυξης της δημιουργικότητας
 Λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης
 Λογισμικό πολυμέσων και υπερμέσων, ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες και διαδικτυακές εφαρμογές
 Λογισμικό γενικής χρήσης ως εργαλείο συμβολικής έκφρασης και

οργάνωσης της πληροφορίας: επεξεργασία κειμένου, λογισμικό παρουσίασης και λογιστικά φύλλα
 Λογισμικό οπτικοποίησης: ψηφιακοί άτλαντες, λογισμικό μελέτης περιβάλλοντος
 Λογισμικό προσομοίωσης και μοντελοποίησης: εικονικά εργαστήρια στις θετικές επιστήμες
 Εκπαιδευτική Ρομποτική: Εξοικείωση με το προγραμματιζόμενο παιχνίδι BeeBot
 Γλώσσες προγραμματισμού τύπου Logo: η γλώσσα προγραμματισμού Scratch
 Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με λογισμικό.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κόμης Β. (2004), Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
 Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2013). Μάθηση και Διδασκαλία στην Κοινωνία της Πληροφορίας, Τόμος Α'. Αθήνα: Εκδόσεις Αριστοτέλης Ράπτης.
 Depover, C., Karsenti, T, Κόμης, Β, Διδασκαλία με χρήση της τεχνολογίας, Προώθηση της μάθησης, ανάπτυξη ικανοτήτων, Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις
 Εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση
 Εκπόνηση εργαστηριακών ασκήσεων σε εβδομαδιαία βάση

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση των εργασιών του εργαστηρίου (50% του βαθμού)
 Τελική εξέταση (50% του βαθμού)

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42310]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ**Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/τριες που θα το έχουν παρακολουθήσει συστηματικά και θα έχουν συμμετάσχει σε όλες τις διδακτικές δραστηριότητές του:

- Θα μπορούν να παρουσιάζουν και να αναλύουν τις διακριτές θεωρήσεις που έχουν αναπτυχθεί στο επιστημονικό πεδίο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, με τις οποίες επιχειρείται η εξήγηση και ερμηνεία της εκπαιδευτικής πραγματικότητας.
- Θα μπορούν να προσεγγίζουν και να παρουσιάζουν επιστημονικές εργασίες που ανήκουν στην επιστημονική περιοχή της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης επισημαίνοντας τα θεωρητικά παραδείγματα στα οποία αυτές θεμελιώνονται, όπως και την επιστημονική – ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθείται για τη σύνθεσή τους.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα. Ωστόσο είναι χρήσιμη η γνώση των βασικών εννοιών και των κυριότερων θεωριών της Κοινωνιολογίας, που διδάχθηκαν στο επιλογής μάθημα του Α' έτους με τίτλο «Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ι».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι ευρείες θεματικές ενότητες που εξετάζονται στο μάθημα αυτό είναι οι εξής: Ο εκπαιδευτικός θεσμός στο πλαίσιο των μακρο-κοινωνιολογικών προσεγγίσεων (δομολειτουργισμός και μαρξιστικές προσεγγίσεις). Οι λειτουργίες της εκπαίδευσης στο πλαίσιο των ερμηνευτικών προσεγγίσεων. Η εκπαίδευση στο πλαίσιο των συνδυαστικών κριτικών θεωρήσεων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

David Blackledge & Barry Hunt, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχιμο.

Κώστας Λάμνιαν, Κοινωνιολογική Θεωρία και Εκπαίδευση. Διακριτές προσεγγίσεις, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχιμο.

Άννα Φραγκουδάκη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Olive Banks, Η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Παρατηρητής.

J.-M. De Queiroz, Το σχολείο και οι κοινωνιολογίες του, Αθήνα: Gutenberg.

Θεόδωρος Μυλωνάς, Κοινωνιολογία της Ελληνικής Εκπαίδευσης. Συμβολές, Αθήνα: Gutenberg.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

α) Διαλέξεις του διδάσκοντα.

β) Ενεργός συμμετοχή των φοιτητών/τριών στο μάθημα: (1) Μέσα από την γραπτή προσέγγιση ερωτημάτων – ασκήσεων, που θα δίνει ο διδάσκων κατά τη διάρκεια των διαφόρων διδακτικών συναντήσεων. Με την απάντηση των συγκεκριμένων ερωτημάτων – ασκήσεων θα γίνεται η εμβάθυνση ή η προέκταση κάποιων σημαντικών θεωρητικών ζητημάτων της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και θα επιχειρείται η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των φοιτητών/τριών. Και (2) με την πραγματοποίηση μιας ατομικής άσκησης αναζήτησης και παρουσίασης επιστημονικού άρθρου από το χώρο της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών πραγματοποιείται:

α) Με βάση τις τελικές γραπτές εξετάσεις.

β) Από την εκτίμηση της ενεργού συμμετοχής τους στα μαθήματα, όπως αυτή θα αποτυπώνεται στις προαιρετικού χαρακτήρα γραπτές απαντήσεις τους στα ερωτήματα – ασκήσεις ή/και δραστηριότητες, που θα θέτει ο διδάσκων κατά τη διάρκεια των διαφόρων διδακτικών συναντήσεων (συνεισφορά μέχρι 15% στον τελικό βαθμό).

- γ) Από την προαιρετική άσκηση αναζήτησης και παρουσίασης βιβλιογραφίας (συνεισφορά μέχρι 15% στον τελικό βαθμό). Και,
- δ) Από την αξιολόγηση των απαντήσεων των φοιτητών/τριών σε δύο προαιρετικού χαρακτήρα προόδους. Σε αυτές οι διδασκόμενοι, που θα συμμετάσχουν, θα παρακολουθήσουν ταινίες εκπαιδευτικού χαρακτήρα και με αφορμή το περιεχόμενό τους θα απαντήσουν σε ορισμένα, κριτικού χαρακτήρα ερωτήματα, τα οποία θα αναφέρονται σε συγκεκριμένα θεωρητικά ζητήματα, που θα έχουν διδαχθεί μέχρι τότε. Η αξιολόγηση των απαντήσεων και στις δύο προόδους μπορεί να συνεισφέρει θετικά μέχρι και 20% στον τελικό βαθμό.

Διευκρινιστική Σημείωση για την αξιολόγηση: Στην περίπτωση συμμετοχής των φοιτητών/φοιτητριών στις προαιρετικού χαρακτήρα δραστηριότητες του μαθήματος η βαθμολογία θα προκύψει κατά 50% από το τελικό γραπτό διαγώνισμα και 50% από τη συμμετοχή στις (β, γ και δ) δραστηριότητες.

Μαθήματα Επιλογής

ΑΡΧΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42425]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια ΑΜΑΛΙΑ Α. ΥΦΑΝΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να αποκτήσουν οι φοιτητές/φοιτήτριες τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τις βασικές αρχές που διέπουν την εκπαιδευτική πολιτική και να συσχετίσουν τις έννοιες και τα θεωρητικά ζητήματα που την αφορούν με την καθημερινή εκπαιδευτική εμπειρία και τις σχολικές πρακτικές.

Προαπαιτήσεις

Βασικές γνώσεις Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Τα βασικά θέματα που πραγματεύεται το μάθημα αυτό είναι τα εξής: Εννοιολογική προσέγγιση στην εκπαιδευτική πολιτική. Διερεύνηση και εξέταση των σχέσεων της εκπαίδευσης με την εξουσία, την κοινωνία και την οικονομία. Σύνδεση της εκπαίδευσης με φορείς κοινωνικών πρακτικών και διερεύνηση του ρόλου της κυρίαρχης ιδεολογίας. Λειτουργίες της εκπαίδευσης και τα χαρακτηριστικά αυτής. Η συζήτηση για τη γενική, την τεχνική/επαγγελματική και την ενιαία εκπαίδευση. Το αναλυτικό πρόγραμμα και ο κοινωνικός έλεγχος. Παραδείγματα από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα μέσα από μια ιστορική προοπτική.

Θεωρητικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική πολιτική (π.χ. θεωρίες κράτους πρόνοιας, πλουραλιστικές, νεοφιλελεύθερες, μαρξιστικές) και σύνδεσή τους με παραδείγματα εκπαιδευτικών πολιτικών από την Ελλάδα και από άλλες χώρες.

Η συζήτηση για τη σχολική αποτελεσματικότητα, την ενδυνάμωση του σχολείου, τη σχολική κουλτούρα, την ποιότητα στην εκπαίδευση και το

ρόλο του εκπαιδευτικού.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Βεργίδης, Δ.Κ. & Υφαντή, Α.Α. (Επιμ.) (2011) Θέματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Θεωρητικές Αφετηρίες και Εκπαιδευτικά Προγράμματα για τη Βελτίωση του Σχολείου, Αθήνα: Ύψιλον.

Blackledge, D. & Hunt, B. (1995) Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Αθήνα: Έκφραση/Μεταίχμιο.

Green, A. (2010) Εκπαίδευση και Συγκρότηση του Κράτους, Αθήνα: Gutenberg.

Κουλαϊδής, Β. & Τσατσαρώνη, Α. (Επιμ.) (2010) Παιδαγωγικές Πρακτικές: Έρευνα και Εκπαιδευτική Πολιτική, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Mialaret, G. (2011) Περί Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης, Αθήνα: Gutenberg (Επιμέλεια: Π. Καλογιαννάκη, Κ. Καρράς).

Λάμνιαν, Κ. (2002) Κοινωνιολογική Θεωρία και Εκπαίδευση, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Υφαντή, Α.Α. (2011) Εκπαιδευτική Πολιτική και Σχεδιασμός για ένα Σύγχρονο Σχολείο, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη.

Χαραλάμπους, Δ. (2007) Μεταπολίτευση και Εκπαιδευτική Πολιτική. Παρελθόν, παρόν, μέλλον, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά: Διοικητική Ενημέρωση, Επιστήμες Αγωγής, Νέα Παιδεία, Παιδαγωγική Επιθεώρηση, Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση, Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, British Journal of Educational Studies, British Journal of Sociology of Education, Journal of Education Policy, International Journal of Educational Administration and Policy Studies, School Effectiveness and School Improvement

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις με τη χρήση power point.

Εκπόνηση εργασιών (ομαδικών ή ατομικών) από τους φοιτητές, στο πλαίσιο των προγραμματισμένων φροντιστηριακών δραστηριοτήτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική γραπτή εξέταση (οι εργασίες θα συνεκτιμηθούν).

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42125]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

- Να έχουν κατανοήσει βασικές έννοιες που έχουν να κάνουν με τις τροφικές σχέσεις των οργανισμών.
- Να έχουν κατανοήσει την οικολογική διάσταση της φωτοσύνθεσης και της αποικοδόμησης και να είναι σε θέση να εξηγούν τη γραμμική ροή της ενέργειας και την κυκλική ροή της ύλης στο οικοσύστημα.
- Να έχουν κατανοήσει την αμφίδρομη σχέση οργανισμών και περιβάλλοντος.
- Να έχουν κατανοήσει βασικές έννοιες σε σχέση με την αύξηση /αλληλεπίδραση των πληθυσμών και την απόκριση των οικοσυστημάτων σε ανθρώπινες παρεμβάσεις.
- Να έχουν κατανοήσει τους βασικούς στόχους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην προσχολική ηλικία και τις βασικές αρχές ανάπτυξης αντίστοιχων προγραμμάτων σε σχέση με τη φύση.
- Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν απλές δραστηριότητες για την εξοικείωση των μικρών παιδιών με βασικές οικολογικές έννοιες στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Επιπλέον, σε επίπεδο δεξιοτήτων, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία στο πλαίσιο του μαθήματος να αναπτύξουν:

- Γενικές δεξιότητες σκέψης όπως η οικοδόμηση ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ επιμέρους τμημάτων γνώσης.
- Ειδικές δεξιότητες σκέψης όπως η ανάπτυξη συλλογισμών για το οικοσύστημα μέσα από την ιδέα της συνεχούς αλληλεπίδρασης

βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων, την ιδέα των κύκλων και την ιδέα της ενδεχομενικότητας.

- Δεξιότητες επιστημονικής σκέψης όπως η «παρατήρηση», ο «υποθετικο-συμπερασματικός συλλογισμός» και οι «αμφίδρομες αιτιακές σχέσεις» («κύκλοι»)
- Δεξιότητες συνεργατικής οικοδόμησης γνώσης μέσα σε μαθησιακά περιβάλλοντα υποστηριζόμενα από εκπαιδευτικό λογισμικό.
- Δεξιότητες παρατήρησης βιολογικού υλικού σε στερεοσκόπιο / μικροσκόπιο.
- Δεξιότητες σχεδιασμού εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για την εισαγωγή εννοιών οικολογίας στο νηπιαγωγείο.
- Δεξιότητες εφαρμογής των δραστηριοτήτων αυτών στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

«Το οικοσύστημα»

- Η γραμμική ροή της ενέργειας στο οικοσύστημα
- Η κυκλική ροή της ύλης στο οικοσύστημα

«Οι οργανισμοί & το περιβάλλον τους»

- Προσαρμογές
- Βιοσυστήματα
- Βιοποικιλότητα

«Πληθυσμοί, βιοκοινωνίες, οικοσυστήματα»

- Οι πληθυσμοί & έννοιες που σχετίζονται με αυτούς
- Οι βιοκοινωνίες & έννοιες που σχετίζονται με αυτές
- Η απόκριση των οικοσυστημάτων σε ανθρώπινες παρεμβάσεις και έννοιες που σχετίζονται με αυτήν

«Έννοιες οικολογίας & προσχολική εκπαίδευση»

- Σύνδεση οικολογίας & περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για μικρά παιδιά

- Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για οικοδόμηση βασικής οικολογικής γνώσης και αγάπης /σεβασμού για τη φύση

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Εργαζάκη, Μ. (2013). Βασικές Έννοιες Οικολογίας: Σημειώσεις Μαθήματος.
Emberlin, J.C. (1996). Εισαγωγή στην Οικολογία. Αθήνα: Εκδόσεις τυπωθήτω - Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ.
Williams, G. (2006). New Biology for You, Student Book. UK: Nelson Thorns Pbs.
Williams, G. (2000). Advanced Biology for You. UK: Nelson Thorns Pbs.
Enger, E.D., Kormelink, J.R., Ross, F.C. and Smith, R.J. (1994). Concepts in Biology. USA: WCB Pbs.
Wilson, R. (1993). Fostering A Sense of Wonder During the Early Childhood Years. USA: Greyden Press.
Richards, R. (1991). An Early Start to Nature. UK: Simon & Schuster Ltd.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις: (α) παρουσίαση των θεμάτων μελέτης με διαφάνειες και συζήτηση, (β) ατομική ή συνεργατική συμπλήρωση αντίστοιχων «φύλλων εργασίας».
Εργαστηριακές ασκήσεις: ενδεικτικά αναφέρονται (α) συλλογή βιολογικού υλικού από λίμνη και ενυδρείο και μελέτη σε μικροσκόπιο & στερεοσκόπιο με τη βοήθεια αντίστοιχου «εικονικού υλικού» στο διαδίκτυο, (β) συνεργατική διερεύνηση βασικών εννοιών «οικολογίας πληθυσμών» με «φύλλα εργασίας» υποστηριζόμενα από εκπαιδευτικό λογισμικό, (γ) συνεργατική μελέτη της πορείας αποικοδόμησης διαφορετικών υλικών στο εργαστήριο για αρκετές εβδομάδες.
Πρακτική Άσκηση: σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με έννοιες οικολογίας στη λογική της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εφαρμογή τους στην τάξη του νηπιαγωγείου.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική εξέταση μαθήματος

ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42415]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Λέκτορας Ειρήνη Σκοπελίτη

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει βασικές θεωρητικές απόψεις σχετικά με τον τρόπο που σκέφτονται τα παιδιά. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται ότι οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τις διάφορες θεωρητικές απόψεις της ψυχολογίας γύρω από θέματα μάθησης και γνωστικής ανάπτυξης και θα μπορούν να απαντήσουν σε δύο βασικά ερωτήματα σχετικά με τη σκέψη των παιδιών: "Τι αναπτύσσεται;" και "Πώς συμβαίνει η ανάπτυξη;".

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα θα κινηθεί σε δύο κύριους άξονες. Αρχικά θα παρουσιαστούν οι θεωρητικές απόψεις για τη γνωστική ανάπτυξη, όπως η θεωρία του Piaget, η προσέγγιση της επεξεργασίας των πληροφοριών και οι κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις της γνωστικής ανάπτυξης. Στη συνέχεια θα εξεταστούν έξι εξειδικευμένες πλευρές της σκέψης των παιδιών: η αντίληψη, η ομιλία, η μνήμη, η κατανόηση εννοιών, η επίλυση προβλημάτων και η ανάπτυξη της ανάγνωσης, της γραφής, των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Donaldson, M. (1991). *Η σκέψη των παιδιών*. (Επιμ. Σ. Βοσνιάδου), Εκδόσεις Gutenberg.
Luria, A.R. (1995). *Γνωστική ανάπτυξη*, (Επιμ. Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη), Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Σαμαρτζή, Σ. & Δημητρίου, Α. (2008). *ΝΟΗΣΙΣ 4: Γνωστική Ανάπτυξη*, Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Siegler, R. (2002). *Πώς σκέφτονται τα παιδιά*. (Επιμ. Σ. Βοσνιάδου), Εκδόσεις Gutenberg.

Vygotsky, L.S. (1997). *Νους στην Κοινωνία*, (Επιμ. Σ. Βοσνιάδου), Εκδόσεις Gutenberg.

Wadsworth, B.J. (2001). *Η θεωρία του Piaget για τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη: Τα θεμέλια του κονστρουκτιβισμού*, Εκδόσεις Καστανιώτη.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- Διαλέξεις και συζήτηση
- Ανάθεση εργασιών σε ομάδες φοιτητών και προφορική παρουσίαση

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

- Γραπτές εξετάσεις
- Αξιολόγηση εργασιών και παρουσιάσεων

ΚΙΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42905]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα συμμετάσχουν στο εργαστηριακό μάθημα:

- θα αποκτήσουν τις απαραίτητες θεωρητικές βάσεις και τις πρακτικές εμπειρίες για την αποτελεσματική διδασκαλία και εμπύχωση του κινητικού και θεατρικού παιχνιδιού ως μέσο επικοινωνίας, μάθησης και ανάπτυξης στην προσχολική ηλικία,
- θα αναδείξουν και θα βελτιώσουν το προσωπικό τους δυναμικό σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο για το ρόλο του εμπύχωτή και
- θα βιώσουν το παιχνίδι ως μέσο ενεργοποίησης, απελευθέρωσης της φαντασίας και καλλιέργειας της ψυχοκινητικής έκφρασης του παιδιού.

Προαπαιτήσεις

Συνιστάται να έχει προηγηθεί η παρακολούθηση του μαθήματος «Διδακτική της κίνησης και του ρυθμού».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εξετάζονται οι εξής θεματικές ενότητες:

Θεωρίες και είδη παιχνιδιού

Σχεδιασμός και οργάνωση παιδαγωγικών παιχνιδιών

Εξοπλισμός-υλικά

Οργανωμένο περιβάλλον (εσωτερικός και εξωτερικός χώρος, περιβάλλον δράσης)

Κινητικό και θεατρικό παιχνίδι ως μορφές έκφρασης, δημιουργικότητας, κοινωνικής αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως εμπύχωτής

Είδη κινητικών παιχνιδιών (γνωριμίας, γενικής και ειδικής

επιδεξιότητας, φυσικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ρυθμού,

συνεργασίας, αισθησιοκινητικά, μίμησης, χαλάρωσης,

αυτοσυγκέντρωσης, φαντασίας)

Παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια

Σύγχρονα παιχνίδια: ευρωπαϊκές και διεθνείς τάσεις

Ο ρόλος του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της εκφραστικής και δημιουργικής κίνησης

Στάδια δομικής συγκρότησης του θεατρικού παιχνιδιού

Τεχνικές ανάπτυξης θεατρικού παιχνιδιού (συνοχή ομάδας, σωματική έκφραση, λόγος και δράση, σχέδιο δράσης, ρόλοι, αντικείμενα)

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Τσαπακίδου, Α. (2007) *Κινητικές Δεξιότητες. Προγράμματα ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Neuman, J. (2004) *Παιχνίδια και ασκήσεις στη φύση*, Θεσσαλονίκη: Salto.

Greenland, P. (2000) *Hopping Home Backwards: Body Intelligence and Movement Play*, U.K.: Jabadao, Centre for Movement Studies.

Άλκηστις, (1993) Η δραματοποίηση για παιδιά, Αθήνα: Άλκηστις.
 Bolton, G.M. (1998) Acting in classroom drama: A critical analysis. Birmingham, University of Central England.
 Lambert, M. (1996) Le mouvement par le jeu (CD), Paris: Les Disques Deva.
 Ryngaert, J.P. (1996) Le jeu dramatique en milieu scolaire, Belgique: De Boeck Université.
 Clements, R. (1995) Games and Great Ideas: A Guide for Elementary School, Physical Educators and Classroom Teachers, Westport, CT: Greenwood Press.
 Κουρετζής, Λ., (1991) Το Θεατρικό Παιχνίδι. Παιδαγωγική θεωρία, πρακτική και θεατρολογική προσέγγιση, Αθήνα: Καστανιώτης.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα είναι πρακτικού χαρακτήρα:
 Εφαρμογές παιχνιδιών με τη συμμετοχή των φοιτητριών/ών
 Ατομική, δυαδική ή/και ομαδική εργασία
 Σχεδιασμός και εφαρμογή παιδαγωγικών παρεμβάσεων
 Ανάλυση, συζήτηση

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών/τών πραγματοποιείται με βάση την τελική εξέταση και την επιτυχή περαίωση της εργασίας που έχουν αναλάβει, σε σχέση με την πρακτική τους άσκηση.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)[42465]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος των μαθημάτων οι φοιτητές/φοιτήτριες:
 -θα έχουν αποκτήσει μια ευρύτερη γραμματολογική γνώση της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής του 19ου και 20ού αιώνα,

-θα γνωρίζουν της περιόδους της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αισθητικών ρευμάτων που την έχουν επηρεάσει,
 -θα μπορούν να κατανοούν το πλαίσιο της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής,
 -θα έχουν έρθει σε στενότερη επαφή με τους ποιητές, τα έργα των οποίων συνιστούν σταθμούς στην εξέλιξη της Νεοελληνικής Ποίησης,
 -θα έχουν εμβαθύνει στο έργο συγκεκριμένων ποιητών, όπως είναι οι: Κ.Π.Καβάφης, Γ.Σεφέρης, Ο.Ελύτης, Γ.Ρίτσος, Ν.Βρεττάκος.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Περίοδοι της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Υστεροβυζαντινή Περίοδος, Περίοδος Τουρκοκρατίας, Νεότερη και Σύγχρονη Περίοδος)-Ιστορικό διάγραμμα.

Αισθητικά ρεύματα και Σχολές [Κλασικισμός, Ρομαντισμός, Παρνασσισμός, Ρεαλισμός-Νατουραλισμός, Συμβολισμός (Βασικά χαρακτηριστικά - Κύριοι εκπρόσωποι)].

Σταθμοί στην εξέλιξη της Νεοελληνικής Ποίησης.

Αναλυτική παρουσίαση και προσέγγιση του έργου των: Κ.Π.Καβάφης, Γ.Σεφέρης, Ο.Ελύτης, Γ.Ρίτσος, Ν.Βρεττάκου.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αθανασόπουλος, Β. (2007). Το Ποιητικό Τοπίο του του Ελληνικού 19ου και 20ού Αιώνα. Τόμ. Γ'. Αθήνα: Καστανιώτης.

Δημαράς, Κ.Θ. (1987) Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Από τις Πρώτες Ρίζες ως την Εποχή μας. Αθήνα: Ίκαρος.

Κατσίκη-Γκίβαλου, Άντα (32000). Φιλολογικές Διαδρομές Β'. Αθήνα: Πατάκης.

Πολίτης, Λίνος (1989). Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Vitti, Mario (2000). Η Γενιά του Τριάντα: Ιδεολογία και Μορφή.

Αθήνα: Ερμής.

Vitti, Mario (21989). Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Αθήνα: Ουσσέας.

Beaton, Roderick (1994). An Introduction to Modern Greek Literature. Oxford: Clarendon Press.

Tziouvas, Dimitrios (1986). The Nationism of the Demoticists and its Impact on their Literary Theory (1888-1930). Amsterdam: Adolf M. Hakkert.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Ομαδική συζήτηση

Προφορική παρουσίαση (ατομικών) εργασιών των φοιτητών/φοιτητριών

Χρήση οπτικοαουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική (γραπτή) εξέταση

Γραπτές εργασίες

ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ ΜΑΘΗΣΗΣ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42420]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι στόχοι/μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι η πρακτική εφαρμογή εργαλείων διαχείρισης της διαφορετικότητας στο σχολείο.

Αυτό αναφέρεται κυρίως:

- στην κατανόηση της πολυπολιτισμικής «οικολογίας» της ελληνικής τάξης μέσα από ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις μεταναστευτικών ομάδων
- στην εμπέδωση της μεθοδολογίας και των εργαλείων συλλογής

ιστοριών ζωής

- στην κατανόηση του ρόλου του εκπαιδευτικού ως σχεδιαστή της παιδαγωγικής εμπειρίας
- στην απόκτηση της απαραίτητης παιδαγωγικής τεχνογνωσίας για το σχεδιασμό διδακτικών εννοιών σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα με στόχο τη διαχείριση της διαφορετικότητας.

Προαπαιτήσεις

Βασικές γνώσεις Υπολογιστών (ψηφιακών μέσων κοινωνικής δικτύωσης) και παιδαγωγικής.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η ύλη του μαθήματος προκύπτει από το σύγγραμμα, βιβλιογραφικές πηγές και πολυτροπικό εκπαιδευτικό υλικό ώστε να αναλύει την πολιτισμική διαφορετικότητα στο ελληνικό σχολείο μέσα από βιβλιογραφική τεκμηρίωση αλλά και μεταναστευτικές αφηγήσεις ζωής που αναδεικνύουν τη σημασία των χαρακτηριστικών του βιόκοσμου (εμπειρίες, ταυτότητα, προδιαθέσεις, δίκτυα, αξίες, κατευθύνσεις για το νέο).

Οι φοιτητές/τριες γίνονται ερευνητές (εφαρμόζοντας τη βιογραφική μέθοδο) και ανακαλύπτουν την δύναμη της αφήγησης, του διαλόγου και του αναστοχασμού στην πορεία αυτοκαθορισμού της εθνοπολιτισμικής ταυτότητας μαθητών και γονιών. Συνθέτουν επιπλέον το εθνοπολιτισμικό προφίλ μιας πολυπολιτισμικής τάξης με κατάλληλα εργαλεία και με στόχο την μεγαλύτερη εμπλοκή των μετόχων της σχολικής κοινότητας για διαπολιτισμική δράση, ανταλλαγή και επικοινωνία. Τέλος, στο πλαίσιο μιας διαφοροποιημένης παιδαγωγικής προσέγγισης, οι φοιτητές/τριες σχεδιάζουν διδακτικές ενότητες σε περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης (<http://newlearningonline.com/learning-by-design/>) εφαρμόζοντας την προσέγγιση της Μάθησης μέσω Σχεδιασμού και με στόχο την ανάδειξη της διαφορετικότητας στη διαδικασία της μάθησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Συγγράμματα:

- Kalantzis, M. & Cope, B. 2013. Νέα Μάθηση: Βασικές Αρχές για την Επιστήμη της Εκπαίδευσης. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Τσιώλης Γ. 2006. Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Οδηγός μελέτης
Ελληνική:
Αρβανίτη, Ε. (Επιμ) 2006. Zacharias Vogiazopoulos. Bonegilla: Memories and Recollections of an Insider. Australian Greek Resource and Learning Centre, RMIT University, Μελβούρνη.
- Cummins, J. 1999. Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση. Gutenberg, Αθήνα.
- Kalantzis, M., Cope, B. & Arvanitis, E. 2009. «Ο Εκπαιδευτικός ως Σχεδιαστής: Η Παιδαγωγική στην Εποχή των Νέων Ψηφιακών Μέσων», Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας: Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια: Ελληνική Πραγματικότητα και Διεθνής Εμπειρία, 20-22 Νοεμβρίου 2009, Γιάννενα.
- Κοίλιαρη, Α. 1997. Ξένος στην Ελλάδα. Μετανάστες, Γλώσσα και Κοινωνική Ένταξη - στάσεις της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στους μετανάστες ομιλητές. Παρατηρητής, Αθήνα.
- Λαλιώτου, Ι. 2006. Διασχίζοντας τον Ατλαντικό. Η Ελληνική μετανάστευση στις ΗΠΑ κατά το πρώτο μισό του εικοστού αιώνα. Πόλις, Αθήνα.
- Τρουμπέτα, Σ. 2006. «Υβριδισμός: Εννοιολογικές περιπλανήσεις – πολιτικές συναινέσεις», Σύγχρονα Θέματα 92, (Αφιέρωμα: Σύγχρονες θεωρήσεις του μεταναστευτικού φαινομένου), σ. 57-64.
- Παπαγεωργίου, Β., 2011, Από την Αλβανία στην Ελλάδα: Τόπος και ταυτότητα, διαπολιτισμικότητα και ενσωμάτωση (μια ανθρωπολογική προσέγγιση της μεταναστευτικής εμπειρίας). Νήσος, Αθήνα.
- Πετρονάτη, Μ. 1998. Το πορτραίτο μιας διαπολιτισμικής σχέσης: Κρυσταλλώσεις, ρήγματα, ανασκευές. Πλέθρον, Unesco/ ΕΚΚΕ, Αθήνα.
- Συλλογικό. 2004. Ε φίλε! Εξομολογήσεις παιδιών που ζουν στην

Ελλάδα ως μετανάστες, πρόσφυγες ή παλιννοστήσαντες. Κέδρος, Αθήνα.

- Νικολάου, Γ. 2000. Ένταξη και Εκπαίδευση των Αλλοδαπών Μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο: Από την «ομοιογένεια» στην πολυπολιτισμικότητα. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα.
- Κακαμπούρα, Ρ. 2008. Αφηγήσεις ζωής: Η βιογραφική προσέγγιση στη σύγχρονη λαογραφική έρευνα. Ατραπός, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Η διδασκαλία γίνεται υπό μορφή σεμιναρίου. Προβλέπεται η άσκηση των φοιτητών στην καταγραφή μεταναστευτικών αφηγήσεων ζωής που παρουσιάζονται στα μέσα του εξαμήνου (με εφαρμογή της βιογραφικής προσέγγισης) στη διαμόρφωση του «κοινωνιογλωσσικού χάρτη» της σχολικής τάξης και στο σχεδιασμό μιας διαπολιτισμικής διδακτικής ενότητας. Ο φόρτος εργασίας των φοιτητών προβλέπεται σε 150 ώρες για όλο το εξάμηνο και συνυπολογίζεται ως ακολούθως:

39 ώρες διδασκαλίας
13 ώρες εργαστηρίου/φροντιστηρίου
40 ώρες μελέτης/προετοιμασίας για τα μαθήματα
7 ώρες συνεργασίας/συνάντησης με τη διδάσκουσα
51 ώρες προετοιμασίας για τις εξετάσεις/εργασίες

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση (σε συνεννόηση με τη διδάσκουσα) προβλέπει: τελικές Γραπτές Εξετάσεις και κατάθεση μιας μεταναστευτικής αφήγησης ζωής.
ή
την κατάθεση/ανάρτηση (στο <http://neamathisi.com>) μιας ηλεκτρονικής διαπολιτισμικής διδακτικής ενότητας αξιοποιώντας το λογισμικό «Μάθηση μέσω Σχεδιασμού».
Η παράδοση των εργασιών πραγματοποιείται πριν την εξεταστική

περίοδο και παρουσιάζεται στο σύνολο των φοιτητών του μαθήματος με δυνατότητα ομαδικής αξιολόγησης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ [42360]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Κατανόηση του πολιτικού φαινομένου, του σύγχρονου κράτους και των θεσμών της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας με έμφαση στα χαρακτηριστικά της πολιτικής στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το πολιτικό φαινόμενο, το κράτος και οι θεσμοί του (το κράτος στη φιλελεύθερη και τη μαρξιστική θεωρία), ο ρόλος του κράτους στη σύγχρονη κοινωνία, το πολιτικό σύστημα και οι παράγοντες που επιδρούν στη λειτουργία του. Το φαινόμενο της εξουσίας, η πολιτική νομιμοποίηση, η πολιτική κουλτούρα, οι μηχανισμοί λήψης των πολιτικών αποφάσεων (πολιτικά κόμματα, ομάδες πίεσης), οι θεσμοί της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας (κυβέρνηση, βουλή, δικαιοσύνη, κρατική γραφειοκρατία) και ο ρόλος τους στην άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής (στην οποία υπάγεται και η εκπαιδευτική πολιτική).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Giddens A. Ο Τρίτος δρόμος: η ανανέωση της σοσιαλδημοκρατίας, Πόλις, Αθήνα 1998.

Tilly Ch. Κοινωνικά κινήματα 1768-2004, εκδ. Σαββάλλας, Αθήνα

2007.

Barber B. R. Ισχυρή Δημοκρατία, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2007.

Μπάουμαν Ζίγκμουντ, Ρευστοί καιροί, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2008.

Schnapper Dominique Η κοινωνία των πολιτών, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2000.

Lukes Steven Εξουσία: μια ριζοσπαστική θεώρηση, εκδ. Σαββάλλας, Αθήνα 2007.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, χρήση Power Point, εθελοντική εκπόνηση ατομικών εργασιών σχετικών με το αντικείμενο του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση : ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από τη γραπτή εξέταση είτε από τον μέσο όρο του βαθμού εργασίας (εφόσον εκπονηθεί εργασία) και του βαθμού της γραπτής εξέτασης.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ [42370]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΧΑΡΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εισαγωγή στους μηχανισμούς συγκρότησης της λογικής σκέψης και των λογικών κατηγοριών.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι θεματικές ενότητες που απαρτίζουν το περιεχόμενο του μαθήματος είναι: το αντικείμενο και η έννοια της Λογικής-ο σχηματισμός των εννοιών-η κρίση-ο συλλογισμός-στοιχεία προτασιακής λογικής-η

κατηγορηματική Λογική-επιχειρήματα και μορφές επιχειρημάτων-οι ψυχολογικές θεωρίες για τη συγκρότηση της Λογικομαθηματικής σκέψης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- Ζαχάρος, Κ. (2007). Λογικο-μαθηματικές διαδικασίες. Εκδοτικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών (Σημειώσεις).
- Bruner, J. (1960). The Process of Education. Harvard University Press.
- Bruner, J. (1995). On Learning Mathematics. Mathematics Teacher, vol. 88, no. 4, pp. 330-335.
- Getmanova, A. (1989). Logic. Progress Publishers, Moscow.
- Piaget, J. (1953). Logic and Psychology. Manchester University Press.
- Piaget, J. (1966). General Psychological Problems of Logico-mathematical Thought. In E. W. Beth and J. Piaget (eds.) Mathematical Epistemology and Psychology, D. Reidel Publishing Company, pp. 163-190.
- Vygotsky, L. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Edited by Cole, M., John_Steiner, V., Scribner, S. & Souberman, E., Harvard University Press.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα διεξάγεται με διαλέξεις με τη χρήση power point. Επίσης επιλύονται ασκήσεις για την κατανόηση και εμπέδωση των εννοιών της Λογικής που διδάσκονται στα μαθήματα.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση
Ομαδικές ή ατομικές εργασίες

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42267]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΟΣ **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

1. Κατανόηση των διεργασιών που υπεισέρχονται στην εικαστική πράξη.
2. Κατανόηση των προϋποθέσεων και των όρων που υπεισέρχονται στη διαδικασία σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των εικαστικών δράσεων.

Προαπαιτήσεις

Εικαστικές τέχνες στην εκπαίδευση

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Ιστορική αναδρομή και σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της τέχνης.
Υλικά και τεχνικές και προσαρμογή τους στο σχολικό περιβάλλον.
Προσέγγιση του εικαστικού έργου στο σχολικό περιβάλλον.
Εικαστική αγωγή και αναλυτικό πρόγραμμα.
Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση εικαστικών δραστηριοτήτων.
Σύνδεση των εικαστικών μαθημάτων με άλλους τομείς της καλλιτεχνικής και της γενικής εκπαίδευσης..

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- ΒΑΟΣ, Α., 2000, Εικαστική αγωγή στην ελληνική εκπαίδευση. Ιστορική αναδρομή - προσεγγίσεις στη διδασκαλία της τέχνης. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- EPSTEIN, A., - ΤΡΙΜΗ, Ε., 2005, Εικαστικές τέχνες και μικρά παιδιά. Ενισχύοντας τους μικρούς καλλιτέχνες, Αθήνα, Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.
- ΜΑΓΟΥΛΙΩΤΗΣ, Α., 2002, Εικαστικές δημιουργίες μέσα από την παρατήρηση. Ιδέες, σκέψεις, προτάσεις δραστηριοτήτων (τομ. II), Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη.
- ΣΑΛΛΑ – ΔΟΚΟΥΜΕΤΖΙΔΗ, Τ., 1996, Δημιουργική φαντασία και παιδική τέχνη, Αθήνα, Εξάντας.

SCHIRRMACHER, R., 1998, Τέχνη και δημιουργική ανάπτυξη των παιδιών, Αθήνα, Ίων.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα περιλαμβάνει θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος. Οι φοιτητές - τρεις εργάζονται σε μικρές ομάδες εμπλεκόμενοι - ες στην καλλιτεχνική διεργασία.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση των φοιτητών - τριών γίνεται με βάση: τις εργαστηριακές ασκήσεις (50%) την τελική γραπτή εξέταση (50%)

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42445]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΣΤΑΘΗΣ ΜΠΑΛΙΑΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η γνώση και η κατανόηση των δικαιωμάτων του παιδιού, η συνειδητοποίηση της σημασίας που έχουν για την ηθική και κοινωνικο-πολιτική ανάπτυξη του παιδιού και η απόκτηση δεξιοτήτων για την προώθησή τους τόσο στα διάφορα κοινωνικά πεδία όσο, και, κυρίως,

Προαπαιτήσεις

Ο διδάσκων συνιστά στους φοιτητές/τριες να επιλέξουν το μάθημα αφού έχουν διδαχθεί το μάθημα «ανθρώπινα δικαιώματα».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

α) μορφές καταπάτησης και στέρησης των δικαιωμάτων του παιδιού, ο κοινωνικός αποκλεισμός των παιδιών (παιδική εργασία, νομοθεσία), β)

η ιστορική κατασκευή της έννοιας του παιδιού στη βιομηχανική κοινωνία και ο «θεσμός» της παιδικής ηλικίας, γ) η «θεσμοποίηση» της παιδικής ηλικίας, δ) οι μορφές βλάβης του παιδιού και των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του και οι συνέπειές τους (παιδική εργασία, φτώχεια, κακοποίηση), ε) οι θεωρίες του J. Locke, του I. Kant, του Piaget, του Rawls, του Kolberg, του Durkheim και του Τζ. Χόλντ για τα δικαιώματα και την ελευθερία του παιδιού.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αγάθωνος-Γεωργοπούλου Ε., (επ.) Οδηγός για την Αναγνώριση και την αντιμετώπιση της κακοποίησης και της παραμέλησης του παιδιού, Αθήνα, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, 1998.

Agiès Ph., Αιώνες παιδικής ηλικίας, Αθήνα, Γλάρος, 1990.

Βινσεντί Λ., Αγωγή και ελευθερία, Καντ και Φίχτε, Αθήνα, Πατάκης, 1999.

Δασκαλάκη Η., Παπαδοπούλου Π., Τσαμπαρλή Δ., Τσίγκανου Ι. και Φρονίμου Έ. (επιμ.), Εγκληματίες και θύματα στο κατώφλι του 21ου αιώνα, Αθήνα, ΕΚΚΕ 2000.

Houssaye J., (επιμ.), Δεκαπέντε παιδαγωγοί, Αθήνα, Μεταίχιμο, 2000.

Ιωαννίδου Σ., στο Π. Νάσκου Περράκη, Κ. Χρυσόγονος, Χ.

Ανθόπουλος, Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Αθήνα – Κομοτηνή, Σάκκουλας 2002, σ. 326-335.

Renaut A, Το τέλος της αυθεντίας, Αθήνα, Πόλις, 2007.

Σταυριανός Χ., Παιδική κακοποίηση και παραμέληση, Θεσσαλονίκη, Λιθογραφία, 2002.

Thomson E.P. ‘Η παιδική εργασία’, στο Μακρυνιώτη Δ. (επ.) Η παιδική εργασία, Αθήνα, Νήσος 1997, σ. 119-130.

Τσιάκαλος Γιώργος., Η υπόσχεση της παιδαγωγικής, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 2002.

Χολτ Τζ., Οι ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών, Καστανιώτης, Αθήνα, 1989 (1970).

Φερέτη Ε., «Η χρήση βίας στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών:

ερευνητικά δεδομένα και προεκτάσεις», στο Δασκαλάκη Η.,

Παπαδοπούλου Π., Τσαμπαρλή Δ., Τσίγκανου Ι. και Φρονίμου Έ. (επ.),

Εγκληματίες και θύματα στο κατώφλι του 21ου αιώνα, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 2000, σ. 543-552.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, χρήση Power Point, παρουσίαση εργασιών / μικρών ερευνών από τους φοιτητές.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τεστ γνώσεων στη διάρκεια των μαθημάτων, τελικές εξετάσεις.

3^ο ΕΤΟΣ-5^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ [42230]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να συνειδητοποιήσουν οι φοιτητές/τριες ότι οι τρόποι που εκπαιδεύεται κανείς και η λειτουργίες που η κάθε εκπαιδευτική πράξη εμπεριέχει είναι πολλές και σύνθετες. Να γνωρίσουν την επιτόπια έρευνα (με συμμετοχική παρατήρηση) που χαρακτηρίζει την ανθρωπολογία και να καταλάβουν πώς αυτή η ερευνητική προσέγγιση μπορεί ενδεχομένως να χρησιμοποιηθεί για να καταλάβει κανείς καλύτερα πτυχές από όσα συμβαίνουν σε μία εκπαιδευτική πράξη.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Αναφορά στο κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα και στις λειτουργίες που μία εκπαιδευτική πράξη εμπεριέχει. Συστηματική εξέταση της επιτόπιας ανθρωπολογικής έρευνας και αναφορά στο πώς αυτή η ερευνητική μέθοδος (ή στοιχεία της) μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την μελέτη εκπαιδευτικών καταστάσεων/συνθηκών.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Anderson, G.H., Nihlen, K. & Nihlen, A. Studying your own school. Thousand Oaks: Corwin Press, 1994.

Ellen, R.D. (ed.) Ethnographic research. London: Academic Press, 1984.

Kvale, S. InterViews: an introduction to qualitative research interviewing. Thousand Oaks: Sage publications, 1996.

Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής. Αθήνα:

Μεταίχμιο, 2002.

Spradley, J. Participant Observation. Chicago: Holt, Rinehart & Winston Inc, 1980.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις.

Μικρές ασκήσεις μέσα στην τάξη.

Συζήτηση.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42510]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εισαγωγή στις βασικές θεωρίες και έννοιες οι οποίες οδηγούν σε μια Διδακτική εννοιών της Φυσικής για την προσχολική ηλικία και στις στρατηγικές ανάπτυξης σχετικών δραστηριοτήτων.

Προαπαιτήσεις

Θεωρίες μάθησης

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι ευρείες θεματικές ενότητες που προσεγγίζονται στο μάθημα αυτό είναι οι εξής: Η Διδακτική των Φυσικών Επιστημών και η μύηση στις Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση. Θεμελιώδεις έννοιες της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών. Οι θεωρίες μάθησης και οι επιδράσεις τους στις διδακτικές στρατηγικές για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τις Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση. Οι εμπειριστικού χαρακτήρα διδακτικές στρατηγικές.

Διδακτικές στρατηγικές βασισμένες στη θεωρία του Piaget. Η στρατηγική της αντιμετώπισης των στόχων-εμποδίων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- α) Ραβάνης, Κ. (1999). *Οι Φυσικές Επιστήμες στην προσχολική εκπαίδευση. Γνωστική και διδακτική προσέγγιση*. Τυπωθήτω, Αθήνα.
β) Ραβάνης, Κ. (2003). *Εισαγωγή στη Διδακτική των Φυσικών Επιστημών*. Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα πραγματοποιείται με διαλέξεις και διάλογο. Επίσης κατά τη διάρκεια των μαθημάτων πραγματοποιούνται ειδικές ομαδικές εργασίες.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών/τών πραγματοποιείται με βάση την τελική εξέταση και την αξιολόγηση των ομαδικών εργασιών.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ I (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)

3 Διδακτικές μονάδες: 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκοντες: Επίκουρος Καθηγητής Ν. Στελλάκης- Β. Φωτοπούλου μέλος Ε.ΔΙ.Π.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να επιλέγουν στόχους, περιεχόμενα και να εφαρμόζουν δραστηριότητες από διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα. Να σχεδιάζουν με βάση σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις και να παρουσιάζουν και να σχολιάζουν κριτικά τις δραστηριότητες που υλοποίησαν.

Προαπαιτήσεις

Συνιστάται η παρακολούθηση του μαθήματος Προσχολική Παιδαγωγική.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Αναγκαιότητα σχεδιασμού - προγραμματισμού των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
ΔΕΠΠΣ: Χαρακτηριστικά και βασικές θεωρητικές παραδοχές του ισχύοντος αναλυτικού προγράμματος
Βασικά στοιχεία της οργανωμένης δραστηριότητας
Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
Μεθοδολογικές προτάσεις για την υλοποίηση οργανωμένων δραστηριοτήτων

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- Μπιρμπίλη, Μ. (2008). *Προς μία παιδαγωγική του διαλόγου*. Αθήνα: Gutenberg.
Hedi, F. (2000). *Η επικοινωνία στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
Μπρασέρ, Φιλίπ (2005). *1001 Δραστηριότητες για να Αγαπήσω το βιβλίο: Διηγούμαι, Ανακαλύπτω, Παίζω, Δημιουργώ*. (Για παιδιά 2-8 ετών). Μτφρ. Εύη Γεροκώστα. Αθήνα: Μεταίχμιο.
Γιαννικοπούλου, Α., (2001). *Η γραπτή γλώσσα στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
Αυγητίδου, Σ. (επιμ.) (2001). *Το παιχνίδι. Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
Τσαπακίδου, Α. (2007) *Κινητικές Δεξιότητες. Προγράμματα ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Προετοιμασία σε ομάδες για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης

Παράδοση παρουσιολογίου και εντύπων καταγραφής των δραστηριοτήτων

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι¹⁵ [42315]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΙΛΛΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εισαγωγή στις βασικές στατιστικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή και εξήγηση ποσοτικών δεδομένων από τις κοινωνικές επιστήμες και την εκπαίδευση.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Βασικές Έννοιες Έρευνας και Στατιστικής, Μέτρηση, Κατανομές Συχνοτήτων, Μέτρα Κεντρικής Τάσης και Διασποράς, Μετατροπές Κατανομών, Σχέσεις Μεταξύ Μεταβλητών, Παλινδρομική Ανάλυση.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα διδάσκεται με:

Διαλέξεις

Εργαστηριακά/Φροντιστηριακά μαθήματα, Σκοπός των οποίων είναι η κατανόηση και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων στατιστικών προγραμμάτων και κυρίως του SPSS.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με μία τελική εξέταση (100% του τελικού βαθμού)

---

¹⁵ Προσφέρεται από το Π.Τ.Δ.Ε.

Μαθήματα Επιλογής**ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.)[42540]**

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια ΑΜΑΛΙΑ Α. ΥΦΑΝΤΗ**Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Να παρουσιαστούν στους φοιτητές βασικά συστήματα εκπαιδευτικού ελέγχου, να εξεταστούν με παραδείγματα θέσεις και αρχές εκπαιδευτικής πολιτικής τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες, ώστε να αντιληφθούν και κριτικά να προσεγγίσουν τις πολύπλοκες λειτουργίες της εκπαίδευσης. Επίσης, επιδιώκεται και ενθαρρύνεται η αξιοποίηση της εμπειρίας των φοιτητών από άλλα συναφή μαθήματα, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση των δεξιοτήτων τους και την ανακάλυψη ερευνητικών ενδιαφερόντων.

Προαπαιτήσεις

Κρίνονται χρήσιμες οι γνώσεις από το μάθημα "Αρχές Εκπαιδευτικής Πολιτικής".

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει τις εξής θεματικές ενότητες:

Εξέταση μοντέλων εκπαιδευτικού ελέγχου. Έμφαση θα δοθεί στο συγκεντρωτισμό, στον αποκεντρωτισμό, στον πλουραλισμό και στον κορπορατισμό. Θα επιδιωχθεί μια θεωρητική και κριτική προσέγγιση αυτών και θα παρουσιαστούν παραδείγματα από την εκπαιδευτική πραγματικότητα διαφόρων χωρών.

Διερεύνηση και εξέταση με παραδείγματα της συνύπαρξης συγκεντρωτισμού, κορπορατισμού και αποκεντρωτικών τάσεων στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και στην εκπαιδευτική πρακτική. Αναγωγή θα γίνει στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Ιστορική και συγκριτική μελέτη του ρόλου των φορέων του κράτους

στη διαδικασία λήψης εκπαιδευτικών αποφάσεων και της θέσης των ομάδων πίεσης με ενδιαφέρον στην εκπαίδευση στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής (αναφορές θα γίνουν στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες).

Εξέταση του διοικητικού συστήματος της ελληνικής εκπαίδευσης (Α/βάθμιας, Β/βάθμιας).

Διερεύνηση των πολιτικών εκπαιδευτικού ελέγχου και των τάσεων διοικητικής αποκέντρωσης στο σχολικό σύστημα στην Ελλάδα. Θα αξιοποιηθούν επιλεγμένα παραδείγματα από το σχετικό θεσμικό πλαίσιο και τις μεταρρυθμιστικές απόπειρες που έχουν γίνει στη χώρα μας από τη δεκαετία του 1980 και εξής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Nir, A. (Ed.) (2009) *Centralization and School Empowerment: From Rhetoric to Practice*, New York: Nova Science Publishers.

Σαΐτη, Α. & Σαΐτης, Χ. (2012) *Ο Διευθυντής στο Σύγχρονο Σχολείο. Θεωρία, Έρευνα και Μελέτη Περιπτώσεων*, Αθήνα: Α. Σαΐτη.

Σαΐτη, Α. & Σαΐτης, Χ. (2012) *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης. Θεωρία, Έρευνα και Μελέτη Περιπτώσεων*, Αθήνα: Α. Σαΐτη.

Turnbull, J. (2012) *Creative Educational Leadership*, London: Bloomsbury.

Υφαντή, Α.Α. (2011) *Εκπαιδευτική Πολιτική και Σχεδιασμός για ένα Σύγχρονο Σχολείο*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά: Διοικητική Ενημέρωση, Επιστήμες Αγωγής, Νέα Παιδεία, Παιδαγωγική Επιθεώρηση, Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση, Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, *British Journal of Educational Studies*, *Educational Leadership*, *Educational Management Administration & Leadership*, *Journal of Education Policy*, *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*, *Journal of Education Policy*, *School Effectiveness and School Improvement*, *School*

Leadership & Management

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διδακτική Μέθοδος:

Διαλέξεις με τη χρήση power point

Εκπόνηση εργασιών (ομαδικών ή ατομικών) από τους φοιτητές, στο πλαίσιο των φροντιστηριακών δραστηριοτήτων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική γραπτή εξέταση (οι εργασίες θα συνεκτιμηθούν).

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗΘ) [42530]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΧΑΡΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Ανάπτυξη της ερευνητικής προοπτικής στην προσπάθεια ανίχνευσης των δυνατοτήτων οικειοποίησης μαθηματικών εννοιών από τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, καθώς και η ανάπτυξη διδακτικών στρατηγικών.

Προαπαιτήσεις

Επιτυχής εξέταση του μαθήματος του 2ου έτους «Διδακτική Εννοιών των Μαθηματικών στην Προσχολική Ηλικία».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα θα αναπτυχθεί ως εξής:

Αρχικά, μέσω της προσφυγής σε πορίσματα της ψυχολογίας της μάθησης και της διδακτικής των μαθηματικών θα διερευνήσουμε τον τρόπο και τις δυνατότητες οικειοποίησης των μαθηματικών εννοιών από μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας.

Στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μια ανάλυση και κριτική προσέγγιση ερευνητικών εργασιών της διδακτικής των μαθηματικών Τέλος, οι φητήτριες και φοιτητές θα συμμετέχουν στο σχεδιασμό και υλοποίηση διδακτικών παρεμβάσεων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Ζαχάρος, Κ. (2013). Η Μαθηματική Δραστηριότητα στην Προσχολική Εκπαίδευση. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Εφαρμογές. Εκδόσεις Καμπύλη, Αθήνα.

Ζαχάρος, Κ. (2007). Οι μαθηματικές έννοιες στην προσχολική

εκπαίδευση και η διδασκαλία τους. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Χασάπης, Δ. (2000). Διδακτική βασικών μαθηματικών εννοιών.

Αριθμητική και αριθμητικές πράξεις. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Τζεκάκη, Μ. (2007). Μικροί μαθητές μεγάλα μαθηματικά νοήματα.

Gutenberg, Αθήνα.

Βοσνιάδου, Σ. (επιμέλεια) (1999). Η ψυχολογία των μαθηματικών.

Gutenberg, Αθήνα.

Cohen Louis, Manion Lawrence, Morrison Keith, (2008). Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα διεξάγεται με διαλέξεις με τη χρήση power point, εποπτικού υλικού και αναλύσεις ερευνητικών εργασιών.

Επίσης προβλέπεται η συμμετοχή των φοιτητριών/-τών σε εργαστήρια σχεδιασμού εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Συμμετοχή στα εργαστηριακά μαθήματα

Εκπόνηση εργασιών.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Ι [42515]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Λέκτορας ΕΙΡΗΝΗ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει γνώσεις στους/ις φοιτητές/ιες στον τομέα της Ειδικής Εκπαίδευσης. Δίνεται έμφαση στη θεωρητική ανάλυση των σύγχρονων τάσεων με την κριτική ανασκόπηση αντιπαρατιθέμενων ερμηνειών ως προς την αξιολόγηση και την ανάπτυξη της ανθρώπινης διαφοράς και στην παρουσίαση της ψυχοπαθολογίας των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τελικός σκοπός του μαθήματος είναι ο κοινωνικό-γνωστικός προβληματισμός και η ευαισθητοποίηση προς το υπαρκτό σχολικό φαινόμενο της ετερότητας- διαφορικότητας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (όλη) του μαθήματος

- Ιστορικά σημεία και σύγχρονα προβλήματα της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα- Σκέψεις και προβληματισμοί
- Ανάγκη για προσχολική ειδική εκπαίδευση
- Έρευνα και ειδική εκπαίδευση: αναπτυξιακές διαταραχές, νοητική καθυστέρηση, αυτισμός
- Αναγνώριση- εκτίμηση και αξιολόγηση
- Αντιμετώπιση παιδιών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες στο νηπιαγωγείο
- Η έννοια της Ένταξης

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Heward, W. L. (2011). *Παιδιά με ειδικές ανάγκες: Μία εισαγωγή στην ειδική εκπαίδευση*, (Επιμ. Α. Δαβαζόγλου & Κ. Κόκκινος), Εκδόσεις Τόπος (Μοτίβο Εκδοτική).

Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2011). *Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους: Μία ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης*, Εκδόσεις Πεδίο.

Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2004). *Σύγχρονες Ένταξιακές Προσεγγίσεις, Τόμοι Α & Β*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Σούλης, Σ.Γ. (2002). *Παιδαγωγική της ένταξης: από το «σχολείο του διαχωρισμού» σε ένα «σχολείο για όλους»*, Εκδόσεις Τυπωθήτω

Στασινός, Δ.Π. (2013). *Η ειδική εκπαίδευση 2020: Για μια*

συμπεριληπτική ή ολική εκπαίδευση στο νέο ψηφιακό σχολείο με ψηφιακούς πρωταθλητές, Εκδόσεις Παπαζήση.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- Διαλέξεις και συζήτηση
- Ανάθεση εργασιών σε ομάδες φοιτητών και προφορική παρουσίαση (προαιρετικά)

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

- Γραπτές εξετάσεις
- Αξιολόγηση εργασιών και παρουσιάσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)¹⁶ [42311]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

- Να είναι σε θέση να διακρίνουν τα 3 «ερευνητικά παραδείγματα» στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής έρευνας, καθώς και τις επιστημολογικές και οντολογικές παραδοχές που βρίσκονται στη βάση τους.
- Να έχουν κατανοήσει σε ένα βασικό επίπεδο «μεθόδους» που εντάσσονται σε κάθε ένα από τα 3 «ερευνητικά παραδείγματα» και να είναι σε θέση να επιλέγουν την καταλληλότερη «μέθοδο» ανάλογα με το «ερευνητικό ερώτημα» που έχει τεθεί.
- Να έχουν κατανοήσει την πορεία σχεδιασμού μιας εκπαιδευτικής έρευνας.
- Να έχουν κατανοήσει τα ηθικά ζητήματα που απασχολούν τους ερευνητές και τους κανόνες που οφείλουν να ακολουθούν.
- Να έχουν γνωρίσει μία σειρά από «τεχνικές» συλλογής δεδομένων και να είναι σε θέση να επιλέγουν την καταλληλότερη ανάλογα με τη «μέθοδο» που έχει επιλεγεί για «ερευνητικό ερώτημα» που έχει τεθεί.
- Να έχουν κατανοήσει σε ένα βασικό επίπεδο τις ιδέες της

¹⁶ Μεταφορά του μαθήματος από το Γ' εξάμηνο.

«αξιοπιστίας» και της «εγκυρότητας».

Επιπλέον, σε επίπεδο δεξιοτήτων, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία στο πλαίσιο του μαθήματος να αναπτύξουν:

- Γενικές δεξιότητες σκέψης, όπως η οικοδόμηση ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ επιμέρους τμημάτων γνώσης.
- Ειδικές δεξιότητες σκέψης, όπως (α) η επιλογή «παραδείγματος», «μεθόδου» και «τεχνικής συλλογής δεδομένων» ανάλογα με το «ερευνητικό ερώτημα», (β) η έμφαση στον έλεγχο των «εξωτερικών μεταβλητών» ως προϋπόθεση της εγκυρότητας των ερμηνειών των αποτελεσμάτων της έρευνας, (γ) η μετάβαση από τη διατύπωση ενός «ερευνητικού προβλήματος», στη διατύπωση των «ερευνητικών στόχων» και των «ερευνητικών ερωτημάτων».
- Δεξιότητες συνεργατικής οικοδόμησης γνώσης.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Μία πρώτη γνωριμία με την εκπαιδευτική έρευνα

Τα 3 «ερευνητικά παραδείγματα» στην εκπαιδευτική έρευνα

- Χαρακτηριστικά και παραδοχές.

Βασικές μέθοδοι ποσοτικής έρευνας

- Πειραματική μέθοδος: πείραμα, οιονεί πείραμα, προ-πείραμα, απειλές για την εξωτερική και εσωτερική εγκυρότητα.
- Μη πειραματική μέθοδος: αιτιακή-συγκριτική έρευνα, έρευνα συσχέτισης, επισκόπηση.

Βασικές μέθοδοι ποιοτικής έρευνας

- Φαινομενολογία, εθνογραφία, θεμελιωμένη θεωρία, μελέτη περίπτωσης.

Βασικές μέθοδοι μικτής έρευνας

- Έρευνα μικτών μεθόδων, έρευνα μικτού μοντέλου

Πορεία σχεδιασμού εκπαιδευτικής έρευνας

Ηθικά ζητήματα σε σχέση με τη εκπαιδευτική έρευνα

Τεχνικές συλλογής δεδομένων

- Ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, εστιασμένη συζήτηση, παρατήρηση.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Εργαζάκη, Μ. (2011): Διαφάνειες μαθημάτων στο e-class

(<http://eclass.upatras.gr/>)

Cohen, L. & Manion, L. (2000). Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας.

Αθήνα: Μεταίχμιο.

Verma, G.K., & Mallick, K. (2004). Εκπαιδευτική Έρευνα:

Θεωρητικές προσεγγίσεις και τεχνικές. Αθήνα: Εκδόσεις τυπωθήτω -

Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ.

Johnson, B. & Christensen, L. (2004). Educational Research:

Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches. USA: Pearson Education Inc.

Creswell, J. (2005). Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research. USA: Pearson Education Inc.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις: (α) παρουσίαση των θεμάτων μελέτης με διαφάνειες & συζήτηση, (β) ατομική ή συνεργατική συμπλήρωση αντίστοιχων «φύλλων εργασίας».

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική εξέταση μαθήματος

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Μαρία Καμπεζιά

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να αναπτύξουν οι φοιτητές/τριες βασικές γνώσεις για τις διδακτικές μεθόδους που εφαρμόζονται στην προσχολική εκπαίδευση και να επιλέγουν μεθόδους που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και την έκφραση της σκέψης των παιδιών. Να προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά διαφορετικών πλαισίων μάθησης στο νηπιαγωγείο (π.χ. ρουτίνες, παιχνίδι, διερευνήσεις) και πώς αυτά υποστηρίζουν τη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης. Να περιγράφουν τρόπους αξιοποίησης της Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής προσέγγισης στην προσχολική εκπαίδευση.

Δεξιότητες

- Να αντιλαμβάνονται τις εκπαιδευτικές διαδικασίες ως
- Να αντιλαμβάνονται τις εκπαιδευτικές διαδικασίες ως πολυπαραγοντικές πραγματικότητες
- Να σχεδιάζουν μαθησιακές εμπειρίες λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορετικότητα των παιδιών μιας ομάδας
- Να επιλέγουν κατάλληλες τεχνικές και εργαλεία για την καθοδήγηση και υποστήριξη της μάθησης των παιδιών. πολυπαραγοντικές πραγματικότητες
- Να σχεδιάζουν μαθησιακές εμπειρίες λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορετικότητα των παιδιών μιας ομάδας
- Να επιλέγουν κατάλληλες τεχνικές και εργαλεία για την καθοδήγηση και υποστήριξη της μάθησης των παιδιών.
- Να κατανοούν το σημαντικό ρόλο της οικογένειας και του κοινωνικού πλαισίου στη μάθηση

Προαπαιτήσεις

Επιτυχής εξέταση του μαθήματος Προσχολική Παιδαγωγική

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Αρχές μάθησης και διδασκαλίας στην προσχολική εκπαίδευση
 Παράγοντες που επηρεάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία - διαφορετικά χαρακτηριστικά των παιδιών
 Μαθησιακά πλαίσια στο Νηπιαγωγείο (ρουτίνες, παιχνίδι, καταστάσεις από την καθημερινή ζωή, διερευνήσεις, οργανωμένες δραστηριότητες)
 Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική (ορισμοί, χαρακτηριστικά)
 Διδακτικές μέθοδοι και στρατηγικές
 Ο ρόλος και η σημασία των ερωτήσεων του εκπαιδευτικού και των παιδιών
 Το παιχνίδι
 Επίλυση προβλήματος
 Σχέδια εργασίας
 Συνεργατική μάθηση
 Συνεργασία σχολείου – οικογένειας

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Edwards, C. Gandini, L. & Forman, G. (2012). *Reggio Emilia: Οι χίλιες γλώσσες των παιδιών προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Πατάκης.
 Harris-Helm, J. & Katz, L. (2012). Η μέθοδος project στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση. Αθήνα: Μεταίχμιο.
 Αυγητίδου, Σ. (επιμ.) (2001). Το παιχνίδι. Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Τυπωθήτω.
 Μπιρμπίλη, Μ. (2008). Προς μία παιδαγωγική του διαλόγου. Αθήνα: Gutenberg.
 Tomlinson, C. A. (2001). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms*. (2nd Ed.). Alexandria, Virginia USA: ASCD.
 Σφυρόερα, Μ. (2007). *Διαφοροποιημένη παιδαγωγική. «Κλειδιά και Αντικλειδιά». Διδακτική Μεθοδολογία, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ – Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις, κριτική διερεύνηση βασικών εννοιών, ατομική ή ομαδική παρουσίαση εργασιών (προαιρετικά).

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης

Γραπτές εξετάσεις

ΘΕΜΑΤΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ) *[42435]

Διδάσκων: Π.Δ. 407/80

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Παρουσίαση των θεωρητικών τοποθετήσεων του Piaget και του Vygotski καθώς και των συνεχιστών τους ως προς το βασικό επιστημολογικό πρόβλημα του ρόλου της γλωσσικής ανάπτυξης στην πρόοδο της νοημοσύνης.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Διάφορες θεματικές ενότητες θα εξετασθούν στο μάθημα: Οικοδομισμός και αλληλεπίδραση, εγωκεντρισμός σέ επίπεδο λόγου και σκέψης, επικοινωνία και κοινωνικοποίηση. Θεωρητικές έννοιες, μεθοδολογία έρευνας και αποτελέσματα πειραματικών μελετών θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν, μέσα στο γενικό πλαίσιο της ψυχολογίας της ανάπτυξης.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα γίνεται με παραδόσεις. Ενδέχεται να συζητηθούν, σε πρακτικό και θεωρητικό επίπεδο, παραδείγματα προτεινόμενα από τους συμμετέχοντες στο μάθημα.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ)[42555]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ, μέλος Ε.Ε.Π.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες έτσι ώστε να είναι σε θέση να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να αξιολογούν δραστηριότητες μουσικής για το Νηπιαγωγείο.

Προαπαιτήσεις

Διδακτική της Μουσικής Ι

Διδακτική της Μουσικής ΙΙ

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Θα παρουσιαστούν μουσικές έννοιες και θέματα κατάλληλα για το σχεδιασμό μουσικών δραστηριοτήτων για παιδιά προσχολικής ηλικίας:

Ύψος - ένταση - χροιά,

Διάρκεια - σιωπή

Παλμός - ρυθμός

Ταχύτητα

Μοτίβο - μελωδική φράση - αυτοσχεδιασμός

Συνήχηση

Δομή - φόρμα

Αποτύπωση - γραφική παρτιτούρα

Ήχος - ηχοτοπία

Μουσικά όργανα - αυτοσχέδια όργανα

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Βαρελάς Δ., Μακροπούλου Ε.(2001), Μουσική το πιο συναρπαστικό παιχνίδι, Αθήνα Fagotto

Wheway D., Thomson S. (2002), Εξερευνώντας τη μουσική, Αθήνα: Νήσος

Μωραΐτη Τ., Κουρκουρίκα Μ. (2007), Το μουσικό γιασεμάκι.

Διαθεματικές δραστηριότητες μουσικής για το νηπιαγωγείο. Αθήνα:

Μεταίχμιο

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστηριακά μαθήματα, μάθηση με βιωματικό τρόπο
Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Παρουσίαση ομαδικής εργασίας (70%)
Ενεργή συμμετοχή (30%)

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ [42765]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές την ικανότητα να αναλύουν, σχεδιάζουν και αξιολογούν εκπαιδευτικά προγράμματα που σχετίζονται με επισκέψεις σε μουσεία και πολιτιστικά ιδρύματα φυσικών επιστημών και τεχνολογίας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Διερευνάται ο σύγχρονος ρόλος των επιστημονικών και τεχνολογικών μουσείων στη μελέτη του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος καθώς και η εξέλιξή τους από μουσεία συλλογών σε ολοκληρωμένα επιστημονικά και τεχνολογικά κέντρα. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται εκπαιδευτικά προγράμματα, μέθοδοι και τεχνικές εργασίας στα επιστημονικά και τεχνολογικά μουσεία και συζητείται η σχέση μουσείου – σχολείου ως ερευνητικού αντικειμένου. Η έμφαση δίδεται στην προσχολική εκπαίδευση. Τέλος, διερευνάται η «μεταφορά» της αντίληψης του επιστημονικού και τεχνολογικού μουσείου στο νηπιαγωγείο μέσω των δραστηριοτήτων της επιστημονικής έκθεσης και της δραματοποίησης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κολιόπουλος Δ., Η διδακτική προσέγγιση του μουσείου φυσικών επιστημών, Εκδόσεις Μεταίχμιο
Κόκκοτας Π. & Πλακίτση, Κ. (επιμ.), Μουσειοπαιδαγωγική και εκπαίδευση στις φυσικές επιστήμες, Εκδόσεις Πατάκη
Οικονόμου Μ., Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός;, Εκδόσεις Κριτική
Black G., Το ελκυστικό μουσείο, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος όπου θα εισάγονται βασικές πληροφορίες σχετικές με το περιεχόμενο του μαθήματος
Εκπόνηση μικρών εργασιών όπου οι φοιτήτριες/-ές θα εμβαθύνουν στον τύπο ενός μουσείου φυσικών επιστημών και τεχνολογίας μέσω διαδικτυακής έρευνας.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Εκπόνηση και παρουσίαση ερευνητικής εργασίας από τις/τους φοιτήτριες/-τές η οποία θα έχει ως στόχο να σχεδιάσουν και τεκμηριώσουν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα επισκεπτόμενοι ένα πραγματικό ή ένα εικονικό μουσείο φυσικών επιστημών και τεχνολογίας με χρήση του δικτυακού τόπου της ομάδας μαθημάτων των φυσικών επιστημών.

ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42590]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΘΗ
Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι στόχοι/μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι η βαθύτερη θεωρητική κατανόηση

- των διαδικασιών ομοιογενοποίησης και ετερογένειας στην ελληνική διασπορά (τριαδικές σχέσεις)
- του εθνοτισμού, της διεθνικότητας, των νέων ανισοτήτων και του νέου αφομοιωτισμού
- της διαμόρφωσης ελληνικής διασποράς και των νέων συλλογικοτήτων (ετερότητα)
- της οριοθέτησης της εθνοπολιτισμικής ταυτότητας, αλλά και εννοιών όπως «ο άλλος» και «ο ξένος», οι υβριδικές ταυτότητες, ο κοσμοπολιτισμός, η διατοπικότητα, κτλ.
- των μορφών ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Πρόκειται για ένα εισαγωγικό θεωρητικό μάθημα που παρουσιάζει τις θεωρίες του εθνοτισμού, του πολιτισμικού οικουμενισμού και του σχετικισμού, καθώς και της διαμόρφωσης των εθνοπολιτισμικών ταυτοτήτων στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον της ελληνικής διασποράς.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται α) στις διαδικασίες πολιτισμικής ομοιογενοποίησης & ετερογένειας στο πλαίσιο της διασποράς (π.χ. εθνοτισμός, διεθνικότητα, τριαδικές σχέσεις και νέος αφομοιωτισμός), β) στις έννοιες «άλλος» και «ξένος», γ) στον εθνοτισμό και στο σχηματισμό εθνοτικών ταυτοτήτων (υβριδικές, πολλαπλές, χωρικές, συμβολικές ταυτότητες), δ) στις όψεις της ετερότητας (γλωσσική, πολιτισμική, θρησκευτική, κτλ.) στην ελληνική διασπορά (μέσα από την μελέτη της ουσιοκρατικής παράδοσης, της νεωτερικής και μεταμοντέρνας θεώρησης), καθώς και ε) στη νέα εννοιολόγηση του τύπου, της απόστασης και του χρόνου στον σύγχρονο κόσμο. Το μάθημα εξοπλίζει τους φοιτητές/τριες με μια βασική κατανόηση του

κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου που επηρεάζει τη διαμόρφωση μιας διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε νέους κοινωνικούς χώρους όπως αυτός της ελληνικής διασποράς. Εξετάζονται οι θεσμοί, οι τύποι και οι διαδικασίες εκπαίδευσης, καθώς και τα παγκόσμια δίκτυα μάθησης στη διασπορά, παρέχοντας τη δυνατότητα στους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς για διαπολιτισμική επίγνωση/δράση ως αναστοχαζόμενοι επαγγελματίες.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Συγγράμματα:

Δαμανάκης, Μ. 2007. Ταυτότητες και Εκπαίδευση στη Διασπορά. Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Γκότοβος, Α. 2002. Εκπαίδευση και Ετερότητα: Ζητήματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Οδηγός μελέτης:

Αντερσον, Μπ., 1997. Φαντασιακές Κοινότητες: στοχασμοί για τις αρχές και τη διάδοση του εθνικισμού. Νεφέλη, Αθήνα.

Αρβανίτη, Ε. (Επιμ) 2006. Zacharias Vogiazopoulos. Bonegilla: Memories and Recollections of an Insider. Australian Greek Resource and Learning Centre, RMIT University, Μελβούρνη.

Bauman, Z. 2004. Παγκοσμιοποίηση: Οι συνέπειες για τον άνθρωπο. Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα.

Λιάκος, Α. 2005. Πώς στοχάστηκαν το έθνος αυτοί που ήθελαν να αλλάξουν τον κόσμο; Εκδ. Πόλις, Αθήνα.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ, τεύχος 92, Ιαν. – Μάρτιος 2006, αφιέρωμα: Σύγχρονες Θεωρήσεις του Μεταναστευτικού Φαινομένου.

Επιστήμες της Αγωγής (θεματικό τεύχος 2007). Νεοελληνική Διασπορά: Όψεις της Ιστορίας και της Εκπαίδευσής της. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Κρήτη.

Τσουκαλάς, Κ. 2010. Η επινόηση της ετερότητας: "ταυτότητες" και "διαφορές" στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.

Κατσούλης, Η., Ανανιάδη, Μπ., Ιωαννίδης, Σ. (επιμ.) 2003.

Παγκοσμιοποίηση: οικονομικές, πολιτικές, πολιτισμικές όψεις.

Εκδόσεις, Ι. Σιδέρης, Αθήνα.

Κωνσταντοπούλου, Χ., Μαράτου-Αλιπράντη, Λ., Γερμανός, Δ., Οικονόμου, Θ. 2000. «Εμείς» και οι «Άλλοι»: Αναφορά στις τάξεις και τα σύμβολα. Τυπωθήτω/Δαρδανός, Αθήνα.

Τσιώλης Γ. 2006. Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Η διδασκαλία γίνεται με εμπλουτισμένες εισηγήσεις, ενώ προβλέπονται πρακτικές δραστηριότητες και θεματικές παρουσιάσεις των φοιτητών.

Ο φόρτος εργασίας των φοιτητών προβλέπεται σε 150 ώρες για όλο το εξάμηνο και συνυπολογίζεται ως ακολούθως:

39 ώρες διδασκαλίας

40 ώρες μελέτης/προετοιμασίας για τα μαθήματα

7 ώρες συνεργασίας/συνάντησης με τη διδάσκουσα

64 ώρες προετοιμασίας για τις εξετάσεις/εργασίες

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση (σε συνεννόηση με τη διδάσκουσα) προβλέπει: τελικές Γραπτές Εξετάσεις και κατάθεση μιας βιβλιοκρισίας για τη μεταναστευτική Ιστορία ζωής του Ζαχαρία Βογιατζόπουλου.

ή τη δημιουργία ενός πολυμεσικού/πολυτροπικού φακέλου (με κείμενο, βίντεο, ήχο, εικόνα, κτλ) για την αφήγηση της ελληνικής μετανάστευσης σε ευρωπαϊκές και υπερατλαντικές χώρες. Η αφήγηση θα αφορά την ιστορία της μετανάστευσης στην χώρα επιλογής, σημαντικές εκπαιδευτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές δομές και προσφορά στη νέα πατρίδα, σημαντικά πρόσωπα ελληνικής καταγωγής, κτλ.

Η παράδοση των εργασιών πραγματοποιείται πριν την εξεταστική περίοδο και παρουσιάζεται στο σύνολο των φοιτητών του μαθήματος με δυνατότητα ομαδικής αξιολόγησης.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42560]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να αναπτύξουν οι φοιτητές γνώσεις σχετικές με το διεπιστημονικό πεδίο της εφαρμογής των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία και να αποκτήσουν ικανότητες σχεδίασης, ανάπτυξης και αξιολόγησης κατάλληλων αναπτυξιακά εκπαιδευτικών σεναρίων με υπολογιστικά περιβάλλοντα.

Προαπαιτήσεις

Είναι σκόπιμο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Β' έτους)

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η προβληματική της ένταξης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία

Οι ΤΠΕ στο πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου

Οι ΤΠΕ στα γνωστικά αντικείμενα της προσχολικής και της πρώτης σχολικής ηλικίας

Επικοινωνιακές, κοινωνιογνωστικές και κοινωνιοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης και ΤΠΕ.

Βασικές έννοιες Διδακτικής

Διδακτικές στρατηγικές και ΤΠΕ

Η έννοια του παιδαγωγικού σχεδιασμού: μοντέλα σχεδίασης διδασκαλίας και μάθησης με ΤΠΕ

Η έννοια του εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ

Εκπαιδευτικό λογισμικό προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Συνεργατικές χρήσεις των ΤΠΕ στην προσχολική εκπαίδευση
Ψηφιακά παιχνίδια και μάθηση
Ιδέες και αναπαραστάσεις των νηπίων για τους υπολογιστές και την τεχνολογία
Κριτική ανάλυση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού για προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

Περιεχόμενα του εργαστηρίου

Πρόγραμμα Σπουδών και ΤΠΕ στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

Λογισμικό κλειστού τύπου: πολυμεσικές εφαρμογές, συστήματα διδασκαλίας, τεστ γνώσεων, ασκήσεις πρακτικής και εξάσκησης
Παιδαγωγική αξιοποίηση λογισμικού υπερμέσων, εννοιολογικής χαρτογράφησης, ψηφιακών εγκυκλοπαιδειών και ανάπτυξης δημιουργικότητας

Παιδαγωγική αξιοποίηση λογισμικού γενικής χρήσης (επεξεργασία κειμένου, λογισμικό παρουσίασης και λογιστικά φύλλα)

Παιδαγωγική αξιοποίηση λογισμικού οπτικοποίησης και προσομοίωσης

Γνωριμία με τα βασικά εργαλεία του Web 2.0 (blog, wiki, portfolio, forum)

Βασικές έννοιες διδακτικής, βασικές αρχές θεωριών μάθησης & ΤΠΕ

Εισαγωγή στην έννοια του εκπαιδευτικού σεναρίου: μοντέλο ανάπτυξης εκπαιδευτικού σεναρίου

Η έννοια των αναπαραστάσεων και των γνωστικών δυσκολιών, εισαγωγή στις δραστηριότητες ψυχολογικής και γνωστικής προετοιμασίας του γνωστικού αντικειμένου

Η έννοια των διδακτικών στρατηγικών με ΤΠΕ: δραστηριότητες διδασκαλίας ενός εκπαιδευτικού σεναρίου

Η έννοια των διδακτικών στρατηγικών με ΤΠΕ: δραστηριότητες εμπέδωσης ενός εκπαιδευτικού σεναρίου

Δραστηριότητες αξιολόγησης ενός εκπαιδευτικού σεναρίου & μεταγνωστικές δραστηριότητες

Αναστοχασμός: έκθεση τεκμηρίωσης εκπαιδευτικού σεναρίου

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Derover, C., Karsenti, T, Κόμης, Β, Διδασκαλία με χρήση της τεχνολογίας, Προώθηση της μάθησης, ανάπτυξη ικανοτήτων, Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Μικρόπουλος, Α., Μπέλλου, Ι. (2010). Σενάρια διδασκαλίας με υπολογιστή, Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Κόμης Β. (2004), Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2013). Μάθηση και Διδασκαλία στην Κοινωνία της Πληροφορίας, Τόμος Α'. Αθήνα: Εκδόσεις Αριστοτέλης Ράπτης.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση

Εκπόνηση εργαστηριακών ασκήσεων σε εβδομαδιαία βάση

Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες)

Προαιρετική παρακολούθηση (εάν συντρέχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις) σχολικών τάξεων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση των εργασιών του εργαστηρίου (20% του βαθμού)

Αξιολόγηση ομαδικής εργασίας (40%)

Τελική εξέταση (40%).

ΣΧΕΛΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
[42670]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτήτριες /-ές να γνωρίσουν τα βασικά στάδια εκπόνησης μιας εμπειρικής εκπαιδευτικής έρευνας και να εξοικειωθούν με τα βασικά στοιχεία της συγγραφής μιας τέτοιας έρευνας. Θα έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν μια βιβλιογραφική έρευνα, να αναλύσουν σχετικά άρθρα υπό το πρίσμα των βασικών στοιχείων συγγραφής μιας εμπειρικής έρευνας και να σχεδιάσουν εργαλεία έρευνας ή να αναλύσουν και παρουσιάσουν πρωτογενή δεδομένα εκπαιδευτικής έρευνας.

Προαπαιτήσεις

Εισαγωγή στη μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας (υποχρεωτικό)

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η εκπαιδευτική έρευνα: ιστορία, στόχοι, μέθοδοι και είδη εκπαιδευτικής έρευνας

Γνωριμία με τα κείμενα της εκπαιδευτικής έρευνας: Η βιβλιογραφική έρευνα

- Τα διεθνή και ελληνικά περιοδικά εκπαιδευτικής έρευνας και η συγκρότηση της βιβλιογραφίας (Σεμινάριο στη Βιβλιοθήκη του Παν/μίου Πατρών)

Σχεδιασμός, εκπόνηση και συγγραφή εμπειρικής εκπαιδευτικής έρευνας: Τα στάδια της εμπειρικής έρευνας και τα βασικά στοιχεία συγγραφής

- Τα είδη, η δομή και το περιεχόμενο των κειμένων της εμπειρικής εκπαιδευτικής έρευνας

- Ανάλυση των στοιχείων συγγραφής ενός άρθρου εκπαιδευτικής έρευνας

Η διατύπωση του ερευνητικού ερωτήματος, η διαμόρφωση του πλαισίου και οι στρατηγικές προσέγγισής του

- Η επισκόπηση γνώσεων, στάσεων και αξιών ατόμων και ομάδων στην εκπαίδευση

- Η πειραματική έρευνα και η μελέτη της διδασκαλίας

- Η ανάλυση γραπτών πηγών στην εκπαίδευση

Η παραγωγή πρωτογενών δεδομένων από ένα ερευνητικό δείγμα

- Ο σχεδιασμός ερωτηματολογίου / συνέντευξης

- Ο σχεδιασμός παρατήρησης ομάδας

- Η ανάλυση περιεχομένου κειμένων

Η ανάλυση πρωτογενών δεδομένων

- Η χρήση και ερμηνεία ποσοτικών τεχνικών ανάλυσης δεδομένων με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού εργαλείου SPSS

- Η χρήση και ερμηνεία ποιοτικών τεχνικών ανάλυσης δεδομένων με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού εργαλείου InVivo

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Creswell, J.W., Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας. Εκδόσεις Ίων. Bell J., Πως να συντάξετε μια επιστημονική εργασία. Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Cohen L. & Manion L., Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Εκδόσεις Μεταίχμιο.

De Landsheere G., Η εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση. Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Παρασκευόπουλος Ι., Στοιχεία περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής. Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος όπου θα εισάγονται βασικές πληροφορίες σχετικές με το περιεχόμενο του μαθήματος

Εκπόνηση ενδιάμεσων εργασιών με στόχο της εξοικείωση των φοιτητριών/-ών με τα βασικά στοιχεία εκπόνησης και συγγραφής εκπαιδευτικής έρευνας.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Το μάθημα αξιολογείται μέσω τριών εργασιών:

μιας μικρής γραπτής βιβλιογραφικής έρευνας (30% του βαθμού)

μιας γραπτής εργασίας σχετικής με την ανάλυση των στοιχείων

συγγραφής ενός άρθρου εκπαιδευτικής έρευνας (30% του βαθμού)

μιας γραπτής εργασίας (40% του βαθμού) σχετικής με:

- το σχεδιασμό εργαλείων εμπειρικής έρευνας (ερωτηματολογίου / συνέντευξης / εργαλείου παρατήρησης / εργαλείου ανάλυσης κειμένου)

ή

- τη λήψη δεδομένων από γνωστό εργαλείο εμπειρικής έρευνας, ανάλυση των δεδομένων και παρουσίαση αποτελεσμάτων

Όλες οι εργασίες είναι υποχρεωτικές.

6^ο ΕΞΑΜΗΝΟ**Μαθήματα Υποχρεωτικά****ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ [42605]**

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΝΤΑ ΕΡΓΑΖΑΚΗ**Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

- Να έχουν κατανοήσει τα χαρακτηριστικά της διαισθητικής βιολογικής γνώσης των μικρών παιδιών.
  - Να είναι σε θέση να διακρίνουν την Πιαζετική από τη Μεταπιαζετική θεώρηση, καθώς και τις επιπτώσεις τους στο πώς αντιλαμβάνεται κανείς την εκπαίδευση για το φυσικό και βιολογικό κόσμο στην προσχολική ηλικία.
  - Να έχουν συνειδητοποιήσει τη σημασία του «εποικοδομισμού» ως θεωρητικού πλαισίου για το σχεδιασμό και την εφαρμογή μαθησιακών περιβαλλόντων στην προσχολική ηλικία.
  - Να έχουν εξοικειωθεί με το μοντέλο της «Διερευνητικής Διδασκαλίας και Μάθησης των Φυσικών Επιστημών» μέσα από θέματα Βιολογίας.
  - Να έχουν αποκτήσει γνώση των ερευνητικών δεδομένων της «Διδακτικής Βιολογίας» για τους τρόπους με τους οποίους τα μικρά παιδιά αντιλαμβάνονται μία σειρά από βασικές έννοιες που αφορούν στο βιολογικό κόσμο.
  - Να έχουν εξοικειωθεί με αντίστοιχες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που έχουν προταθεί με βάση τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα από τη «Διδακτική της Βιολογίας».
  - Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν νέες εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τις εν λόγω έννοιες.
- Επιπλέον, σε επίπεδο δεξιοτήτων, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία στο πλαίσιο του μαθήματος, να αναπτύξουν:
- Γενικές δεξιότητες σκέψης, όπως η οικοδόμηση ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ επιμέρους τμημάτων γνώσης.

- Ειδικές δεξιότητες σκέψης, όπως ο συνδυασμός (α) βασικής βιολογικής γνώσης, (β) θεωρητικών μοντέλων για τη μάθηση και τη διδασκαλία, και (γ) ερευνητικών ευρημάτων της Διδακτικής της Βιολογίας, στο σχεδιασμό επιμέρους εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αλλά και ολοκληρωμένων μαθησιακών περιβαλλόντων βιολογίας για μικρά παιδιά.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα. Ωστόσο, συνιστάται να έχουν προηγηθεί τα μαθήματα «Βασικά Θέματα Βιολογίας Ανθρώπου» και «Βασικές Έννοιες Οικολογίας», ώστε να υπάρχει βασική γνώση ως αφετηρία για «διδασκτικό μετασχηματισμό».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Μία πρώτη γνωριμία με την ερευνητική περιοχή της «Διδακτικής της Βιολογίας» και τη σχέση της με την εκπαιδευτική πράξη.

Η διαισθητική βιολογία των μικρών παιδιών

Η «Πιαζετική» & «Μετα-Πιαζετική» θεώρηση για τη νοητική ανάπτυξη και η θεωρία του «εποικοδομισμού»

Το μοντέλο της «Διερευνητικής Διδασκαλίας και Μάθησης των Φυσικών Επιστημών» μέσα από θέματα Βιολογίας («Ανάπτυξη» & «Κύκλοι ζωής»)

Η έννοια «Ζωντανό - Μη ζωντανό» στην προσχολική ηλικία

Η αντίληψη της ιδέας «οργανισμοί & περιβάλλον» στην προσχολική ηλικία

Η αντίληψη του ανθρώπινου σώματος και των λειτουργιών του στην προσχολική ηλικία

Η έννοια της κληρονομικότητας στην προσχολική ηλικία

Η έννοια της αναπαραγωγής του ανθρώπου στην προσχολική ηλικία

Η έννοια της ασθένειας στην προσχολική ηλικία

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Ζόγκτζα, Β. (2007). Η βιολογική γνώση στην παιδική ηλικία: Ιδέες των παιδιών και διδακτικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Inagaki, K. & Hatano G. (2002). Young Children's Naive Thinking about the Biological World. UK: Psychology Press.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις: (α) παρουσίαση των θεμάτων μελέτης με διαφάνειες & συζήτηση, (β) ατομική ή συνεργατική διερεύνηση αντίστοιχων «φύλλων εργασίας» με κύριο θέμα την ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων βιολογίας για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική εξέταση μαθήματος

ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42665]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΠΑΡΟΥΣΗ, μέλος Ε.Ε.Π.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει θεωρητικές απόψεις αλλά και παιδαγωγικές πρακτικές για τη διδασκαλία της μουσικής στην προσχολική ηλικία.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η μουσική ανάπτυξη του παιδιού

Η μουσική στην εκπαίδευση

Μουσικοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις Orff-Schulwerk, μέθοδος

Dalcroze, Kodály concept,

Προγράμματα σπουδών μουσικής

Μουσική και διαθεματικότητα

Ζητήματα σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης μουσικών

δραστηριοτήτων για το Νηπιαγωγείο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Δογάνη Κ. (2012), Μουσική στην Προσχολική Αγωγή, Αθήνα:

Gutenberg

Καραδήμου-Λιάτσου Π. (2003), Η μουσικοπαιδαγωγική στον 20ο αιώνα. Οι σημαντικότερες απόψεις για την προσχολική ηλικία, Αθήνα: Edition Orpheus (Νικολαΐδης).

Σέργη Λ. (2003), Δημιουργική μουσική αγωγή για τα παιδιά μας, Αθήνα: Gutenberg

Σέργη Λ. (2003), Προσχολική Μουσική Αγωγή, Αθήνα: Gutenberg

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστηριακά μαθήματα

Χρήση οπτικοακουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

τελική γραπτή εξέταση

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ [42615]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να δώσει, υπό το πρίσμα μιας συγκριτικής προσέγγισης, μια συνολική εικόνα της διαμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος από τη συγκρότηση του νεοελληνικού κράτους μέχρι σήμερα.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Διερευνώνται:

Η σχέση τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης

Το ζήτημα της τυπικής εκπαίδευσης όπως τίθεται σήμερα

Η πνευματική κατάσταση στον ελλαδικό χώρο πριν το 1821.

Οι αρχές που πρυτάνευσαν στην υιοθέτηση των πρώτων εκπαιδευτικών νομοσχεδίων (1834-1837) στο ελληνικό βασίλειο.

Τα μεταρρυθμιστικά εγχειρήματα που ακολούθησαν μέχρι σήμερα, οι στόχοι και η έκβαση τους.

Το γλωσσικό ζήτημα (δημοτικισμός/καθαρεύουσα)

Το σχολικό δίκτυο και η δεξίωση του σχολείου από την ελληνική κοινωνία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Παντελής Κυπριανός, Συγκριτική Ιστορία της Ελληνικής Εκπαίδευσης, Εκδ. Βιβλιόραμα, 2009,

Αλέξης Δημαράς και Βάσω Βασιλού –Παπαγεωργίου, Από το κοντύλι στον υπολογιστή, 1830-2000. Εκατόν εβδομήντα χρόνια ελληνική

εκπαίδευση με λόγια και εικόνες, Αθήνα, εκδ. Μεταίχμιο, 2008,

Σήφης Μ[πουζάκης, Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821-1998).

Εξαρτημένη ανάπτυξη, Αθήνα, Εκδ. Gutenberg, 2002

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

διαλέξεις

προαιρετικές ομαδικές γραπτές εργασίες

προαιρετική παρουσίαση στο μάθημα εργασιών

σύντομες διαλέξεις από τους φοιτητές σε συναφή θέματα επιλογής τους.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Στην αξιολόγηση συνυπολογίζονται:

α) η τελική εξέταση, β) η παρουσία και η παρέμβαση στο μάθημα γ) οι εργασίες

Μαθήματα Επιλογής**ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ¹⁷ [42625]**

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ**Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα συμμετάσχουν στο μάθημα θα μπορούν να:

- διακρίνουν τις επιστημονικές τάσεις που αφορούν στο σχεδιασμό και τη δομή των Α.Π.,
- να μελετούν κριτικά μοντέλα Α.Π. με έμφαση στην ιδιαιτερότητα της προσχολικής εκπαίδευσης
- να κατανοήσουν το ρόλο της αξιολόγησης στην οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- να διακρίνουν μορφές και εργαλεία αξιολόγησης για την προσχολική εκπαίδευση

Δεξιότητες

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/τες θα έχουν περαιτέρω αναπτύξει:

- την ικανότητα να διακρίνουν διαφορετικά μοντέλα σχεδιασμού Α.Π.
- την ικανότητα να αντιμετωπίζουν κριτικά τα δομικά στοιχεία των Α.Π.
- τη δεξιότητα να επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία αξιολόγησης για να εφαρμόσουν αξιολόγηση για τη μάθηση.

¹⁷ Αλλαγή τίτλου μαθήματος Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Ορισμοί, διακρίσεις και κύρια μοντέλα σχεδιασμού των Αναλυτικών Προγραμμάτων (Α.Π.)

Το παραδοσιακό μοντέλο στόχων (Tyler, Bloom)

Μοντέλο διαδικασίας

Μοντέλο έρευνας

Δομικά στοιχεία του Α.Π. (σκοποί & στόχοι, περιεχόμενο, μέθοδοι διδασκαλίας, αξιολόγηση)

Αξιολόγηση της μάθησης και αξιολόγηση για τη μάθηση

Εργαλεία αξιολόγησης στην προσχολική εκπαίδευση

Συστηματική παρατήρηση και καταγραφή

Φάκελος αξιολόγησης (portfolio)

Αυτό-αξιολόγηση

Συμμετοχή γονέων στη διαδικασία της αξιολόγησης

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτηΤσάφος, Β. (2014). *Αναλυτικό Πρόγραμμα. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικοί προσανατολισμοί*. Αθήνα: ΜεταίχμιοΧατζηγεωργίου, Γ. (2004). *Γνώθι το Curriculum*. Αθήνα: Ατραπός.Stenhouse, L. (2003). *Εισαγωγή στην έρευνα και την ανάπτυξη του Αναλυτικού Προγράμματος*. Αθήνα: Σαββάλας.Κακανά, Δ., Μπότσογλου, Κ., Χανιωτάκης, Ν. & Καβαλάρη, Ε. (2006). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και Διδακτική Διάσταση - 71 κείμενα για την αξιολόγηση*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη.Ντολιοπούλου, Ε. & Γουργιώτου, Ε. (2008). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση με έμφαση στην προσχολική*. Αθήνα: Gutenberg.Kelly, A.V. (2009). *The curriculum. Theory and Practice*. London:Sage.

Wortham, S. (2005). *Assessment in early childhood education*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις.

Συζήτηση σε ομάδες και προαιρετικές ατομικές ή ομαδικές παρουσιάσεις σχετικών ζητημάτων από τους/τις φοιτητές/τριες.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική γραπτή εξέταση (στον τελικό βαθμό συνυπολογίζεται η συμμετοχή στο μάθημα με παρουσίαση).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42627]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

- Ικανότητα σχεδιασμού μιας θεματικής ενότητας
- Ικανότητα σχεδιασμού δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη του προφορικού λόγου, της ενδυνάμωσης του φυσικού γραμματισμού και των επικοινωνιακών ικανοτήτων των παιδιών
- Ουσιαστική γνώση και κριτική αντιμετώπιση του Αναλυτικού Προγράμματος για τη γλωσσική εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο
- Κατανόηση του ρόλου της/του νηπιαγωγού ως ενδιάμεσου του γραμματισμού

Προαπαιτήσεις

Προτείνεται η επιτυχής εξέταση στο μάθημα "Ο γραπτός λόγος στο Νηπιαγωγείο" και "Διδακτική της Γλώσσας Ι"

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η ανάπτυξη του γραμματισμού στα πλαίσια των σχεδίων εργασίας Σχέδια εργασίας - Θεματικές ενότητες

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως διάμεσου του γραμματισμού
Δραστηριότητες προφορικού λόγου (εκτενής/αποπλαισιωμένος λόγος - φωνημική επίγνωση)

Δραστηριότητες γραπτού λόγου (άντληση νοήματος από κείμενα - γραφοφωνημικές αντιστοιχήσεις, γραπτός κώδικας)
Αξιολόγηση της πορείας γραμματισμού των παιδιών
Αξιολόγηση της ανάπτυξης ενός σχεδίου εργασίας

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

«Μέθοδος Project και Προσχολική Εκπαίδευση: Μικροί Ερευνητές» των Helm Judy Harris & Katz Lilian, Εκδ. Μεταίχιμο, 2002, (Σελ. 240),

«Η μέθοδος Project. Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας των παιδιών της προσχολικής ηλικίας» των Katz, L. & Chard, S., Εκδ. Άτραπος – Περιβολάκι, 2004, (σελ. 304)
Συμπληρωματική βιβλιογραφία δίνεται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και των εργαστηρίων

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Παραδόσεις

Εργαστήρια

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση βασίζεται στο σχεδιασμό και την τεκμηρίωση των δραστηριοτήτων γραμματισμού μιας θεματικής ενότητας, που εκπονείται σε ομάδες των 2 ή κατ' εξαίρεση 3 ατόμων.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΠΕ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)* [42629]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να αναπτύξουν οι φοιτητές γνώσεις σχετικές με διδασκαλία της Πληροφορικής και των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών και να αποκτήσουν ικανότητες σχεδίασης, ανάπτυξης και αξιολόγησης κατάλληλων διδακτικών παρεμβάσεων (εκπαιδευτικών σεναρίων) οι οποίες αποσκοπούν στη μάθηση βασικών εννοιών Πληροφορικής (προγραμματισμός, ρομποτική, λογισμικά γενικής χρήσης, διαδίκτυο).

Προαπαιτήσεις

Είναι σκόπιμο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Β' έτους) και Παιδαγωγικός Σχεδιασμός με ΤΠΕ στην πρώτη σχολική ηλικία (Γ' έτους)

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Μοντέλα ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση: Οι ΤΠΕ ως γνωστικό αντικείμενο – οι ΤΠΕ ως εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης
Βασικές έννοιες Διδακτικής Πληροφορικής: διδακτικό τρίγωνο και διδακτικό συμβόλαιο

Προγράμματα σπουδών Πληροφορικής και ΤΠΕ – η έννοια του διδακτικού μετασχηματισμού και των κοινωνικών πρακτικών αναφοράς

Νοητικά μοντέλα και αναπαραστάσεις

Διδακτικές στρατηγικές: γνωστική σύγκρουση, επίλυση προβλήματος, μελέτη περίπτωσης, εννοιολογική αλλαγή

Θεωρίες μάθησης και διδακτικά μοντέλα με ΤΠΕ

Παιδαγωγικός σχεδιασμός για τη διδασκαλία και τη μάθηση της Πληροφορικής

Διδακτική προσέγγιση λογισμικών γενικής χρήσης (επεξεργασία κειμένου, λογιστικό φύλλο, βάσεις δεδομένων)

Γλώσσες Προγραμματισμού τύπου Logo: το περιβάλλον της Logo, το περιβάλλον της Scratch

Διδακτική προσέγγιση δομημένου προγραμματισμού (αλγόριθμος, πρόγραμμα, μεταβλητές)

Αλγοριθμική προσέγγιση και διδασκαλία βασικών δομών προγραμματισμού (επανάληψη, επιλογή, αναδρομή)
Διδακτική προσέγγιση αντικειμενοστρεφούς προγραμματισμού
Εκπαιδευτική Ρομποτική - Προγραμματισμός και ψυχολογία

Περιεχόμενα του εργαστηρίου

Προγραμματισμός σε Scratch

Γνωριμία με το περιβάλλον Scratch, εξοικείωση με τις ενδυμασίες και τα είδη φόντου

Χρήση μηνυμάτων, υπόβαθρα και όψεις

Η δομή επιλογής, εντολές "εάν", "εάν αλλιώς", εμφωλευμένες εάν, συνθήκες

Συνθήκες Επαναλήψεις με συνθήκες

Μεταβλητές

Ήχοι και μουσική

Η γλώσσα Scratch ως ολοκληρωμένο περιβάλλον ανάπτυξης

Λίστες

Εκσφαλμάτωση προγράμματος / δημιουργία τελικού σχεδίου εργασίας σε Scratch

Εκπαιδευτικό σενάριο: μοντέλο ανάπτυξης εκπαιδευτικού σεναρίου για την Πληροφορική

Δραστηριότητες διδασκαλίας, εμπέδωσης και αξιολόγησης εκπαιδευτικού σεναρίου πληροφορικής

Αναστοχασμός: εκθέσεις τεκμηρίωσης τελικού σχεδίου εργασίας σε Scratch και εκπαιδευτικού σεναρίου

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κόμης Β. (2005), Εισαγωγή στη Διδακτική της Πληροφορικής, Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Γρηγοριάδου, Μ., Γόγουλου, Α., Γουλή, Ε., Γλέζου Κ., Μπούμπουκα, Μ., Παπανικολάου, Κ., Τσαγκάνου, Κ., Κανίδης, Ε., Βεργίνης, Η.,

Δουκάκης, Δ. (2008). Διδακτικές Προσεγγίσεις και Εργαλεία για τη διδασκαλία της Πληροφορικής, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Depover, C., Karsenti, T, Κόμης, Β, Διδασκαλία με χρήση της

τεχνολογίας, Προώθηση της μάθησης, ανάπτυξη ικανοτήτων, Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Μικρόπουλος, Α., Μπέλλου, Ι. (2010). Σενάρια διδασκαλίας με υπολογιστή, Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Κόμης Β. (2004), Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση

Εκπόνηση εργαστηριακών ασκήσεων σε εβδομαδιαία βάση

Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες)

Προαιρετική παρακολούθηση (εάν συντρέχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις) σχολικών τάξεων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση των εργασιών του εργαστηρίου (20% του βαθμού)

Αξιολόγηση ομαδικής εργασίας (40%)

Τελική εξέταση (40%).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΣΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42740]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/ών με το σχεδιασμό δραστηριοτήτων από τον κόσμο της Φυσικής και η εφαρμογή τους σε πραγματικές συνθήκες τάξης (in vivo) και τη μεθοδολογία τους.

Προαπαιτήσεις

Το υποχρεωτικό μάθημα «Διδακτική Εννοιών της Φυσικής για την Προσχολική Ηλικία».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Στο μάθημα προσεγγίζεται το πλαίσιο ανάπτυξης δραστηριοτήτων από τον κόσμο της Φυσικής για το Νηπιαγωγείο (γνωστική ανάπτυξη, Διδακτική των Φυσικών Επιστημών, το επίσημο Αναλυτικό Πρόγραμμα, βιβλιογραφία Φυσικών Επιστημών για την προσχολική ηλικία). Γίνεται κριτική ανάλυση των στοιχείων ανάπτυξης αυτού του τύπου των δραστηριοτήτων (στόχοι, υλικά, στήριξη, φυσικές έννοιες, αξιολόγηση) μέσα από διαφορετικά μοντέλα ανάπτυξης δραστηριοτήτων. Με βάση τα προηγούμενα οι φοιτήτριες/ές αναπτύσσουν δραστηριότητες με συνεχή συνεργασία με τον διδάσκοντα, τις δοκιμάζουν σε νηπιαγωγεία και τις παρουσιάζουν στο τέλος παρουσία των υπολοίπων φοιτητριών όπου γίνεται εκτεταμένη συζήτηση και σχολιασμός.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Ειδικά φυλλάδια εργασίας και ειδικά power-point με βάση τα οποία εξελίσσεται το μάθημα.

Ραβάνης, Κ. (1999). *Οι Φυσικές Επιστήμες στην προσχολική εκπαίδευση. Γνωστική και διδακτική προσέγγιση*. Τυπωθήτω, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Συνδυασμός διαλέξεων και οκτώ υποχρεωτικών εργασιών οι οποίες πραγματοποιούνται από μικρές ομάδες φοιτητριών/ών.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών/τών γίνεται με βάση το συνεχή έλεγχο των υλοποιούμενων οκτώ εργασιών.

Γλώσσα

Ελληνικά

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ II: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)* [42640]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Π.Δ. 407/80

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους/ις φοιτητές/ιες σε ειδικά θέματα της μαθησιακής διαδικασίας, τα οποία βασίζονται στις υπάρχουσες προτιμήσεις και διαφορές των παιδιών κατά τη διαδικασία της διδακτικής και γνωσιακής επεξεργασίας μέσα στην σχολική τάξη. Να προσφέρει πληροφορίες από τις τελευταίες έρευνες κι εμπειρίες πάνω στις μαθησιακές αυτές διαφορές και δυσκολίες. Να δώσει επίσης την ευκαιρία στο/η φοιτητή/ια να αποκτήσει εμπειρίες από τη σύγκριση των θεωρητικών δεδομένων με περιπτώσεις παιδιών και την επαφή του/της με τη σχολική πραγματικότητα.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Ορισμοί- Υποθέσεις και Θεωρίες για τις Μαθησιακές Διαφορές και Δυσκολίες (Μ-Δ)

Διαφορές στη λειτουργία του εγκεφάλου: Νευροψυχολογική προσέγγιση

Διαφορές στις μαθησιακές προτιμήσεις και η διδακτική προσέγγιση του/ης δασκάλου/ας

Αξιολόγηση- Μέσα τεχνικής καταγραφής και εκτίμησης του τι και πώς μαθαίνουν τα παιδιά

Παράδειγμα αναλυτικού προγράμματος συνεκπαίδευσης: παιδιά με μαθησιακές ειδικές διαφορές ως προς τη γλώσσα (δυσλεξία), την αριθμητική, τη χωρική αντίληψη

Μεταγνώση και το διαμεσολαβητικό μοντέλο Brown- Feuerstein Έρευνα δράσης σε δύο δημόσια σχολεία σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς:

✓ Παρατήρηση παιδιού, εστιασμένη σε συγκεκριμένο μαθησιακό πεδίο

✓ Εξατομικευμένη φροντιστηριακή στήριξη

Οικοδόμηση συνεργασίας με τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και το κοινωνικό περιβάλλον του παιδιού. Βήματα συνεργασίας, μοντέλο Bromwich.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ II (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42330]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες/-ές που θα επιλέξουν το μάθημα αυτό πρόκειται αφ' ενός να αποκτήσουν δεξιότητες σχετικές με την πειραματική προσέγγιση των θεμάτων που έχουν ήδη μελετήσει στο υποχρεωτικό μάθημα «Εισαγωγή στις φυσικές επιστήμες και την επιστημονική καλλιέργεια Ι» και αφ' ετέρου να συσχετίσουν αυτές τις γνώσεις και δεξιότητες με την πρακτική άσκηση σε ζητήματα φυσικών επιστημών στα νηπιαγωγεία.

Προαπαιτήσεις

Εισαγωγή στις φυσικές επιστήμες και την επιστημονική καλλιέργεια Ι

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εργαστηριακή προσέγγιση σχετικά με τις ενότητες (α) Χώρος και χρόνος, (β) Δύναμη και ισορροπία, (γ) Ενέργεια και κίνηση, (δ) Ενέργεια και θερμότητα, (ε) Ενέργεια και ηλεκτρισμός, (στ) Ενέργεια και φως.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Hewitt, P., Οι έννοιες της φυσικής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Κολιόπουλος Δ., Η ενέργεια στην εκπαίδευση, Εκδόσεις Ίων (υπό έκδοση)

Κολιόπουλος Δ. (επιμ.), Η πειραματική διδασκαλία των φυσικών επιστημών στην Ελλάδα, Εκδόσεις Πνευματικός
Κουμαράς, Π., Οδηγός για την πειραματική διδασκαλία της φυσικής, Εκδόσεις Χριστοδουλίδη

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Εργαστηριακή διδασκαλία όπου οι φοιτητές θα εργάζονται ομαδικά εκτελώντας εργαστηριακές ασκήσεις, με ή χωρίς τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή, με την καθοδήγηση συνεργαζόμενου προσωπικού.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση των φύλλων εργασίας που θα συμπληρώνουν κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων (100% του τελικού βαθμού).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ II (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42636]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μελέτη των θεωριών μάθησης και των εφαρμογών τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Εξοικείωση με ζητήματα έρευνας στην εκπαιδευτική ψυχολογία

Προαπαιτήσεις

Εκπαιδευτική Ψυχολογία I

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Μελετώνται οι καθιερωμένες θεωρίες μάθησης (συμπεριφοριστικές, γνωστικές, κοινωνικογνωστικές), οι διδακτικές τους συνεπαγωγές και η κριτική εφαρμογή τους στη διδασκαλία παιδιών κυρίως της προσχολικής ηλικίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση και στη διδασκαλία κοινωνικών και

συναισθηματικών δεξιοτήτων μέσα από τη μελέτη αντίστοιχων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Bigge, M. (2000). Θεωρίες Μάθησης για εκπαιδευτικούς. Αθήνα: Πατάκη

Μάνιου-Βακάλη, Μ. (1995). Μάθηση, Μνήμη, Λήθη. Θεσσαλονίκη.

Ματσαγγούρας, Η. (2003). Σχολική τάξη. Αθήνα: Γρηγόρης

Πόρποδας, Κ. (2003). Η Μάθηση και οι δυσκολίες της (γνωστική προσέγγιση). Πάτρα.

Joyce, B., Calhoun, E. & Hopkins, D. (2002). Models of learning, tools for teaching. London: Open University Press

Τριλίβα, Σ. & Αναγνωστοπούλου, Τ. (2008). Βιωματική Μάθηση. Αθήνα: Τόπος

Νικολόπουλος, Δ. Σχολική Ψυχολογία. Εφαρμογές στο σχολικό περιβάλλον. Αθήνα: Τόπος

8.Schunk, D. (2010). Θεωρίες μάθησης. Μια εκπαιδευτική θεώρηση. Αθήνα: Μεταίχμιο

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και εργασίες

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Υποχρεωτικές εργασίες

ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42650]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια καθηγήτρια ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να κατανοήσουν οι φοιτητές και φοιτήτριες τις βασικές συνισταμένες του κλάδου της Κοινωνικής Γλωσσολογίας, την τοποθέτησή της

επιστήμες της γλώσσας, τις έννοιες, τα ευρήματα, τη χρησιμότητά της στην εκπαίδευση, τις μεθόδους της.

Να μπορούν να συσχετίζουν τα γλωσσικά δεδομένα του περβάλλοντος με τις κοινωνικές και πολιτισμικές τους συνιστώσες.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενο Μαθήματος

Χαρτογράφηση του κλάδου.

Καταστατικές αρχές συγκρότησης της γλωσσολογίας (F. de Saussure).

Διάκριση γλώσσας/ομιλίας .

Η επανεξέτασή της από τον N. Chomsky.

Οι έννοιες της αυτονομίας και της ομοιογένειας της γλώσσας.

Αμφισβήτηση από σύγχρονα ρεύματα (Κοινωνιογλωσσολογία,

Εθνογραφία της Επικοινωνίας, Πραγματολογία).

Η συγκρότηση της Κοινωνικής Γλωσσολογίας: η αρχή της γλωσσικής και κοινωνικής ποικιλότητας και της επικοινωνιακής ικανότητας.

Σχέσεις γλώσσας και κοινωνίας.

Διαστάσεις της ποικιλότητας: γεωγραφική, κοινωνική, περιστάσεις επικοινωνίας.

Γεωγραφικές διάλεκτοι.

Κοινωνικές διάλεκτοι/ποικιλίες (W. Labov κ.ά). Εμπειρικές έρευνες.

Ιστορική αλλαγή.

Κοινωνιογλωσσικές ανισότητες.

Γλώσσα και φύλο, γλώσσα και ηλικία.

Ποικιλίες ανάλογα με την περίσταση επικοινωνίας.

Κοινωνιογλωσσικές διαστάσεις της ανισότητας στην εκπαίδευση (B.

Bernstein, M.A.K. Halliday κ.ά.).

Ζητήματα μεθοδολογίας έρευνας.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία

Αρχάκης Α. & Κονδύλη Μ. (2011, γ' αναθ. έκδ.) *Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας*. Αθήνα: Νήσος

Boutet J. (1984) *Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Κακριδή-Φερράρι Μ. (2005) *Γλώσσα και κοινωνικό περιβάλλον: Ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας. Α' μέρος*. Αθήνα.

Κωστούλη-Μακράκη, Ν. (2001) *Γλώσσα και κοινωνία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μικρός, Γ. (2009) *Η ποσοτική ανάλυση της κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλίας. Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα:

Μεταίχμιο.

Ντάλτας Π. (1997) *Κοινωνιογλωσσική μεταβλητότητα: Θεωρητικά υποδείγματα και μεθοδολογία της έρευνας*. Αθήνα: Επικαιρότητα.

McKay, S.L., Hornberg, N. (επιμ.) (2009) *Κοινωνιογλωσσολογία και διδασκαλία της γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Τρόποι αξιολόγησης / εξέτασης

Ενδιάμεση διαμορφωτική αξιολόγηση (10%)

Εργασίες μαθήματος (προαιρετικές)

Τελικές εξετάσεις (90%)

Διδακτικές μέθοδοι

Διαλέξεις της διδάσκουσας

Φροντιστηριακή άσκηση για εργασίες μαθήματος

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)¹⁸ [42480]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΙΑΛΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εισαγωγή στην Επαγωγική Στατιστική και τις βασικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τη γενίκευση από το δείγμα στον πληθυσμό.

Περιεχόμενο Μαθήματος

¹⁸ Προσφέρεται από το Π.Τ.Δ.Ε.

Η Λογική της Στατιστικής Επαγωγής, Δειγματοληπτικές Κατανομές, Η Διαδικασία του Ελέγχου Υποθέσεων, Έλεγχος Στατιστικής Σημαντικότητας, Έλεγχος t, Έλεγχος F, Έλεγχος χ^2 , Διαστήματα Εμπιστοσύνης.

Διδακτικές μέθοδοι

Το μάθημα διδάσκεται με:

Διαλέξεις

Εργαστηριακά μαθήματα, όπου οι φοιτητές εκπαιδεύονται στη χρήση του SPSS για την ανάλυση εμπειρικών δεδομένων.

Τρόποι αξιολόγησης / εξέτασης

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με πέντε (5) εργασίες (20% του τελικού βαθμού κάθε μία)

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42925]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η μελέτη συχνών συναισθηματικών και συμπεριφορικών δυσκολιών μαθητών του κανονικού σχολείου και του τρόπου αντιμετώπισής τους από τους εκπαιδευτικούς, σύμφωνα με τις σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Περιγραφή, ταξινόμηση, ερμηνευτικές προσεγγίσεις των δυσκολιών

Επιθετικότητα/Θυματοποίηση

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς Υπερκινητικότητα

Ντροπαλότητα/κοινωνική απόσυρση/καταθλιπτική διάθεση

Δυσκολίες στις σχέσεις με συνομηλίκους

Δυσκολίες επίδοσης

Χαρισματικοί μαθητές

Μοντέλα συνεργασίας σχολικών και εξωσχολικών φορέων για την αντιμετώπιση των δυσκολιών των μαθητών

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κολιάδης, Ε. (2010). Συμπεριφορά στο σχολείο. Αξιοποιούμε δυνατότητες, αντιμετωπίζουμε προβλήματα. Αθήνα: Γρηγόρη.

Κάκουρος, Ε. & Μανιαδάκη, Κ. (2004). Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Κουρκούτας, Η. & Chartier, J.P. (2008). Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές. Αθήνα: Τόπος.

Καλατζή-Αζίζι και Ζαφειροπούλου, Μ. (2004). Προσαρμογή στο σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ματσαγγούρας, Η. (2003). Σχολική τάξη. Αθήνα: Γρηγόρης

Slavin, R. (2006). Εκπαιδευτική ψυχολογία. Θεωρία και Πράξη. Μτφ. Ε. Εκκεκάκη, επιστημ. Επιμ. Κ. Κόκκινος. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Evertson, C. & Weinstein, C. (2006). Handbook of classroom management. Research, practice and contemporary issues. London: Lawrence Erlbaum Associates.

Good, T.L & Brophy, J. (1997). Looking in classrooms. N.York: Longman.

Hayes, D. (2003). Planning, teaching and class management in primary schools. London: David Fulton Press.

Porter, L. (2007). Behaviour in schools. London: Open University

Woolfolk, A. (2004). Educational Psychology. N.York: Pearson.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και εργασίες/ασκήσεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (ΠΑΡ. + ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42790]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μετά την παρακολούθηση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

Προσδιορίζουν τους παράγοντες και συντελεστές των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

Περιγράφουν τα βασικά βήματα των διαδικασιών διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών και αξιολόγησης ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων.

Αναλύουν τις φάσεις σχεδιασμού και αξιολόγησης ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες μη-τυπικής εκπαίδευσης, ένα σύστημα αλληλοεξαρτώμενων παραγόντων και συντελεστών (όπως για παράδειγμα: οι εκπαιδευτές, οι εκπαιδευόμενοι, ο χώρος, ο χρόνος, τα εποπτικά μέσα, το αναλυτικό περιεχόμενο) συμβάλλουν στην έναρξη, την εξέλιξη και την ολοκλήρωση των προγραμμάτων. Στο μάθημα εξετάζονται αυτοί οι παράγοντες και συντελεστές, καθώς επίσης και οι τυπολογίες και τα μοντέλα σχεδιασμού και αξιολόγησης προγραμμάτων μη-τυπικής εκπαίδευσης, όπως επίσης και η ιστορική εξέλιξη του θεσμού της Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Βεργίδης, Δ., & Κόκκος, Α. (2010). Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χασάπης, Δ. (2000). Σχεδιασμός, οργάνωση, εφαρμογή και αξιολόγηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, ασκήσεις και εφαρμογές, εκπόνηση ομαδικών εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από τη γραπτή εξέταση (100% του τελικού βαθμού) είτε από τον βαθμό των εργασιών που εκπονούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος (50% του τελικού βαθμού) και του βαθμού της τελικής εξέτασης (50% του τελικού βαθμού).

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ [42930]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια PENIA ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα συζητήσουν ορισμένα βασικά γνωσιολογικά προβλήματα: Τι μπορούμε να γνωρίσουμε, ποια τα όρια της ανθρώπινης γνώσης και ποιες οι πηγές της, ποια κριτήρια πρέπει να πληρούνται για να μιλήσουμε για γνώση, πως θα πρέπει να δικαιολογούμε τις πεποιθήσεις μας κ.λπ.

Επιπροσθέτως θα προβληματιστούν για τη σχέση της γνώσης με την κοινωνική πραγματικότητα: Πως επηρεάζονται οι πεποιθήσεις μας από την κοινωνία, τις επιστήμες, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και κυρίως από την τυπική και άτυπη εκπαίδευση.

ΟΙ φοιτητές/τριες:

- θα γνωρίσουν τον βασικό προβληματισμό της φιλοσοφίας της γνώσης

και τις βασικές γνωσιολογικές θεωρίες

•θα αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα και ειδικότερα την ικανότητά τους να αξιολογούν επιχειρήματα, είδη δικαιολόγησης, πηγές και θεωρίες γνώσης

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Φιλοσοφία της γνώσης ή γνωσιολογία

Γνώση

Αισθητηριακή εμπειρία

Λογική

Γλώσσα

Συναισθήματα

Νους και σώμα

Μαθηματικά και φυσικές επιστήμες

Κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες

Εκπαίδευση

Αλήθεια

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Quine W. V. O. & Ullian J.S. (2002). Ο ιστός της πεποίθησης. Leader Books.

Russell, B. (2008). Τα προβλήματα της φιλοσοφίας. Αρσενίδης.

Ρουσόπουλος Γ. (2010). Γνωσιολογία. Gutenberg.

Goldman A. I. (2003). Knowledge in a social world. Oxford university Press.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού

Ανάλυση, συζήτηση

Κριτική διερεύνηση βασικών εννοιών και επιχειρημάτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσα από την τελική εξέταση.

Η αυτο-αξιολόγηση του μαθήματος είναι συνεχής και πραγματοποιείται κυρίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές.

4^ο ΕΤΟΣ - 7^ο ΕΞΑΜΗΝΟ
Μαθήματα Υποχρεωτικά

**ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ:
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ II
(ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42950]**

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσες: Επίκουρη Καθηγήτρια Μ. ΚΑΜΠΕΖΑ - Ν. ΡΑΪΚΟΥ
μέλος Ε.ΔΙ.Π.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εξοικείωση με τον διδακτικό σχεδιασμό, την οργάνωση του μαθησιακού περιβάλλοντος και την υλοποίηση οργανωμένων δραστηριοτήτων.

Σύνδεση θεωρητικών προσεγγίσεων με την εκπαιδευτική πρακτική και αναγνώριση της ανάγκης για προσαρμογή δραστηριοτήτων και στρατηγικών στις ανάγκες και τα ζητήματα που ανακύπτουν στο νηπιαγωγείο.

Επεξεργασία και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου που υλοποιήθηκε.

Προαπαιτήσεις

Προσχολική Παιδαγωγική, Διδασκαλία και μάθηση στο Νηπιαγωγείο:
Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων I

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Προετοιμασία για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου

Δομικά στοιχεία του ημερήσιου προγράμματος του νηπιαγωγείου

Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

Θέματα για ανάπτυξη ημερησίων προγραμμάτων

Ένταξη δραστηριοτήτων στο ημερήσιο πρόγραμμα

Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής και στοχαζόμενος επαγγελματίας

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αυγητίδου, Σ. (2014). Οι εκπαιδευτικοί ως ερευνητές και ως στοχαζόμενοι επαγγελματίες: Υποστηρίζοντας την επαγγελματική μάθηση για μια συμμετοχική και συνεργατική εκπαίδευση. Αθήνα: Gutenberg

Harris-Helm, J. & Katz, L. (2012). Η μέθοδος project στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κακανά, Δ-Μ. & Σιμούλη, Γ. (επιμ.) (2008). Η προσχολική Εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: Θεωρητικές και Διδακτικές προσεγγίσεις. Θεσσαλονίκη:Επίκεντρο

Αυγητίδου, Σ. (επιμ.) (2001). Το παιχνίδι. Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις. Αθήνα:Τυπωθήτω.

Μπιρμπίλη, Μ. (2008). Προς μία παιδαγωγική του διαλόγου. Αθήνα:Gutenberg.

Γκόβας, Ν. (2002) Για ένα δημιουργικό νεανικό θέατρο. Ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές. Ένα πρακτικό βοήθημα για εμψυχωτές θεατρικών ομάδων και εκπαιδευτικούς, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Προετοιμασία σε ομάδες για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Παράδοση παρουσιολογίου και εντύπων καταγραφής των δραστηριοτήτων

**ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ
ΗΛΙΚΙΑ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.)[42900]**

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ-Ε.Ε.Π.
Φυσικής Αγωγής

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα συμμετάσχουν στο μάθημα θα μπορούν στο τέλος του εξαμήνου:

- να σχεδιάζουν δημιουργικά και κριτικά «ανοικτές» δραστηριότητες φυσικής αγωγής με βάση τα ιδιαίτερα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες όλων των παιδιών, και να τις αξιολογούν μαζί τους,
- να ενσωματώνουν δραστηριότητες φυσικής αγωγής στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη χρησιμοποιώντας «πολύπλευρη» και «ολιστική» προσέγγιση και
- να συμβάλλουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων και εμπειριών των παιδιών σχετικά με την προαγωγή υγείας και τη δια βίου άσκηση.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Εξετάζονται οι εξής θεματικές ενότητες:

Μέθοδοι εκπαίδευσης του σώματος στο ελληνικό νηπιαγωγείο (ιστορική αναδρομή)

Λειτουργία του ανθρώπινου σώματος

Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Ψυχοκινητική αγωγή και εκπαίδευση

Η φυσική αγωγή στο αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου:

Σύγχρονες διδακτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις της φυσικής αγωγής στην προσχολική ηλικία

Ο ρόλος του ενηλίκου

Αθλητικές δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο

Συνεκπαίδευση παιδιών με διαφορετικές κινητικές δυνατότητες

Συστηματική παρατήρηση και εκτίμηση της κινητικής εξέλιξης του παιδιού

Πρόληψη ατυχημάτων και μυοσκελετικών προβλημάτων

Η φυσική αγωγή στην προώθηση της υγείας και της δια βίου άσκησης

Βασικές αρχές της αθλητικής παιδείας και του Ολυμπισμού (θετικές στάσεις και ηθικές αξίες)

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Collectif (2007) L'éducation Physique À L'école - De La Maternelle Au Cm2, Ministère de l'Éducation Nationale, de la Recherche et de la Technologie, Direction de l'Enseignement Scolaire, Editions Revue Ep.S.

Δράκος, Γ., Μπίνιας Ν. (2006) Ψυχοκινητική Αγωγή. Αθήνα: Πατάκης.

Graham, G., Holt/Hale, S. A., & Parker, M. (2004) Children moving: A reflective approach to teaching physical education (6th ed.), Boston MA: McGraw-Hill.

Gallahue, D. (2002) Αναπτυξιακή Φυσική Αγωγή για τα Σημερινά Παιδιά, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Sanders, S. (2002). Active for life—Developmentally appropriate movement programs for young children. National Association for the Education of Young Children in cooperation with Human Kinetics Publishers.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Η εκπαίδευση των φοιτητριών και των φοιτητών είναι συμμετοχική και στηρίζεται στην εργασία και σε συζήτηση σε ομάδες, σε διαλέξεις, στη χρήση εποπτικών μέσων, στην ατομική διερεύνηση και σε πρακτικές ασκήσεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσα από την τελική εξέταση και την εκπόνηση γραπτής εργασίας.

Η αξιολόγηση του μαθήματος στηρίζεται στην αυτοαξιολόγηση του καθηγητή και στην ανατροφοδότηση των φοιτητών.

Μαθήματα Επιλογής**ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ [42725]*****Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Το μάθημα αυτό έχει στόχο να δώσει στους μελλοντικούς παιδαγωγούς τα απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να ασκήσουν Αγωγή Υγείας στα παιδιά, αλλά σε ορισμένα θέματα (όπως αλκοόλ, ναρκωτικά, διατροφή, οικογενειακός προγραμματισμός), είναι Αγωγή Υγείας και για τους ίδιους.

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα περιλαμβάνει θέματα που αφορούν στην ενημέρωση για θέματα υγείας και πρόληψη ασθενειών, αλλά και θέματα που αφορούν στη μεθοδολογία της Αγωγής Υγείας: Εισαγωγή στην Αγωγή και Προαγωγή της Υγείας, Ορισμοί της υγείας, Παράγοντες που επιδρούν στην υγεία των ατόμων (Κληρονομικότητα, Περιβάλλον ζωής και εργασίας, Τρόπος ζωής και συμπεριφοράς σε σχέση με την υγεία), Διατροφή και πρόληψη καρδιαγγειακών ασθενειών, διατροφή και πρόληψη καρκίνου, Περιβάλλον και επίδρασή του πάνω στην υγεία: κάπνισμα, διατροφικές συνήθειες, μόλυβδος, αμιάντος, ακτινοβολίες, Μεθοδολογία Αγωγής Υγείας: μοντέλα αλλαγής και υιοθέτησης συμπεριφορών και στάσεων προς ένα υγιεινό τρόπο διαβίωσης, εκπαιδευτική μεθοδολογία και τεχνικές, Προγράμματα Αγωγής Υγείας για θέματα διατροφής και καθημερινής υγιεινής, σεξουαλική αγωγή, αγωγή καταναλωτή.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα πραγματοποιείται σε συνθήκες που ευνοούν την «ενεργή συμμετοχή» των φοιτητών και τη συνεργασία μεταξύ τους
Εισαγωγικές διαλέξεις
Βιωματική διδασκαλία με εργασία σε ομάδες των φοιτητών /τριών

Προαιρετικές ομαδικές εργασίες σε θέματα Αγωγής Υγείας – ανάπτυξη και εφαρμογή δραστηριοτήτων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

αξιολόγηση των εργασιών των φοιτητών (30% - 50% του τελικού βαθμού)
τελική εξέταση (50% - 70% του τελικού βαθμού).

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (ΠΑΡ.+ΣΕΜ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ)¹⁹ [42825]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Εξέταση των όρων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες διεξάγεται η συζήτηση για το περιεχόμενο και τον τρόπο διδασκαλίας της αισθητικής αγωγής.

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/τές αναμένεται να έχουν εξοικειωθεί με:

- Βασικές έννοιες και πεδία έρευνας της αισθητικής αγωγής
- Θεωρίες και εκπαιδευτικά προγράμματα αισθητικής αγωγής
- Την κριτική προσέγγιση των κυρίαρχων μοντέλων και πρακτικών άσκησης της αισθητικής αγωγής στην εκπαιδευτική πράξη.

Προαπαιτήσεις

¹⁹ Αλλαγή τίτλου στο μάθημα Αισθητική Αγωγή, το οποίο ήταν υποχρεωτικό και διδασκόταν στο Η' εξάμηνο

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Διερευνώνται τα εξής θέματα:

- Όροι και προϋποθέσεις συγκρότησης της αισθητικής αγωγής ως ιδιαίτερου εκπαιδευτικού πεδίου
- Εξέταση και ανασκευή των παρεξηγήσεων και αστήρικτων υποθέσεων πάνω στις οποίες εδράζεται ο εκπαιδευτικός λόγος αλλά και η πρακτική σχετικά με ζητήματα αισθητικής αγωγής.
- Εξέταση διαφόρων τύπων επιχειρημάτων και θεωριών που χρησιμοποιούνται προκειμένου να υποστηρίξουν την αναγκαιότητα της αισθητικής και καλλιτεχνικής αγωγής.
- Διερεύνηση των στόχων που θέτει και των κατευθύνσεων που κατά καιρούς ακολουθεί η αισθητική αγωγή.
- Ανάδειξη της αισθητικής αγωγής ως ανάπτυξης της ικανότητας των ανθρώπων να συλλαμβάνουν, κατανοούν και ανταποκρίνονται σε νοήματα αναδυόμενα μέσα από καλλιτεχνικές εκφραστικές μορφές.
- Παρουσίαση νέων προγραμμάτων και προτάσεις διαμόρφωσης πλαισίων διδασκαλίας της αισθητικής αγωγής.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- Addison, N., Burgess, L., Steers Jh. & Trowell J. (2010). *Understanding Art Education. Engaging reflexively with practice.* London & N. York: Routledge.
- Canatella, H. (2008). *The Richness of Art Education.* Rotterdam/Taipei: Sense Publishers
- Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind.* New Haven & London: Yale University Press.
- Parsons, M. J. & Blocker, G. (1993). *Aesthetics and Education.* Urbana & Chicago: University of Illinois Press.
- Perkins, D.N. (
- Smith, R. & Simpson, A. (1991). *Aesthetics and Arts Education,* Urbana & Chicago: University of Illinois Press.
- Αρντουέν, Ι. (2000). *Η καλλιτεχνική αγωγή στο σχολείο.* Αθήνα:

Νεφέλη.

Μουρίκη, Α.(2003). *Μεταμορφώσεις της αισθητικής.* Αθήνα: Νεφέλη.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- (α) διαλέξεις της διδάσκουσας
- (β) Εκπόνηση και παρουσίαση-ανάλυση-σχολιασμός ατομικών ή ομαδικών εργασιών των φοιτητριών
-

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών γίνεται με δύο τρόπους:

(α) αξιολόγηση των ατομικών ή ομαδικών εργασιών: 50% του τελικού βαθμού

(β) αξιολόγηση εφαρμογής εκπαιδευτικών σχεδίων και δραστηριοτήτων: 50% του τελικού βαθμού

Η αξιολόγηση του μαθήματος στηρίζεται στην αυταξιολόγηση του καθηγητή και στην ανατροφοδότηση των φοιτητών.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.) [42830]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι στόχοι/μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι:

- *Η ανάλυση του ρόλου της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην οικοδόμηση της ιδιότητας του πολίτη (ανάλυση του εθνοκεντρισμού, νεοφιλελευθερισμού και του κοινωνικού πλουραλισμού).
- *Η εννοιολογική αποσαφήνιση των όρων ετερότητα και διαφορετικότητα στην εκπαίδευση
- *Η ανάλυση των μοντέλων διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας και της διαφορετικότητας (αφομοίωση, αναγνώριση, ένταξη)
- *Η κριτική ανάλυση των γνωστικών παραμέτρων και των περιεχομένων ενός διαπολιτισμικού προγράμματος σπουδών (από τη

μίμηση στο σύνθεση και τον αναστοχασμό)

*Η ανάδειξη των σχολικών μονάδων ως κοινοτήτων μάθησης (από τη γραφειοκρατική/ιεραρχική εκπαίδευση στην συνεργατική) για διαπολιτισμική ενδυνάμωση και δράση (εκπαιδευτικών, μαθητών και γονιών).

*Η διαπολιτισμική κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Προαπαιτήσεις

Καλή γνώση παιδαγωγικής θεωρίας και κοινωνιολογίας

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Πρόκειται για ένα θεωρητικό και πρακτικό μάθημα που αναλύει τις κοινωνικές και πολιτισμικές διαδικασίες ένταξης των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία. Το μάθημα έχει θεωρητικό προσανατολισμό και εξετάζει τον εθνοκεντρισμό και τα διαφορετικά μοντέλα διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας/διαφορετικότητας στην εκπαίδευση (αφομοίωση, αναγνώριση, ένταξη). Επιπλέον, εξετάζεται η συμβολή της έννοιας της Παραγωγικής Διαφορετικότητας (productive diversity) στην οικοδόμηση της ιδιότητας του πολίτη και μελετώνται οι πολλαπλές διαστάσεις της διαφορετικότητας (υλικές, σωματικές, συμβολικές, τα χαρακτηριστικά του βιόκοσμου, κτλ) σύμφωνα με την προσέγγιση της Νέας Μάθησης (Kalantzis & Cope, 2013). Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην κριτική ανάλυση των βασικών γνώσεων και των περιεχομένων ενός διαπολιτισμικού προγράμματος σπουδών που αναπτύσσεται στο σχολείο. Το σχολείο νοείται ως μια κοινότητα μάθησης που συζητά δυναμικά την αναδιάρθρωσή της, ώστε να βελτιώσει τη διαπολιτισμική επίγνωση και τις επιδόσεις των μαθητών. Τέλος, αναλύεται η έννοια της διαπολιτισμικής ετοιμότητας των εκπαιδευτικών.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Συγγράμματα:

Kalantzis, M. & Cope, B. 2013. Νέα Μάθηση: Βασικές Αρχές για την Επιστήμη της Εκπαίδευσης. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Banks, J. 2002. Εισαγωγή στην Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Οδηγός μελέτης

Αρβανίτη, Ε. 2009. «Αναλυτικά προγράμματα και αναστοχαστική νεωτερικότητα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση», Πρακτικά Γ΄ Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας: Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια: Ελληνική Πραγματικότητα και Διεθνής Εμπειρία, 20-22 Νοεμβρίου 2009, Γιάννενα.

Αρβανίτη, Ε. 2009. «Σχεδιασμοί Μάθησης και Νέα Αξιολόγηση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση», στο Παιδαγωγική Θεωρία και Πράξη, τ.3, Σεπτέμβριος 2009, σσ. 70-86.

Ασκούνη, Ν. 2001. Εθνοκεντρισμός και πολυπολιτισμικότητα: η αναζήτηση ενός νέου προσανατολισμού της εκπαίδευσης. στο Θ. Δραγώνα (επιμ.) Εκπαίδευση: Πολιτισμικές Διαφορές και Κοινωνικές Ανισότητες (τ.Β΄, σ.67-112). ΑΕΠ, Πάτρα.

Γκόβαρης, Χ. 2001. Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Ατραπός, Αθήνα.

Cope, B. & Kalantzis, M. 1997. Productive Diversity: A New, Australian Approach to Work and Management. Pluto Press, Sydney.
Kalantzis, M. & Cope, B. 2012. New Learning: Elements of a Science of Education. Cambridge University Press, UK.

Modgil S., Mallick K., Modgil C., Verma Gajendra K. 1997. Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Η διδασκαλία γίνεται υπό μορφή θεωρητικού σεμιναρίου με εμπλουτισμένες εισηγήσεις, ομαδικές δραστηριότητες και παρουσιάσεις φοιτητών.

Ο φόρτος εργασίας των φοιτητών προβλέπεται σε 150 ώρες για όλο το εξάμηνο και συνοπλογίζεται ως ακολούθως:

39 ώρες διδασκαλίας

40 ώρες μελέτης/προετοιμασίας για τα μαθήματα

7 ώρες συνεργασίας/συνάντησης με τη διδάσκουσα

64 ώρες προετοιμασίας για τις εξετάσεις/εργασίες

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση (σε συνεννόηση με τη διδάσκουσα) προβλέπει: τελικές Γραπτές Εξετάσεις.

ή

τη δημιουργία ενός BLOG (στο <http://neamathisi.com>) με την κατάθεση/ανάρτηση τεκμηριωμένων πολυτροπικών κειμένων (με κείμενο, βίντεο, ήχο, εικόνα, κτλ) και απόψεων σχετικά με τις διαπολιτισμικές διαστάσεις επιλεγμένων προγραμμάτων σπουδών προσχολικής εκπαίδευσης από Αυστραλία, Αμερική, Ευρώπη και την Ελλάδα (συγκριτική αντιπαραβολή). Οι συγκριτικές καταχωρήσεις προϋποθέτουν τη συνεργασία με ένα σχολείο της ελληνικής διασποράς ή ένα διαπολιτισμικό σχολείο στην Ελλάδα.

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42745]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Με το πέρας του μαθήματος να μπορούν οι φοιτητές/τριες να χρησιμοποιούν την ανθρωπολογική μέθοδο έρευνας – την επιτόπιο έρευνα – για να εξετάσουν καλύτερα τι συμβαίνει σε μία εκπαιδευτική πράξη. Εστιάζουμε κυρίως στην δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν στοιχεία της μεθόδου για να κατανοήσουν καλύτερα μία εκπαιδευτική πράξη στην οποία οι ίδιοι συμμετέχουν ως διδάσκοντες.

Προαπαιτήσεις

Κανένα (αλλά συνιστάται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα «Ανθρωπολογία και Εκπαίδευση»).

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Συστηματική αναφορά στην συνέντευξη και την παρατήρηση. Αναφορά και άσκηση στην ανάλυση των στοιχείων που συλλέχθηκαν και αναγνώριση επαναλαμβανομένων pattern. Παρουσίαση του λογισμικού Nvivo.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Burgess, R. Field Research: A sourcebook and field manual. London: Unwin Hyman Ltd, 1982.

Πηγιάκη, Π. Εθνογραφία. Αθήνα: εκδόσεις Γρηγόρη, 1989.

Skinner, J. (ed.) The Interview: an ethnographic approach. London, New York: Berg, 2012.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Συστηματική τριβή καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου με την παρατήρηση, την συνέντευξη και την ανάλυση των στοιχείων που συλλέγονται, με βάση «ασκήσεις» που δίδονται στους φοιτητές/τριες κάθε εβδομάδα και τις οποίες έχουν να εκτελέσουν (συνιστάται, με έμφαση, η συστηματική συνεχής παρακολούθηση καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου).

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Με φάκελο των «ασκήσεων» που παραδίδεται στο τέλος του εξαμήνου

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΙΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ [42635]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Προσέγγιση και εμβάθυνση σε ειδική θεματολογία στην περιοχή της Διδακτικής της Φυσικής για την Προσχολική Ηλικία.

Προαπαιτήσεις

Το υποχρεωτικό μάθημα «Διδακτική Εννοιών της Φυσικής για την Προσχολική Ηλικία».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Θεματικές ενότητες που προσεγγίζονται στο μάθημα αυτό είναι οι εξής: Φύλο και Φυσικές Επιστήμες στην προσχολική ηλικία, Αναλυτικό Πρόγραμμα Νηπιαγωγείου και ο κόσμος της Φυσικής στο Νηπιαγωγείο, ζητήματα Αξιολόγησης, Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τον κόσμο της Φυσικής στο Νηπιαγωγείο.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- α) Ειδικά φυλλάδια εργασίας και ειδικά power-point με βάση τα οποία εξελίσσεται το μάθημα.
β) Ραβάνης, Κ. (επιμ.). (2001). *Η μόηση των μικρών παιδιών στις Φυσικές Επιστήμες. Εκπαιδευτικές και διδακτικές διαστάσεις*. Πάτρα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα πραγματοποιείται με την επεξεργασία μιας σειράς βασικών κειμένων τα οποία παρουσιάζονται από τις/τους φοιτήτριες/ές, προσκεκλημένους ομιλητές/τριες και το διδάσκοντα. Ακολουθώς σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται ατομικές εργασίες οι οποίες παρουσιάζονται στο πλαίσιο του μαθήματος.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών/τών γίνεται με βάση το συνεχή έλεγχο των υλοποιούμενων εργασιών και με τελική εξέταση.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ)[42835]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια ΑΜΑΛΙΑ Α. ΥΦΑΝΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μέσα από την εξέταση και την κριτική προσέγγιση επιλεγμένων θεμάτων εκπαιδευτικής πολιτικής, επιδιώκεται να αναπτύξουν οι φοιτητές δεξιότητες για να αναλύουν σύνθετα εκπαιδευτικά ζητήματα. Επιδιώκεται επίσης και ενθαρρύνεται η αξιοποίηση της εμπειρίας τους, που προκύπτει από τις σπουδές τους, με στόχο την ανακάλυψη ερευνητικών ενδιαφερόντων στο πεδίο της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Προαπαιτήσεις

Κρίνονται χρήσιμες οι γνώσεις από τα μαθήματα "Αρχές Εκπαιδευτικής Πολιτικής", "Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Έλεγχος".

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι βασικοί θεματικοί άξονες του μαθήματος είναι οι εξής: Σύντομη εννοιολογική προσέγγιση στην εκπαιδευτική πολιτική (αναφορά στο κράτος, την εξουσία, την κοινωνία, την οικονομία, την εκπαίδευση και την έννοια της εκπαιδευτικής πολιτικής. Συστηματική εξέταση αυτών των θεμάτων γίνεται στο μάθημα "Αρχές Εκπαιδευτικής Πολιτικής", 4^ο Εξάμηνο). Η πολιτική του αναλυτικού προγράμματος (Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης). Αναφορά γίνεται στη διαδικασία σχεδιασμού (στόχοι, περιεχόμενο, μέθοδοι, αποτελέσματα-αξιολόγηση), ανάπτυξης και αξιολόγησης του αναλυτικού προγράμματος. Η σχολική κουλτούρα και ο ρόλος της στη λειτουργία του σχολείου και στην ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος μάθησης. Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και εκπαιδευτική αλλαγή. Θεωρητικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Το πρόβλημα της έννοιας των εκπαιδευτικών αλλαγών, το περιεχόμενο και η εξέλιξη μιας εκπαιδευτικής αλλαγής, οι περιοχές της σχετικής έρευνας. Παγκοσμιοποίηση και εκπαίδευση. Εννοιολογικές προσεγγίσεις στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, αναλύσεις και διερεύνηση των επιρροών της παγκοσμιοποίησης στην εκπαιδευτική πολιτική και στις εκπαιδευτικές πρακτικές μέσα από τρία επίπεδα: το πολιτικό, το οικονομικό, το πολιτισμικό.

Η συζήτηση για τον επαγγελματισμό του εκπαιδευτικού.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Βεργίδης, Δ.Κ. & Υφαντή, Α.Α. (Επιμ.) (2011) Θέματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Θεωρητικές Αφετηρίες και Εκπαιδευτικά Προγράμματα για τη Βελτίωση του Σχολείου, Αθήνα: Ύψιλον.

Fullan, M. (2010) *The Change Imperative for Whole System Reform*, Thousand Oaks: CA: Corwin.

Καρράς, Κ. (2011) *Ο Εκπαιδευτικός σε Έναν Κόσμο που Αλλάζει*, Αθήνα: Gutenberg.

Κουλαϊδής, Β. & Τσατσαρώνη, Α. (Επιμ.) (2010) *Παιδαγωγικές Πρακτικές: Έρευνα και Εκπαιδευτική Πολιτική*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μπαγάκης, Γ. (Επιμ.) (2004) *Ο Εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Υφαντή, Α.Α. (2011) *Εκπαιδευτική Πολιτική και Σχεδιασμός για ένα Σύγχρονο Σχολείο*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά: Διοικητική Ενημέρωση, Επιστήμες Αγωγής, Νέα Παιδεία, Παιδαγωγική Επιθεώρηση, Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση, Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, *British Journal of Educational Studies*, *British Journal of Sociology of Education*, *Journal of Education Policy*, *European Journal of Education*, *European Journal of Teacher Education*, *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*, *School Effectiveness and School Improvement*, *Teachers and Teaching: Theory and Practice*.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις με τη χρήση power point.

Εκπόνηση εργασιών (ομαδικών ή ατομικών) από τους φοιτητές, στο πλαίσιο των φροντιστηριακών δραστηριοτήτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική γραπτή εξέταση (οι εργασίες θα συνεκτιμηθούν).

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ. – ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ/ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42915]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος**

Στο τέλος των μαθημάτων οι φοιτητές/φοιτήτριες:

- θα έχουν κατανοήσει την αναγκαιότητα της σχέσης Λογοτεχνίας και Προσχολικής Εκπαίδευσης,
- θα έχουν προβληματιστεί για τη θέση της Λογοτεχνίας για Παιδιά στο Αναλυτικό (και στο Ωρολόγιο) Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου,
- θα έχουν αντιληφθεί την αξία της συμβολής των νηπιαγωγών στη διάδοση της Λογοτεχνίας για Παιδιά και στην επαφή των νηπίων με τα λογοτεχνικά βιβλία,
- θα έχουν έρθει σε επαφή με ποικίλα λογοτεχνικά κείμενα που αξιοποιούνται συχνότερα στο χώρο του Νηπιαγωγείου (Εικονογραφημένα Βιβλία, Παραμύθια-Μύθους, Παραμυθικές-Μικρές Ιστορίες, Ποίηση, Θέατρο),
- θα μπορούν να οργανώνουν δραστηριότητες, με βάση τα παραπάνω λογοτεχνικά κείμενα, και να επιχειρούν διαθεματικές προσεγγίσεις των κειμένων αυτών.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Σχέση Λογοτεχνίας και Προσχολικής Εκπαίδευσης-Γενικές αρχές.

Η θέση της Λογοτεχνίας στο Αναλυτικό (και στο Ωρολόγιο)

Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου.

Η συμβολή των νηπιαγωγών στη διάδοση της Λογοτεχνίας για Παιδιά και ο ρόλος τους κατά την επαφή των νηπίων με τα λογοτεχνικά βιβλία.

Τα λογοτεχνικά κείμενα στο Νηπιαγωγείο: Εικονογραφημένα Βιβλία, Παραμύθι-Μύθοι, Παραμυθικές-Μικρές Ιστορίες, Ποίηση, Θέατρο. Διαθεματικές προσεγγίσεις-Λογοτεχνικές δραστηριότητες (σε σχέση με: Γλώσσα, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία, Βιβλία Γνώσεων, Διαπολιτισμική Αγωγή).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Γιαννικοπούλου, Αγγελική (2008). Στη Χώρα των Χρωμάτων: Το Σύγχρονο Εικονογραφημένο Παιδικό Βιβλίο. Αθήνα: Παπαδόπουλος.

Zan, Z. (1996). Η Δύναμη των Παραμυθιών. Μτφρ. Μ. Τζαφεροπούλου. Αθήνα: Καστανιώτης.

Μπρασέρ, Φιλίπ (2005). 1001 Δραστηριότητες για να Αγαπήσω το βιβλίο: Διηγούμαι, Ανακαλύπτω, Παίζω, Δημιουργώ. (Για παιδιά 2-8 ετών). Μτφρ. Εύη Γεροκόστα. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Παπανικολάου, Ρούλα & Τσιλιμένη, Τασούλα (32009). Η Παιδική Λογοτεχνία στο Νηπιαγωγείο: Θεωρία και Πράξη. Αθήνα: Καστανιώτης.

Πολίτης, Δημήτρης (επιμ.) (2008). Λογοτεχνικό Βιβλίο και Σχολείο. Αθήνα: Παπαδόπουλος.

Ποσλανιέκ, Κριστιάν (1992). Να Δώσουμε στα Παιδιά την Όρεξη για Διάβασμα: Εμπνευσμένες για να Ανακαλύψουν τα Παιδιά την Απόλαυση του Διαβάσματος. Μτφρ. Στέση Αθήνη. Αθήνα: Καστανιώτης.

Τσιλιμένη, Τασούλα (επιμ.) (2007). Αφήγηση και Εκπαίδευση: Εισαγωγή στην Τέχνη της Αφήγησης. Άρθρα και Μελετήματα. Βόλος: Εκδόσεις Εργαστηρίου Λόγου και Πολιτισμού Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Andrew, Moira (21990). Language in Colour: Themes for Teaching Children from Five to Nine Years with Poetry as the Starting-point. Twickenham: Belair Publications Ltd.

Balaam, Jan, & Merrick, Brian (41991). Exploring Poetry: 5 to 8. Exeter: BPC Wheatons Ltd.

Chambers, Aidan (1991). The Reading Environment: How Adults Help Children Enjoy Books. South Woodchester, Stroud, Glos.: The

Thimble Press.

Διαδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις
Ομαδική συζήτηση
Προφορική παρουσίαση (ατομικών) εργασιών των φοιτητών/φοιτητριών
Χρήση οπτικοαουστικού και εποπτικού υλικού

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελική (γραπτή) εξέταση
Γραπτές εργασίες

Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΟΥ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η ενημέρωση των φοιτητών αναφορικά με τη λειτουργία και τις βασικές αρχές της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικοί λειτουργοί στην άσκηση του εκπαιδευτικού τους έργου

Δεξιότητες

Μελέτη των συντονιστικών δεξιοτήτων του εκπαιδευτικού προκειμένου να επιλέγει, σχεδιάζει και αξιολογεί προγράμματα συμβουλευτικής παρέμβασης στα πλαίσια της τάξης του

Προαπαιτήσεις

Καμία

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Έννοια, περιεχόμενο, σκοποί της Συμβουλευτικής στην εκπαίδευση

Βασικές θεωρίες Συμβουλευτικής Ψυχολογίας και εφαρμογές τους στο χώρο του σχολείου (ψυχοδυναμικές, γνωστικο-συμπεριφοριστικές και ανθρωπιστικές προσεγγίσεις)

Η συμβουλευτική σχέση: Αρχές, δεοντολογία και προϋποθέσεις για άσκηση συμβουλευτικής στο χώρο του σχολείου

Μέθοδοι και τεχνικές της σχολικής συμβουλευτικής: Ατομική και Ομαδική σχολική συμβουλευτική

Επικοινωνιακές δεξιότητες συμβούλου-εκπαιδευτικού

Συμβουλευτική σχέση εκπαιδευτικών-μαθητών με βάση των γνωστικό, κοινωνικό και αναπτυξιακό επίπεδο των μαθητών

Εφαρμογή προγραμμάτων συμβουλευτικής παρέμβασης για καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων στους μαθητές (πχ. αναγνώριση και έκφραση συναισθημάτων, δεξιότητες επικοινωνίας, συνεργασία, αυτοέλεγχος, διατήρηση φιλικών σχέσεων κλπ)

Συμβουλευτική γονέων και εκπαιδευτικών

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Δημητρόπουλος, Ε.Γ. (2004). Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία (Τόμος Α'). Αθήνα: Γρηγόρης.

Δημητρόπουλος, Ε.Γ. (2004). Συμβουλευτική-Προσανατολισμός (Τόμος Β'). Αθήνα: Γρηγόρης.

Βασιλόπουλος, Σ., Κουτσοπούλου, Ι. & Ρέγκλη, Δ. (2011). Ψυχοεκπαιδευτικές ομάδες για παιδιά. Θεωρία και Πράξη. Αθήνα: Γρηγόρης.

McLeod, J. (2005). Εισαγωγή στην Συμβουλευτική. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Brown, D., Pryzwansky, W.B. & Schulte, A.C. (2006). Ψυχολογική Διαλεκτική Συμβουλευτική. Επιστημ. Επιμ. Χ. Χατζηχρήστου. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

διαλέξεις και εργασίες/ασκήσεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση

ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ) [42935]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΡΕΝΙΑ ΓΑΣΠΑΡΑΤΟΥ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο μάθημα συζητούνται φιλοσοφικά ζητήματα που απασχολούν φιλοσόφους του 20ου αιώνα.

Ενδεικτικά θα συζητηθούν ορισμένα από τα ζητήματα:

Το πρόβλημα της σχέσης νου- σώματος.

Το πρόβλημα της προσωπικής ταυτότητας.

Τα συναισθήματα: πως τα πάθη επηρεάζουν τη μάθηση, τη γνώση, τη συμπεριφορά, την πράξη μας.

Σύγχρονα προβλήματα της φιλοσοφίας της εκπαίδευσης.

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/τες:

- θα έχουν γνωρίσει ορισμένα από κεντρικά προβλήματα της σύγχρονης φιλοσοφίας

- θα έχουν αναπτύξει τις επιχειρηματολογικές και κριτικές τους ικανότητες

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το πρόβλημα της σχέσης νου- σώματος.

Το πρόβλημα της προσωπικής ταυτότητας.

Τα συναισθήματα: πως τα πάθη επηρεάζουν τη μάθηση, τη γνώση, τη συμπεριφορά, την πράξη μας.

Σύγχρονα προβλήματα της φιλοσοφίας της εκπαίδευσης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Damasio, A. (1994). Το λάθος του Καρτέσιου. Σύνταγμα.
 Solomon, R. C., ed. (2004). Thinking about Feeling: Contemporary Philosophers on Emotions. Oxford University Press.
 Καντ Ε. (2006). Περί παιδαγωγικής. Κυριακίδη.
 Φερρύ Λ. (2006). Μαθαίνοντας να ζούμε. Πλέθρον.
 Φερρύ Λ. (2005). Τι είναι ο άνθρωπος. Κριτική.
 Φερρύ Λ. (2000). Οι μοντέρνοι καιροί και η σοφία τους. Λιβάνη.
 Nagel Thomas. (2007). Θανάσιμα Ερωτήματα. Πολύτροπον.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού

Ανάλυση, συζήτηση

Κριτική διερεύνηση βασικών εννοιών και επιχειρημάτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσα από την τελική εξέταση.

Η αυτο-αξιολόγηση του μαθήματος είναι συνεχής και πραγματοποιείται κυρίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές.

ΘΕΣΜΟΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42705]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η ιστορική διαμόρφωση του θεσμού της προσχολικής αγωγής στην Ευρώπη και ειδικότερα στην Ελλάδα. Η ιστορία του θεσμού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις αντιλήψεις για το παιδί και την παιδική ηλικία.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος:

Το μάθημα αρθρώνεται γύρω από τις παρακάτω πέντε θεματικές ενότητες.

“Ανακάλυψη” της Παιδικής ηλικίας και επιπτώσεις της στην αγωγή του παιδιού.

Απαρχές του νηπιαγωγείου στις Ευρωπαϊκές χώρες

Διαμόρφωση και θεσμική κατοχύρωση του νηπιαγωγείου στην Ελλάδα

Το νηπιαγωγείο σήμερα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Νηπιαγωγείο, κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Παντελής Κυπριανός, Παιδί, Οικογένεια, Κοινωνία: Ιστορία της Προσχολικής Αγωγής από τις απαρχές ως τις μέρες μας, Αθήνα, εκδόσεις Gutenberg, 2007.

Σοφία Χατζηστεφανίδου, Ιστορία της Προσχολικής Αγωγής, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Κυριακίδη Αφοι, 2008

Χαράλαμπος Χαρίτος, Το Ελληνικό Νηπιαγωγείο και οι ρίζες του. Συμβολή στην Ιστορία της προσχολικής αγωγής, Αθήνα, εκδ. Gutenberg, 1996.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

διαλέξεις

προαιρετικές ομαδικές γραπτές εργασίες

προαιρετική παρουσίαση στο μάθημα εργασιών

σύντομες διαλέξεις από τους φοιτητές σε συναφή θέματα επιλογής τους.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Στην αξιολόγηση συνυπολογίζονται: α) η τελική εξέταση, β) η παρουσία και η παρέμβαση στο μάθημα γ) οι εργασίες (γραπτές και προφορικές) δ) οι διαλέξεις των φοιτητών.

ΚΕΙΜΕΝΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42890] *

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να κατέχουν βασικές αρχές της κειμενογλωσσολογίας ως ανάλυσης προφορικών και γραπτών κειμένων..

Πιο συγκεκριμένα,

·να κατανοούν τις διαφορές ανάμεσα σε φορμαλιστικές και κειμενικές προσεγγίσεις στα κείμενα.

·να διακρίνουν τους δείκτες λόγου και γλώσσας που διακρίνουν τα προφορικά από τα γραπτά κείμενα.

·να διακρίνουν τα στοιχεία της κειμενικής συνοχής, συνεκτικότητας, της οργάνωσης της πληροφορίας, της προθετικότητας, της διακειμενικότητας.

·να αναγνωρίζουν τους κειμενικούς τύπους /είδη στη βάση των κειμενικών και λεξικογραμματικών τους χαρακτηριστικών.

· Να αναλύουν συγκεκριμένα κείμενα στη βάση των παραπάνω παραμέτρων.

· Να αξιοποιούν τις έννοιες της κειμενογλωσσολογίας για την εφαρμογή παρακτικών γραμματισμού στο σχολείο

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Γλώσσα και κείμενο- γλωσσολογικές και κειμενικές προσεγγίσεις

Γραπτός και προφορικός λόγος και γλώσσα

Κειμενικότητα-συνοχικοί μηχανισμοί

Οργάνωση της πληροφορίας

Προθετικότητα

Διακειμενικότητα

Κειμενικά είδη/τύποι

Διδακτικές προεκτάσεις

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αρχάκης, Α. (2006) Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων. Αθήνα: Πατάκης.

Γεωργακοπούλου, Α. & Γούτσος, Δ. (1999) Κείμενο και επικοινωνία. Αθήνα: Ελλ. Γράμματα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία για επιμέρους θέματα δίνεται στο μάθημα.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Εισηγήσεις

Εργαστήρια - Σχεδιασμός δραστηριοτήτων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.+ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)*[42660]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής που θα το έχει παρακολουθήσει συστηματικά θα μπορεί να:

•Προσεγγίσει και να αναλύσει τον κοινωνικό χαρακτήρα της επιλογής και της οργάνωσης της σχολικής γνώσης.

•Προσεγγίσει τον τρόπο διαμόρφωσης των παιδαγωγικών πρακτικών για τη διαχείριση της γνώσης στο πλαίσιο του σχολείου, από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.

•Εφαρμόσει τις αναγκαίες θεωρητικές γνώσεις μέσα από τις οποίες προκύπτει η εφαρμογή της εξουσίας (power) και των αρχών

κοινωνικού ελέγχου (control) για την προώθηση της πολιτισμικής αναπαραγωγής μέσα από: α) τον τρόπο συγκρότησης της σχολικής γνώσης, που αναπλαισιώνεται στα αναλυτικά προγράμματα και τα εκπαιδευτικά «πακέτα» των διαφόρων μαθημάτων, και β) τις παιδαγωγικές πρακτικές που εφαρμόζονται για τη διδακτική διαχείριση και την αξιολόγηση της γνώσης.

Προαπαιτήσεις

Επιτυχής παρακολούθηση του υποχρεωτικού μαθήματος «Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι θεματικές ενότητες που θα αναπτυχθούν είναι: 1) Αξιοποίηση των μακροκοινωνιολογικών και των ερμηνευτικών κοινωνιολογικών προσεγγίσεων για την ανάλυση και ερμηνεία της εκπαιδευτικής πραγματικότητας. 2) Θεωρίες πολιτισμικής αναπαραγωγής και συμβολή τους στην προσέγγιση της σχολικής γνώσης και των παιδαγωγικών πρακτικών. 3) Η “Νέα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης”. Και 4) παρουσίαση και εξήγηση των βασικών εννοιών από τη θεωρία του Basil Bernstein για τη σχολική γνώση και τις παιδαγωγικές πρακτικές. Στο μάθημα αυτό θα αξιοποιηθούν μελέτες, που αξιοποιούν το θεωρητικό πλαίσιο του Bernstein και εστιάζονται στη σχολική γνώση (αναλυτικά προγράμματα - σχολικά εγχειρίδια – διδακτικό/παιδαγωγικό υλικό) και τις παιδαγωγικές πρακτικές, που επιλέγονται για τη διδασκαλία της.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Basil Bernstein, Παιδαγωγικοί Κώδικες και Κοινωνικός Έλεγχος, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Ιωσήφ Σολομών & Γεράσιμος Κουζέλης (Επιμέλεια), Πειθαρχία και Γνώση, Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος.

Geoff Witty, Κοινωνιολογία και Σχολική Γνώση, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.

Θεόδωρος Μυλωνάς, Κοινωνική αναπαραγωγή στο σχολείο. Θεωρία

και εμπειρία, Αθήνα: Εκδόσεις Αρμός.

Bernard Charlot, Η σχέση με τη γνώση. Στοιχεία για μια θεωρία.

Αθήνα: Μεταίχμιο.

Lorenzo Fischer, Κοινωνιολογία του σχολείου, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

David Blackledge & Barry Hunt, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Κώστας Λάμνιαν, Κοινωνιολογική Θεωρία και Εκπαίδευση. Διακριτές προσεγγίσεις, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντα.

Υποχρεωτικές Εργαστηριακές Ασκήσεις κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Στις ασκήσεις αυτές θα γίνεται η προσέγγιση και παρουσίαση από τους φοιτητές συγκεκριμένων θεμάτων-ερωτημάτων, που αφορούν τη διαμόρφωση της σχολικής γνώσης, η οποία έχει οικοδομηθεί με βάση συγκεκριμένα θεωρητικά πρότυπα, όπως και των εκπαιδευτικών πρακτικών που απορρέουν από τα πρότυπα αυτά, επηρεάζοντας τον τρόπο διδασκαλίας της γνώσης.

Υποχρεωτική μελέτη και παρουσίαση από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες άρθρων, που άπτονται της θεματολογίας του μαθήματος. Εργαστήρια παρακολούθησης του σχολικού πλαισίου και συζητήσεις με εκπαιδευτικούς και στελέχη της προσχολικής εκπαίδευσης για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της σχολικής μονάδας και του νηπιαγωγείου.

Εκπόνηση μεγαλύτερου εύρους εργασιών, που αφορούν την παρατήρηση και ανάλυση της λειτουργίας του σχολικού πλαισίου μονάδων προσχολικής αγωγής.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών θα πραγματοποιηθεί με τρεις αλληλοσυνδεδεμένους μεταξύ τους τρόπους:

Με την υποχρεωτική εκπόνηση και παρουσίαση εργασίας. Η εργασία αυτή θα αποτελεί την προσέγγιση επιστημονικών κειμένων, που θα

αναφέρονται στη σχολική γνώση, τη λειτουργία του σχολικού πλαισίου ή τις πρακτικές παροχής εκπαίδευσης στους μαθητές (20% στον τελικό βαθμό).

Με την αξιολόγηση της ποιότητας των εργασιών των φοιτητών στις Εργαστηριακές Ασκήσεις, που θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των διδακτικών συναντήσεων (30% στον τελικό βαθμό). Και

Με την πραγματοποίηση μιας τελικής συστηματικής εργασίας, που θα αναφέρεται στην παρατήρηση και την ανάλυση του τρόπου λειτουργίας του σχολικού πλαισίου μιας συγκεκριμένης μονάδας προσχολικής αγωγής, την οποία θα επιλέξει και θα παρακολουθήσει ο/η κάθε φοιτητής/φοιτήτρια. Ειδικότερα για την πραγματοποίηση αυτής της εργασίας ο κάθε φοιτητής/φοιτήτρια θα χρειαστεί να μεταβεί σε κάποιο νηπιαγωγείο και να συνεργαστεί με τη νηπιαγωγό προκειμένου να μπορέσει να παρατηρήσει, να καταγράψει, να εξηγήσει και να αναλύσει (χρησιμοποιώντας τις επιστημονικές έννοιες που θα διδαχθεί κατά τη διάρκεια του εξαμήνου) τις παιδαγωγικές πρακτικές που αναπτύσσονται σε αυτό (50% στον τελικό βαθμό).

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΣΛΕΞΙΑ [42320]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Λέκτορας Στυλιανή Τσεσμελή

Προαπαιτούμενες γνώσεις: Καμία.

Στόχοι του μαθήματος:

- Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τις κυριότερες αντιλήψεις που διατρέχουν τη διάγνωση, πρόληψη και αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών και της Αναπτυξιακής Δυσλεξίας σήμερα.
- Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τεχνικές και στρατηγικές αντιμετώπισης των κυριότερων δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες ή

Αναπτυξιακή Δυσλεξία σήμερα.

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Μια από τις σημαντικότερες δυσκολίες σχολικής επίδοσης που καλείται να αντιμετωπίσει ο σύγχρονος εκπαιδευτικός στο σχολείο σήμερα είναι οι Μαθησιακές δυσκολίες. Εκτιμάται ότι το 10% περίπου του σχολικού πληθυσμού σήμερα αντιμετωπίζει προβλήματα στην ανάγνωση, γραφή και ορθογραφία. Στην Ελλάδα οι μαθητές με Μαθησιακές δυσκολίες ανέρχονται περίπου στο 56% (σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή του ΥΠΕΠΘ, βλ. Λαμπροπούλου, 2003), ενώ κατηγορίες μαθητών με άλλα γνωστικά ή ψυχοκοινωνικά προβλήματα δεν υπερβαίνουν το 15%. Η πλειοψηφία (80%) των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες παραμένουν ακόμη χωρίς αξιολόγηση και κατάλληλη ψυχοεκπαιδευτική υποστήριξη στα πλαίσια του σχολείου. Στόχος του μαθήματος είναι η θεωρητική θεμελίωση για τις σύγχρονες τάσεις στο χώρο των Μαθησιακών δυσκολιών και της αναπτυξιακής δυσλεξίας καθώς και για τις κύριες αντιλήψεις που διατρέχουν την διάγνωση, πρόληψη και ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση τους.

Συνιστώμενα συγγράμματα:

Πόρποδας, Κ. Δ. (2002). *Η Ανάγνωση*. Πάτρα (αυτοέκδοση).

Παντελιάδου, Σ. (2011). *Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Τί & Γιατί*. Αθήνα: Πεδίο.

Διδακτική μέθοδος: Διαλέξεις του μαθήματος με χρήση powerpoint. Προαιρετική εκπόνηση εργασιών.

Μέθοδος αξιολόγησης: Εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου.

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική.

Ανώτατο όριο φοιτητών: 40

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ./ ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42767]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες/ές μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος επιδιώκεται να είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν τις παραμέτρους που σχετίζονται με το πώς οι πρακτιές του οικογενειακού περιβάλλοντος μπορούν να ενισχύσουν την ανάπτυξη του γραμματισμού
- να αξιοποιούν τις προτάσεις του αναλυτικού προγράμματος για συνεργασία με τους γονείς
- να μπορούν να σχεδιάζουν ένα πρόγραμμα οικογενειακού γραμματισμού

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα. Καλό είναι οι φοιτήτριες/ές να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα "Ο γραπτός λόγος στο νηπιαγωγείο"

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Διερεύνηση των ποικίλων πρακτικών οικογενειακού γραμματισμού και παράγοντες που τις επηρεάζουν
Ενίσχυση της ανάπτυξης του γραμματισμού στο οικογενειακό περιβάλλον
Συν-εργασία νηπιαγωγείου - γονέων

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Γιαννικοπούλου, Α. (1998) Από την προανάγνωση στην ανάγνωση Οδηγός για γονείς και εκπαιδευτικούς. Αθήνα: Καστανιώτης.
Κουτσοράκη, Σ. (2006). Γραμματισμός και πρώιμη ανάγνωση Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Ταξιδευτής.
Ειδικότερη βιβλιογραφία για κάθε θέμα προτείνεται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Εισηγήσεις
Εργαστήρια - Σχεδιασμός δράσεων

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Γραπτή εξέταση
Εργασία (απαλλακτική ή ενισχυτική του βαθμού της γραπτής εξέτασης)
Συμμετοχή στα εργαστήρια

ΟΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ (ΠΑΡ.+ΕΡΓ.)* [42770]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΜΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να αναπτύξουν οι φοιτητές γνώσεις σχετικές με το διεπιστημονικό πεδίο που άπτεται της ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη διδακτική και στη μαθησιακή διαδικασία, να εμβαθύνουν στα θεωρητικά και στα μεθοδολογικά ζητήματα που προκύπτουν από την χρήση των ΤΠΕ σε όλο το εύρος της εκπαιδευτικής πράξης και να αποκτήσουν ικανότητες εκπαιδευτικής παρέμβασης μέσω κατάλληλων εκπαιδευτικών σεναρίων τα οποία ενσωματώνουν με λειτουργικό τρόπο τις ΤΠΕ.

Προαπαιτήσεις

Είναι σκόπιμο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Β' έτους) και Παιδαγωγικός Σχεδιασμός με ΤΠΕ στην πρώτη σχολική ηλικία (Γ' έτους)

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Θεωρίες μάθησης και εφαρμογές των ΤΠΕ στην εκπαίδευση:
 Συμπεριφοριστικές θεωρίες και εφαρμογές τους (Προγραμματισμένη Διδασκαλία, Διδακτικές μηχανές και Διδασκαλία με τη Βοήθεια Υπολογιστή).
 Εποικοδομιστικές προσεγγίσεις και εφαρμογές τους (γλώσσα προγραμματισμού LOGO, Μικρόκοσμοι και ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης).
 Θεωρία Επεξεργασίας των Πληροφοριών και εφαρμογές της (Τεχνητή Νοημοσύνη - Έμπειρα Διδακτικά συστήματα).
 Κοινωνιογνωστικές Θεωρίες και εφαρμογές τους (Ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης, υπερμέσα, εικονική πραγματικότητα).
 Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες και εφαρμογές τους (συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης με υπολογιστή).
 Υπολογιστικά περιβάλλοντα διδασκαλίας και μάθησης: συστήματα διδασκαλίας, συστήματα έκφρασης και διερεύνησης, συστήματα καθοδηγούμενης μάθησης.
 Μελέτη των μεγάλων κατηγοριών εκπαιδευτικών εφαρμογών με υπολογιστές
 Εφαρμογές προσομοιώσεων και μοντελοποίησης
 Εφαρμογές υπερμέσων και εικονικής πραγματικότητας
 Εκπαιδευτικά παιχνίδια και μάθηση
 Εργαστήρια βασισμένα σε υπολογιστή και συστήματα ρομποτικής.
 Συστήματα συμβολικής έκφρασης, οικοδόμησης και επικοινωνίας (επεξεργασία κειμένου, εικόνες, βάσεις δεδομένων, λογιστικά φύλλα, κλπ.) και εφαρμογή τους στο πρόγραμμα σπουδών.

Περιεχόμενα του εργαστηρίου

Γνωριμία και χρήση εργαλείων ου Web 2.0 (blog, wiki, portfolio, forum)

Χρήση περιβαλλόντων LMS και εικονικής τάξης

Βασικές αρχές θεωριών μάθησης και διδακτικής με ΤΠΕ
 Σχεδίαση εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ με χρήση συστήματος LMS
 Υλοποίηση εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ
 Τεκμηρίωση εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ
 Σχεδίαση εφαρμογής του εκπαιδευτικού σεναρίου σε τάξη
 Εφαρμογή στην τάξη του εκπαιδευτικού σεναρίου
 Προσαρμογές σεναρίου μετά την εφαρμογή στην τάξη
 Αναστοχασμός: έκθεση αξιολόγησης εκπαιδευτικού σεναρίου

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Αβούρης, Ν., Καραγιαννίδης, Χ., Κόμης, Β, Συνεργατική Τεχνολογία, Συστήματα και μοντέλα συνεργασίας για εργασία, μάθηση, κοινότητες πρακτικής και δημιουργία γνώσης, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2009.
 T. Newby, D. Stepich, J. Lehman, J. Russell (2009). Εκπαιδευτική Τεχνολογία για Διδασκαλία και Μάθηση, Αθήνα: ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ.
 Κόμης Β. (2005), Εισαγωγή στη Διδακτική της Πληροφορικής, Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
 Depover, C., Karsenti, T, Κόμης, Β, Διδασκαλία με χρήση της τεχνολογίας, Προώθηση της μάθησης, ανάπτυξη ικανοτήτων, Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
 Μικρόπουλος, Α., Μπέλλου, Ι. (2010). Σενάρια διδασκαλίας με υπολογιστή, Αθήνα: Κλειδάριθμος.
 Κόμης Β. (2004), Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση
 Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες)
 Παρακολούθηση και πρακτική εφαρμογή (εάν συντρέχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις) σε σχολικές τάξεις.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση των εργασιών του εργαστηρίου (20% του βαθμού)

Αξιολόγηση ομαδικής εργασίας (40%)

Τελική εξέταση (40%).

8^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαθήματα Υποχρεωτικά

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ²⁰

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΥΡΙΚΗ

Περιγραφή μαθήματος

Εισαγωγή σε παραδοσιακές και νεότερες αισθητικές θεωρίες προκειμένου να παρασχεθεί το θεωρητικό πλαίσιο εντός του οποίου έχουν τεθεί και διερευνηθεί ζητήματα σχετικά με την τέχνη, το αισθητικό φαινόμενο και την αισθητική εμπειρία. Διερεύνηση των εσωτερικών σχέσεων μεταξύ αισθητικής θεωρίας και αισθητικής αγωγής και εξέταση αυτής της τελευταίας ως ενός είδους ενεργού ή πρακτικής φιλοσοφίας.

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/τές αναμένεται να:

- έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και όρους της αισθητικής και της φιλοσοφίας της τέχνης
- γνωρίζουν τα πεδία και τους τομείς μελέτης και έρευνας της αισθητικής
- έχουν αντιληφθεί τη συμβολή της αισθητικής στην ουσιαστικότερη κατανόηση τόσο της τέχνης όσο και της αισθητικής εμπειρίας
- έχουν εξοικειωθεί με τις σύγχρονες φιλοσοφικές συζητήσεις για την τέχνη και την αισθητική εμπειρία και τους τρόπους με τους οποίους αυτές συνδέονται με και επηρεάζουν την αισθητική αγωγή.
- έχουν κατανοήσει την αναγκαιότητα μελέτης και έρευνας της αισθητικής ως θεμελίου συγκρότησης της αισθητικής αγωγής

²⁰ Αλλαγή τίτλου του μαθήματος Αισθητικές Θεωρίες, το οποίο ήταν επιλογής και διδασκόταν στο 7^ο εξάμηνο

- Το πεδίο έρευνας της φιλοσοφίας της αισθητικής αγωγής.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η τέχνη ως αναπαράσταση

Η τέχνη ως έκφραση

Συζήτηση σύγχρονων αισθητικών θεωριών, οι οποίες θέτουν ζητήματα σχετικά με την αναδιατύπωση των όρων προσέγγισης της τέχνης, του έργου τέχνης και της αισθητικής στάσης.

Αισθητική αντίληψη

Αισθητική εμπειρία

Νοηματοδότηση της τέχνης

Τέχνη και γνώση

Η αισθητική αγωγή ως πρακτική φιλοσοφία.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Beardsley, M. C. (1989). *Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών*. Αθήνα: Νεφέλη.

Cometti, J.-P., Morizot, J., Pouivet, R., *Ζητήματα αισθητικής* (2005). Αθήνα: εκδ. Νήσος.

Feldman, E.B. (1996). *Philosophy of Art Education*. Upper Saddle River, N. Jersey: Prentice Hall.

Merleau-Ponty, M. (1991). *Η αμφιβολία του Σεζάν. Το μάτι και το πνεύμα*. Αθήνα: Νεφέλη.

Young, J. (2001). *Art and Knowledge*. London & N. York: Routledge.

Μουρίκη, Α. (2003). *Μεταμορφώσεις της αισθητικής*. Αθήνα: Νεφέλη.

Πούλος, Π., (επιμ.) (2006). *Έννοιες της τέχνης τον 20ο αιώνα*. Αθήνα: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις

Μελέτη – ανάλυση κειμένων σχετικά με την αισθητική, τη φιλοσοφία της τέχνης και της αισθητικής αγωγής.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών γίνεται μέσω της γραπτής τελικής εξέτασης. Συνεκτιμάται η ενεργός συμμετοχή καθώς και η εκπόνηση εργασίας (προαιρετική).

Η αξιολόγηση του μαθήματος στηρίζεται στην αυταξιολόγηση της διδάσκουσας και στην ανατροφοδότηση των φοιτητών.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ.) [42810]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια ΑΜΑΛΙΑ Α. ΥΦΑΝΤΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Το μάθημα αποσκοπεί στο να αποκτήσουν ο φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις γύρω από εκπαιδευτικά θέματα στη συγκριτική τους προσέγγιση και να κατανοήσουν τις εξελίξεις που συμβαίνουν στα εκπαιδευτικά συστήματα αλλά και τις σχέσεις που αναπτύσσονται στην εκπαίδευση αξιοποιώντας τη συγκριτική μέθοδο.

Προαπαιτήσεις

Κρίνονται χρήσιμες οι γνώσεις από τα μαθήματα εκπαιδευτικής πολιτικής (ήτοι: "Αρχές Εκπαιδευτικής Πολιτικής", Διοίκηση, Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Έλεγχος", "Ειδικά Θέματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής").

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι βασικές θεματικές ενότητες του μαθήματος συνοψίζονται στα ακόλουθα: Η έννοια και η δύναμη της σύγκρισης. Το συγκριτικό ενδιαφέρον στην εκπαίδευση. Θεωρητικές προσεγγίσεις στη Συγκριτική Παιδαγωγική. Επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα. Εκπαιδευτικές παραδόσεις σε σύγκριση και η σπουδή

επιλεγμένων εκπαιδευτικών συστημάτων σε σχέση με τις παραδόσεις. Απόψεις και θέσεις για το άτομο, την κοινωνία και τη σχολική γνώση, με αναφορά σε συγκεκριμένα εκπαιδευτικά συστήματα, μέσα από μια συγκριτική και ιστορική προοπτική. Σύγχρονες τάσεις σε εκπαιδευτικά συστήματα διαφόρων χωρών και αναφορά σε επιλεγμένες σχολικές πρακτικές.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Cowen, R., Kazamias, A.M., Unterhalter, E. (Eds.) (2009)

International Handbook of Comparative Education, New York: Springer.

Καζαμίας, Α.Μ. (2008) Περί Συγκριτικής Παιδαγωγικής ή προς έναν Προμηθεϊκό Ουμανισμό στη Νέα Κοσμοπολη, Αθήνα: Ατραπός (Επιμέλεια: Π. Καλογιαννάκη).

Καλογιαννάκη, Π. (2011) Συγκριτική Παιδαγωγική, Αθήνα: Εκδόσεις Ίων.

Καρράς, Κ.Γ., Wolhuter, C.C. (2012) Η Εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών στον 21ο Αιώνα. Σύγχρονες Τάσεις και Προκλήσεις στα Συστήματα Εκπαίδευσης Δασκάλων σε 90 Χώρες, Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Ίων.

Μπουζάκης, Σ. (Επιμ.) (2012) Συγκριτική Παιδαγωγική.

Μεθοδολογικές-Θεωρητικές Προσεγγίσεις, Διεθνής Εκπαίδευση, Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών, Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση, Παγκοσμιοποίηση και Εκπαίδευση, Αθήνα: Gutenberg.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά: Επιστήμες Αγωγής, Νέα Παιδεία, Παιδαγωγική Επιθεώρηση, Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση, Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, Compare, Comparative Education, Comparative Education Review, Current Issues in Comparative Education, European Journal of Education, European Journal of Teacher Education, International Journal of Educational Administration and Policy Studies, Teachers and Teaching: Theory and Practice.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις με την χρήση του power point.

Εκπόνηση εργασιών (ομαδικών ή ατομικών) από τους φοιτητές, στο πλαίσιο των φροντιστηριακών δραστηριοτήτων.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Τελικές γραπτές εξετάσεις (οι εργασίες θα συνεκτιμηθούν).

Μαθήματα Επιλογής

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ [42637]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Μετά το τέλος της παρακολούθησης οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

Περιγράφουν τους λόγους ανάπτυξης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τις διαφορές της από τη συμβατική εκπαίδευση.

Προσδιορίζουν τον τρόπο δόμησης και λειτουργίας προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην τυπική και τη μη τυπική εκπαίδευση.

Αναλύουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τον τρόπο δόμησης του εκπαιδευτικού υλικού στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί έναν διαρκώς και περισσότερο αναπτυσσόμενο τομέα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και στην Ελλάδα με τη σχετικά πρόσφατη ίδρυση και λειτουργία οργανισμών εκπαίδευσης από απόσταση, όπως για παράδειγμα το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Στο μάθημα εξετάζονται οι προϋποθέσεις παροχής προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι διαφορές τους από τα συμβατικά προγράμματα, οι βασικές μέθοδοι για την ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η σημασία και οι τεχνικές ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού, η υποστήριξη των εκπαιδευομένων, καθώς επίσης και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Κόκκος, Α. (2008). Εκπαιδευόντας του εκπαιδευτές ενηλίκων: μελέτη αξιολόγησης. Αθήνα: Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Keegan, D. (2001). Οι Βασικές Αρχές της Ανοικτής και Εξ

Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις του διδάσκοντος, ασκήσεις και εφαρμογές, εκπόνηση ομαδικών εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Ο τελικός βαθμός προκύπτει είτε από τη γραπτή εξέταση (100% του τελικού βαθμού) είτε από τον βαθμό των εργασιών που εκπονούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος (50% του τελικού βαθμού) και του βαθμού της τελικής εξέτασης (50% του τελικού βαθμού).

ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ [42840]*

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Η επισκόπηση των σημαντικότερων σταθμών της ευρωπαϊκής ιστορίας.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Το μάθημα αρθρώνεται σε πέντε θεματικές ενότητες:

Η διαδικασία σχηματισμού εθνικών καρτών

Η εξέλιξη του πολιτισμού (εξέλιξη ηθών, κοινοβουλευτισμός)

Επαναστάσεις

Ακμή και έκπτωση των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων
Ευρωπαϊκή ενοποίηση

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Jacques Le Goff, Η Ευρώπη : Μια αφήγηση για παιδιά και νέους, Αθήνα, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 1997.

Γιώργος Κόκκινος, Αναζητώντας την Ευρώπη. Οι αντινομίες της ευρωπαϊκής πολιτικής κουλτούρας και η ιδέα της *ευρωπαϊκής ενοποίησης*, Αθήνα, εκδόσεις, · Μεταίχμιο, 2000.

Τζον Χριστ, Σύντομη Ιστορία της Ευρώπης, Αθήνα, εκδόσεις Μεταίχμιο, 2012

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

διαλέξεις

προαιρετικές ομαδικές γραπτές εργασίες

προαιρετική παρουσίαση στο μάθημα εργασιών

σύντομες διαλέξεις από τους φοιτητές σε συναφή θέματα επιλογής τους.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Στην αξιολόγηση συνυπολογίζονται:

η τελική εξέταση,

η παρουσία και η παρέμβαση στο μάθημα

οι εργασίες (γραπτές και προφορικές)

οι διαλέξεις των φοιτητών.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ) [42850]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΝΔΥΛΗ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να κατανοήσουν οι φοιτήτριες και φοιτητές αφενός τη σφαιρικότητα των φαινομένων της γλωσσικής ανάπτυξης (σύνταξη, μορφολογία,

σημασιολογία, πραγματολογία, επικοινωνία) και αφετέρου τις θεωρίες μάθησης που συνεπάγονται οι διαφορετικές οπτικές (γλωσσολογικές, ψυχολογολογικές, κοινωνιογλωσσολογικές), οι οι μεθοδολογικές προϋποθέσεις και τα αντίστοιχα ερευνητικά ερωτήματα. Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να αιτιολογούν φαινόμενα γλωσσικής ανάπτυξης.

Προαπαιτούμενα

Είναι σκόπιμο να έχουν εξεταστεί επιτυχώς τουλάχιστον στο μάθημα Ζητήματα δίγλωσσης εκπαίδευσης ή στο μάθημα Θέματα κοινωνικής γλωσσολογίας.

Περιεχόμενα

Γλωσσολογία και ψυχολογολογία

βασικές θεωρίες για τη γραμματική, σημασιολογική, πραγματολογική ανάπτυξη της γλώσσας στα παιδιά

Γνωσιακή θεωρία γλωσσικής απόκτησης (Chomsky)

Απόκτηση της σύνταξης

Θεωρίες μάθησης της γλώσσας (Piaget, Vygotsky)

Σημασιολογική ανάπτυξη

Πραγματολογική ανάπτυξη

Κοινωνιογλωσσικές και γνωσιακές προσεγγίσεις.

Εκμάθηση της γλώσσας και του νοήματος. Η κοινωνιοσημειωτική προσέγγιση (Halliday).

Συνιστώμενη βιβλιογραφία

Κατή, Δ. (1992) *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*. Αθήνα: Οδυσσεάς

Κατή, Δ. (2003). Από *tabula rasa* σε πεμπουσία του ανθρώπου. Η σημασία μιας τομής στις επιστημονικές αντιλήψεις για το παιδί. Στο Δ. Μακρυνιώτη (επιμ.) *Κόσμοι της παιδικής ηλικίας*. Αθήνα: Νήσος, 111-128.

Κονδύλη, Μ. (2003). Η γλώσσα του παιδιού στη στην κοινωνιοσημειολογική λειτουργική γλωσσολογία. Στο Δ. Μακρυνιώτη (επιμ.) *Κόσμοι της παιδικής ηλικίας*. Αθήνα: Νήσος, 129-150.

Κονδύλη, Μ. (2009) Εισαγωγή. Στο Ζαν Πιαζε-Νόαμ Τσόμσκι. *Θεωρίες της γλώσσας, θεωρίες της μάθησης. Μια διαμάχη*. 9-28. Αθήνα: Νήσος.

Halliday, M.A.K. *Early language learning. A sociolinguistic approach (1976/2004)*. Στο *Collected Works, V. 4. The Language of Early Childhood*. 60-89. London: Continuum.

Halliday, M.A.K. (1980/2004). Three aspects of children's language development: learning language, learning through language and learning about language". Στο *Collected Works, V. 4. The Language of Early Childhood*. 308-326. London: Continuum.

Painter, C. (1999). Preparing for school: Developing a semantic style as a recourse for thinking: A linguistic view of learning. Στο R. Hasan & G. Williams (επιμ.) *Literacy in society*, 50-85. London/N.Y: Longman.

Τρόποι αξιολόγησης / εξέτασης

Αξιολόγηση της συμμετοχής και της παρουσίας κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου (40%)

Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της τελικής εξέτασης ή και της μικρο-έρευνας (60%)

Διδακτικές μέθοδοι

Παρουσιάσεις από τη διδάσκουσα.

Παρουσιάσεις από τις/τους φοιτήτριες και φοιτητές επιλεγμένων θεματικών της βιβλιογραφίας.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ [42870]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΠΕΖΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μέσα από την ενεργό συμμετοχή τους στο σεμιναριακό μάθημα θα μπορούν να:

- επεξεργαστούν συγκεκριμένες πηγές για να γνωρίσουν ορισμένα από τα πιο γνωστά συστήματα της προσχολικής αγωγής
- κατανοήσουν τις θεωρητικές παραδοχές που εφαρμόζει κάθε σύστημα για τα χαρακτηριστικά της παιδικής σκέψης, την ενεργητικότητα του παιδιού, το σεβασμό στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του και τη διδακτική αξιοποίηση του παιχνιδιού,
- «ανακαλύψουν» ότι πολλά από αυτά που θεωρούμε σήμερα δεδομένα για την παιδαγωγική πράξη είναι αποτελέσματα προσπαθειών εφαρμογής και αναπροσαρμογής αυτών των βασικών θέσεων.

Δεξιότητες

Οι συμμετέχοντες φοιτητές/τριες του σεμιναρίου:

- θα συγκρίνουν συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης ως προς το ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο, στόχους, μεθόδους και ρόλο εκπαιδευτικού,
- θα κάνουν συνδέσεις με σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις
- θα αναπτύξουν την ικανότητα να συνεργάζονται, να προετοιμάζουν μια μικρή παρουσίαση και να συγγράφουν μια εργασία

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η προσέγγιση του Froebel και οι «νηπιακοί κήποι»

Η μέθοδος Montessori για την προσχολική εκπαίδευση

Το παιδαγωγικό πλαίσιο του Decroly και το σχολείο Ermitage

Οι παιδαγωγικές αρχές του Claparède και το «Σπίτι των μικρών»

Η παιδαγωγική σκέψη του Dewey και η έμφαση στην εμπειρία.

Το Νηπιαγωγείο στη σύγχρονη εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Houssaye, J. (επιμ.) (2000). *Δεκαπέντε παιδαγωγοί. Σταθμοί στην ιστορία της παιδαγωγικής σκέψης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κουτσουβάνου Ε., Cuffaro, H., Shapiro, E. & Kamii, C. (1999). *Θεωρία και μεθοδολογία της προσχολικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Πατάκης.

Husson, J. Gallien, G., Fonteyne, L., Claret, A. & Degand, J. (1961). *Το σχολείο με τη ζωή για τη ζωή. Το παιδαγωγικό σύστημα Decroly. Αρχές-Πρόγραμμα- Μέθοδος*. Αθήνα: Δίπτυχο.

Mooney, C. G. (2000). *Theories of Childhood: An Introduction to Dewey, Montessori, Erikson & Piaget*. St. Paul: Redleaf Press.

Lillard, A. S. (2007). *Montessori, the Science behind the genius*. New York: Oxford University Press.

Claparède, E. (1911). *Experimental Pedagogy and the Psychology of the child*. UK: Thoemmes.

Αυγητίδου, Σ. (επιμ.) (2001). *Το παιχνίδι. Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα προωθεί την ενεργό συμμετοχή και αλληλεπίδραση μεταξύ των φοιτητών/τριών.

Εισαγωγικές διαλέξεις από τη διδάσκουσα και επεξεργασία μιας σειράς βασικών κειμένων και άρθρων τα οποία παρουσιάζονται από τις/τους φοιτήτριες/ές.

Εκπόνηση εργασιών με βάση τα κείμενα και τις συζητήσεις στη διάρκεια των μαθημάτων και παράδοση τελικής εργασίας

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Αξιολόγηση των παρουσιάσεων και των εργασιών των φοιτητών/τριών.

ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

[42877]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Καθηγητής ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΒΑΝΗΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Στο μάθημα πραγματοποιείται συστηματική επεξεργασία βασικών εννοιών της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών και επιχειρείται η εφαρμογή τους σε ζητήματα της εκπαιδευτικής πραγματικότητας όλων των σχολικών βαθμίδων.

Προαπαιτήσεις

Το υποχρεωτικό μάθημα «Διδακτική Εννοιών της Φυσικής για την Προσχολική Ηλικία».

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Οι ευρείες θεματικές ενότητες που προσεγγίζονται στο μάθημα αυτό είναι οι εξής: Η Διδακτική στα πλαίσια της παραδοσιακής Παιδαγωγικής. Η συγκρότηση της σύγχρονης Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών. Οι κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών. Εμβάθυνση στις θεμελιώδεις έννοιες της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών. Εκτεταμένη χρήση εφαρμογών και παραδειγμάτων από πληθώρα ειδικών διδακτικών αντικειμένων.

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Ραβάνης, Κ. (2003). *Εισαγωγή στη Διδακτική των Φυσικών Επιστημών*.

Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα.

Επιλεγμένα ερευνητικά άρθρα σε ειδικά διδακτικά αντικείμενα των Φυσικών Επιστημών.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα πραγματοποιείται με παραδόσεις. Επίσης κατά τη διάρκεια των μαθημάτων πραγματοποιούνται ειδικές ομαδικές εργασίες.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητριών/τών πραγματοποιείται με βάση την τελική εξέταση και την αξιολόγηση των εργασιών.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ (ΠΑΡ.+ ΕΡΓ./ΠΡΑΚΤΙΚΗ) [42880]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΕΛΙΟΣ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές στο διεπιστημονικό πεδίο που άπτεται της υπολογιστικής υποστήριξης της μαθησιακής διαδικασίας, να τους εισαγάγει στις βασικές έννοιες και να αναλύσει τα θέματα που αφορούν στη διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης, τεκμηρίωσης και αξιολόγησης εκπαιδευτικού λογισμικού.

Προαπαιτήσεις

Δεν υπάρχουν

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Η ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού εδράζεται σε μια συγκροτημένη διεπιστημονική προσέγγιση που τοποθετείται στο σημείο σύγκλισης διαφόρων επιστημών και τεχνολογιών (επιστήμες της εκπαίδευσης, διδακτική, γνωστικές επιστήμες, πληροφορική, τεχνολογία λογισμικού και πολυμέσων, τεχνητή νοημοσύνη, κλπ.).

Έμφαση στη σχεδίαση λογισμικού που στηρίζεται σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς, μαθησιακούς και διδακτικούς στόχους, προτεραιότητες και απαιτήσεις μαθητών και εκπαιδευτικών.

Παιδαγωγική και τεχνολογική αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού.

Μέσα από τα επιλεγμένα παραδείγματα λογισμικών προσεγγίζεται το θέμα της σχεδίασης εκπαιδευτικού μαθησιακού περιβάλλοντος που αφορά:

- Αξιολόγηση αναγκών και καθορισμός απαιτήσεων χρήστη
- Διδακτικές και παιδαγωγικές προδιαγραφές
- Οργανικός και λειτουργικός σχεδιασμός
- Το μοντέλο διδακτικού σχεδιασμού ADDIE
- Θεωρία γνωστικού φόρτου
- Σχεδιασμός δραστηριοτήτων με χρήση τεχνολογιών Web 2.0
- Σχεδιασμός διεπιφάνειας χρήσης εκπαιδευτικής εφαρμογής, σχεδιασμός διαλόγων
- Ανάπτυξη σεναρίων με βάση τη διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση
- Ζητήματα ένταξης στο σχολικό περιβάλλον
- Θέματα παιδαγωγικής, διδακτικής και τεχνικής αξιολόγησης εκπαιδευτικού λογισμικού

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

- Alessi, S.M., & Trollip, S.R. (2001). *Multimedia for learning: Methods and development* (3rd ed., pp. 138-179). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Σχεδιάζοντας περιβάλλοντα μάθησης υποστηριζόμενα από τις Σύγχρονες Τεχνολογίες*, Αθήνα: GUTENBERG.
- Μακράκης, Β. (2000). *Υπερμέσα στην Εκπαίδευση, Μια Κοινωνιο-Επικοινωνιακή Προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σολομωνίδου Χ. (2006). *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία Επικοινωνιατισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Ν. Αβούρης, Χ. Καραγιαννίδης & Β. Κόμης (επιμέλεια, 2008), *Συνεργατική Τεχνολογία, Συστήματα και Μοντέλα Συνεργασίας για Εργασία, Μάθηση Κοινότητες Πρακτικής και Δημιουργία Γνώσης*, Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Tapscott, D., & Williams, A.D. (2006). *Wikinomics: How mass collaboration changes everything*. NY: Penguin.

West, J.A. & West, M.L. (2009). *Using Wikis for Online Collaboration*. San Francisco: Jossey-Bass.

Duffy, T., & Kirkley, J. (2004). *Learner-Centred theory and practice in distance education cases from higher education*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Διαλέξεις και εργαστηριακή διδασκαλία σε εβδομαδιαία βάση.
Εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές (ατομικά και σε ομάδες).

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

αξιολόγηση των εργασιών (50% του βαθμού)
τελική εξέταση (50% του βαθμού)

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ [42910]

3 Διδακτικές μονάδες, 5 Πιστωτικές μονάδες

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΡΗΓΑ

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές που θα συμμετάσχουν στο εργαστηριακό μάθημα καλούνται μέσα από την ενεργό εμπλοκή τους σε βιωματικές δραστηριότητες:

- να αναδείξουν το δυναμικό τους και τη δημιουργικότητά τους (ατομικά και ομαδικά),
- να συνειδητοποιήσουν τις προσωπικές τους ικανότητες έκφρασης μέσα από το σώμα, τη δράση, το λόγο, να τις καλλιεργήσουν και να τις διευρύνουν, και
- να εξοικειωθούν με τεχνικές οι οποίες θα βοηθήσουν τα παιδιά να ανακαλύψουν τις δημιουργικές τους ικανότητες, να εκφραστούν ελεύθερα με ποικίλους τρόπους, να κατανοήσουν τα συναισθήματα των

άλλων, να επεξεργαστούν τις συνέπειες μιας δράσης και να επικοινωνήσουν πιο αποτελεσματικά.

Προαπαιτήσεις

Συνιστάται να έχει προηγηθεί η παρακολούθηση τουλάχιστον δύο από τα μαθήματα «Διδακτική της κίνησης και του ρυθμού», «Κινητικό και θεατρικό παιχνίδι», «Ψυχοκινητική και φυσική αγωγή στην προσχολική ηλικία»..

Περιεχόμενα (ύλη) του μαθήματος

Καλλιέργεια της δυναμικής της ομάδας

Ασκήσεις σώματος (τεχνικές χαλάρωσης, αναπνοής, στάσης, τοποθέτησης και ευθυγράμμισης του σώματος, τεχνικές Alexander, Feldenkrais, Chladek και body control, ορθοφωνία)

Ανάπτυξη τεχνικών και εκφραστικών στοιχείων της κίνησης του ανθρώπινου σώματος

Γνώση-αίσθηση-αντίληψη του σώματος και του χώρου, προσανατολισμός, επίπεδα, άξονες, κατευθύνσεις, χρόνος, ταχύτητα, ρυθμοί, δυναμική, ύφος

Μορφές δραματικής τέχνης στο νηπιαγωγείο (εκφραστική κίνηση, χορός, κινητικό θέατρο, μιμική/παντομίμα, ταμπλώ-βιβάν, αυτοσχεδιασμός, αντικειμενοθέατρο: κούκλες, σκιές, μάσκες, κ.ά.)

Στάδια της δραματοποίησης

Ιστορίες, μύθοι και παραμύθια

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως εμπνευστής

Σεναριογραφία, σκηνοθεσία, σκηνογραφία

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη

Collectif (2004) *Imaginations pour expression corporelle des petits*, Paris: Nathan.

Ρήγα, Β. (2004) *Η σωματική έκφραση στο νηπιαγωγείο και το*

δημοτικό σχολείο, Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Sawyer, R. K., Moran, S., John-Steiner, V., Sternberg, R., Feldman, D.H., Csikszentmihalyi, M., Nakamura, J. (2003) Creativity and development, Oxford University Press.

Γκόβας, Ν. (2002) Για ένα δημιουργικό νεανικό θέατρο. Ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές. Ένα πρακτικό βοήθημα για εμπνευστές θεατρικών ομάδων και εκπαιδευτικούς, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Hendy, L., Toon, L. (2001) Supporting drama and imaginative play in the early years, Buckingham, Philadelphia: Open University Press.

Άλκηστις, (1989) Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο. Προετοιμασία για τη δραματοποίηση, Αθήνα: Άλκηστις.

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

Το μάθημα είναι εργαστηριακό. Στηρίζεται στη βιωματική μάθηση και τη σωματική άσκηση με στόχο την ανάπτυξη ομαδικού κλίματος, την προώθηση της ενεργητικής συμμετοχής, την αλληλεπίδραση και τη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος για την ενεργοποίηση της σωματικής και θεατρικής έκφρασης των φοιτητριών/ών. Συνεπώς, η συστηματική παρακολούθηση κρίνεται απαραίτητη.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης

Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτήτριες/τές καλούνται ανά ομάδες να συγγράψουν ένα πρωτότυπο θεατρικό κείμενο για παιδιά προσχολικής ηλικίας και να το δραματοποιήσουν.

Η αξιολόγηση των φοιτητριών και των φοιτητών μπορεί να επιτευχθεί και μέσα από τελική εξέταση.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ²¹

---

²¹ Η Πτυχιακή Εργασία αντιστοιχεί σε δεκαπέντε (15) π.μ. Σ' αυτήν την περίπτωση μειώνονται κατά τρία (3) τα εξαμηνιαία μαθήματα επιλογής που απαιτούνται για την

απόκτηση πτυχίου (περισσότερα για την Πτυχιακή Εργασία υπάρχουν στην παράγραφο 3.3).

3.10. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Το Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. παρέχει ολοκληρωμένες μεταπτυχιακές σπουδές τόσο σε επίπεδο Μεταπτυχιακών Σπουδών Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) όσο και σε επίπεδο Διδακτορικού Διπλώματος.

Το 2003-2004 λειτούργησε το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών διετούς διάρκειας (ΦΕΚ 42 τ. Β΄ 22.1.2003)

Αντικείμενο και Σκοπός

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) αποσκοπεί στην ανάπτυξη της έρευνας και της θεωρίας στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Αγωγής και στην εκπαίδευση πτυχιούχων στα επιστημονικά αυτά πεδία σε επίπεδο μεταπτυχιακών σπουδών.

Μεταπτυχιακός Τίτλος

Το Π.Μ.Σ οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε) στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Αγωγής με ειδίκευση στα ακόλουθα πεδία:

Α. Διδακτική των Θετικών Επιστημών: Διδακτικές διαδικασίες, Εκπαιδευτικά προγράμματα, αξιολόγηση και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση.

Β. Κοινωνική Θεωρία, Πολιτική και Πρακτικές στην Εκπαίδευση.

Γ. Ψυχολογία στην Εκπαίδευση - Ειδική Αγωγή (δεν λειτουργεί κατά τα α.έ. 2015-2017).

Δ. Λόγος, Τέχνη και Πολιτισμός στην Εκπαίδευση.

Κατηγορίες υποψηφίων και διαδικασίες επιλογής

1. Στο Μ.Δ.Ε γίνονται δεκτοί για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης πτυχιούχοι των Τμημάτων των ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων Πανεπιστημιακών Τμημάτων της αλλοδαπής και πτυχιούχοι Τμημάτων Α. Τ. Ε. Ι. Οι προϋποθέσεις επιλογής, εισαγωγής, απονομής διπλώματος κτλ. στο ΠΜΣ ορίζονται από το σχετικό νόμο και τις αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος.

Χρονική διάρκεια σπουδών

Για την απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η φοίτηση επί τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα. Η φοίτηση μπορεί να παραταθεί για 2 ακόμη εξάμηνα.

Παρακολούθηση μαθημάτων και σεμιναρίων

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες εντάσσονται εξ αρχής σε μια ειδίκευση (*Α. Κοινωνική Θεωρία, Πολιτική και Πρακτικές στην Εκπαίδευση, Γ. Λόγος, Τέχνη και Πολιτισμός στην Εκπαίδευση, Δ. Διδακτική των Θετικών Επιστημών: Διδακτικές διαδικασίες, Εκπαιδευτικά προγράμματα, αξιολόγηση και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*) και ολοκληρώνουν τις υποχρεώσεις τους εφόσον παρακολουθήσουν και εξεταστούν επιτυχώς σε εννέα (9) τουλάχιστον μαθήματα και εφόσον περατώσουν επιτυχώς και τη διπλωματική τους εργασία.

Ώρες διδασκαλίας και διδακτικές μονάδες

Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε απαιτείται η συμπλήρωση τουλάχιστον 120 πιστωτικών μονάδων (36 διδακτικών μονάδων). Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν 10 πιστωτικές (3 διδακτικές μονάδες), ενώ η μεταπτυχιακή ερευνητική εργασία αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές (9 διδακτικές). Ανά εξάμηνο φοίτησης συμπληρώνονται 9 διδακτικές (30 πιστωτικές) μονάδες.

Όλα τα προσφερόμενα μαθήματα στο Π.Μ.Σ διαρκούν τρεις ώρες την εβδομάδα και η συμμετοχή των φοιτητών/-τριών είναι υποχρεωτική. Σε όσα μαθήματα κρίνεται αναγκαίο προβλέπεται επιπλέον δίωρη φροντιστηριακή άσκηση.

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές έχουν δυνατότητα να εξεταστούν μέχρι δύο φορές σε κάθε μάθημα (κατά την εξεταστική περίοδο του εξαμήνου διδασκαλίας του μαθήματος και κατά την εξεταστική του Σεπτεμβρίου). Σε περίπτωση αποτυχίας ή μη εκπλήρωσης των

υποχρεώσεων, μετά από αίτηση της/του φοιτήτριας/φοιτητή, η ΓΣΕΔ κρίνει τις δυνατότητες επανεξέτασης.

Ανανέωση εγγραφής

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/-τριες ανανεώνουν την εγγραφή τους δύο φορές το χρόνο. Η ανανέωση γίνεται με αίτηση που υποβάλλεται, στην αρχή κάθε εξαμήνου, με τη δήλωση μαθημάτων μέσα σε προθεσμίες που ορίζονται από τη Γραμματεία του Τμήματος.

Στην αίτηση περί ανανέωσης εγγραφής αναγράφονται οι τίτλοι των μαθημάτων που προτίθενται να παρακολουθήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/-τριες. Όσοι/όσες έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις απαιτήσεις των μαθημάτων, αναγράφουν τη λέξη «έρευνα» (συνοδεύεται από αναγραφή του θέματος και τη βεβαίωση του/της επιβλέποντα/επιβλέπουσας).

Φοιτητής/φοιτήτρια που δεν ανανέωσε την εγγραφή του και δεν παρακολούθησε μαθήματα ή δεν διεξήγαγε έρευνα για δύο συνεχόμενα εξάμηνα (εφόσον δεν έχει υποβάλει σχετική αίτηση αναστολής φοίτησης) χάνει τη μεταπτυχιακή ιδιότητα.

Σε περίπτωση που συντρέχουν εξαιρετικοί και τεκμηριωμένοι λόγοι αδυναμίας παρακολούθησης, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες μπορούν να ζητήσουν αναστολή φοίτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη και η οποία θα κριθεί από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Άλλες υποχρεώσεις κατά τη φοίτηση

Όλοι και όλες οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες

(Α) Έχουν την υποχρέωση συμμετοχής στα ερευνητικά σεμινάρια ή ημερίδες που οργανώνονται στα πλαίσια του Π.Μ.Σ με ευθύνη του διευθυντή και συνεννόηση με τα μέλη ΔΕΠ.

Στο ερευνητικό σεμινάριο θα γίνεται παρουσίαση και ανάλυση θεωρητικών ζητημάτων και ερευνητικών μεθόδων, τεχνικών και αποτελεσμάτων εμπειρικών ερευνών, καθώς και παρουσίαση και ανάλυση όλων των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών πριν την τελική συγγραφή τους.

(Β) Έχουν την υποχρέωση συμμετοχής σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, σε εργαστηριακές και φροντιστηριακές ασκήσεις, στην υποβοήθηση πρακτικών ασκήσεων, στη διεξαγωγή προπτυχιακών εξετάσεων για την ομαλή εκπαιδευτική λειτουργία του Τμήματος τουλάχιστον εικοσι πέντε (25) ωρών για κάθε εξάμηνο.

Εκπροσώπηση

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες εκλέγουν εκπροσώπους για τη συμμετοχή τους στις Γενικές Συνελεύσεις και στις Γενικές Συνελεύσεις με Ειδική Σύνοψη του Τμήματος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το σχετικό νόμο.

Πρόγραμμα 2015-2016

Ανά εξάμηνο φοίτησης πρέπει να συμπληρώνονται 9 διδακτικές (30 πιστωτικές) μονάδες.

Στο 1^ο έτος σπουδών οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/φοιτήτριες παρακολουθούν τα δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα «Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας: ποσοτικές προσεγγίσεις» (1^ο εξάμηνο) και «Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας: ποιοτικές προσεγγίσεις» (2^ο εξάμηνο), καθώς και τέσσερα (4) μαθήματα επιλογής, από τα οποία δύο (2) τουλάχιστον ανήκουν στην ειδίκευση που έχουν επιλέξει. Το μάθημα “Σχεδιασμός ερευνητικής εργασίας”, που προβλέπεται για το 3^ο εξάμηνο, μπορεί να επιλεγεί και στο 2^ο εξάμηνο.

Στο 2^ο έτος σπουδών, στο μεν 3^ο εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν τρία (3) μαθήματα της κατεύθυνσης (εκ των οποίων το ένα είναι το υποχρεωτικό "Σχεδιασμός διπλωματικής εργασίας", εφόσον δεν το έχουν επιλέξει στο 2^ο εξάμηνο), ενώ στο 4^ο εξάμηνο εκπονούν τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (9 διδακτικές ή 30 πιστωτικές μονάδες).

Για το 2015-2016, τα **προσφερόμενα μαθήματα** ανά ειδίκευση είναι τα ακόλουθα:

Υποχρεωτικά μαθήματα για όλες τις κατευθύνσεις
1^ο εξάμηνο

Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας: ποσοτικές προσεγγίσεις
2^ο εξάμηνο Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας: ποιοτικές προσεγγίσεις (Λ. Σωτηρόπουλος)
3^ο (ή 2^ο) εξάμηνο
 Σχεδιασμός ερευνητικής εργασίας
4^ο εξάμηνο
 Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

A. Κοινωνική Θεωρία, Πολιτική και Πρακτικές στην Εκπαίδευση

1^ο εξάμηνο
 α) Εκφράσεις Πολιτισμού και Εκπαίδευσης (Λ. Σωτηρόπουλος)
 β) Εκπαιδευτική Πολιτική και Συγκριτικές Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις (Α. Υφαντή)

2ο εξάμηνο
 α) Ετερότητα και Εκπαίδευση: Ζητήματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (Ευ. Αρβανίτη)
 β) Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης (Π. Κυπριανός)

3ο εξάμηνο
 α) Δημοκρατία και Εκπαίδευση (Στ. Μπάλιας)
 β) Δια βίου Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων (Θ. Καραλής)
 γ) Κοινωνιολογία της Εκπαιδευτικής Γνώσης και των Εκπαιδευτικών Πρακτικών (Γ. Κουστουράκης)

4^ο εξάμηνο
 Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

Γ. Λόγος, Τέχνη και Πολιτισμός στην Εκπαίδευση

1ο εξάμηνο
 α) Εκφράσεις πολιτισμού και εκπαίδευση (Λ. Σωτηρόπουλος)
 β) Φυσικός και σχολικός γραμματισμός: Θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές (Ν. Στελλάκης)

2ο εξάμηνο

(α) Προσεγγίσεις στην αισθητική θεωρία και αγωγή (Α. Βάος και Α. Μουρίκη)
 (β) Θεωρίες λογοτεχνίας (Δ. Πολίτης)

3ο εξάμηνο
 α) Γλωσσική ανάλυση σχολικών και εκπαιδευτικών κειμένων (Μ. Κονδύλη)
 β) Σωματική έκφραση, πολιτισμός και εκπαίδευση (Β. Ρήγα).

4^ο εξάμηνο
 Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

Δ. Διδακτική των Θετικών Επιστημών: Διδακτικές διαδικασίες, Εκπαιδευτικά προγράμματα, αξιολόγηση και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

1ο εξάμηνο
 α) Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στη διδασκαλία και τη μάθηση (Β. Κόμης)
 β) Ζητήματα εκπαιδευτικής ψυχολογίας (Μ. Πούλου)
 γ) Μουσειολογία και εκπαίδευση (Δ. Κολιόπουλος)
 δ) Εισαγωγή στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών (Κ. Ραβάνης)

2ο εξάμηνο
 α) Διδακτική των Μαθηματικών: ερευνητικές προσεγγίσεις στη μάθηση και τη διδασκαλία (Κ. Ζαχάρος)
 β) Διδακτική της Βιολογίας (Β. Ζόγκζα)
 γ) Σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην Προσχολική Εκπαίδευση (Μ. Καμπεζά)

3ο εξάμηνο
 α) Διδακτική της Φυσικής: Ερευνητικές προσεγγίσεις στη μάθηση και τη διδασκαλία (Δ. Κολιόπουλος)
 β) Ειδικά Θέματα Διδακτικής της Βιολογίας (Μ. Εργαζάκη)
 γ) Επιστήμη του Ιστού και Εκπαίδευση (Ν. Τσέλιος)

δ) Θέματα επιστημολογίας (Ρ. Γασπαράτου)

4^ο εξάμηνο

Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

4.1 ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.

Στο σύλλογο Φοιτητών του Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η., ο οποίος λειτουργεί σύμφωνα με την νομοθεσία περί συλλόγων, δικαιούνται να εγγράφονται μέλη όλοι οι φοιτητές του Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.. Ο σύλλογος διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο που εκλέγεται κάθε χρόνο. Εκπρόσωποι των φοιτητών που ορίζονται από το Σύλλογο, συμμετέχουν στα όργανα του Τμήματος, της Σχολής κ.λπ., όπως ορίζει η σχετική νομοθεσία.

4.2 ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ – ΣΙΤΙΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η Φοιτητική Εστία παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες διαμονή και διατροφή καθώς επίσης και μέσα για την ανάπτυξη μορφωτικών, πνευματικών, καλλιτεχνικών και αθλητικών δραστηριοτήτων.

Στη Φοιτητική Εστία γίνονται δεκτοί ως εσωτερικοί οικότροφοι μόνο φοιτητές και φοιτήτριες του Πανεπιστημίου Πατρών, που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο διαμονής των οικογενειών τους. Προτεραιότητα για εισαγωγή στην Φοιτητική Εστία δίνεται σε όσους προέρχονται από οικογένειες χαμηλής οικονομικής στάθμης. Οι υπόλοιποι φοιτητές και φοιτήτριες μπορούν να γίνουν δεκτοί για απλή σίτιση.

4.3 ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ – ΔΑΝΕΙΑ

Υπάρχει αρκετές υποτροφίες και δάνεια που παρέχονται σε προπτυχιακούς φοιτητές. Ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησης οι υποτροφίες διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- Κρατικές Υποτροφίες και Δάνεια
- Υποτροφίες Ευρωπαϊκής Κοινότητας
- Υποτροφίες Κληροδοτημάτων και Οργανισμών
- Υποτροφίες Ξένων Πολιτιστικών Ιδρυμάτων

- Υποτροφίες Ιδιωτών
- Υποτροφίες Διεθνών Οργανισμών
- Υποτροφίες Ξένων Κυβερνήσεων
- Υποτροφίες Ερευνητικών Ινστιτούτων

Πληροφορίες παρέχονται από την Υπηρεσία Εκπαίδευσης και Έρευνας, το Γραφείο Διασύνδεσης και Επαγγελματικής Πληροφόρησης και το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων.

4.4 ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Στους φοιτητές του Πανεπιστημίου παρέχεται ιατρική, νοσοκομειακή και φαρμακευτική περίθαλψη.

4.5 ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Στην Πανεπιστημιούπολη λειτουργεί το Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο. Η εγγραφή των φοιτητών γίνεται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους. Ανάλογα με την επιθυμία και την ιδιαίτερη κλίση τους, οι φοιτητές μπορούν να ενταχθούν στα αθλητικά τμήματα που λειτουργούν κάθε ακαδημαϊκό έτος.

4.6 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Η Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης (ΒΥΠ) του Πανεπιστημίου Πατρών στεγάζεται στο Νέο Κτίριο Βιβλιοθήκης και Λοιπών Κεντρικών Λειτουργιών. Διαθέτει μία συλλογή που περιλαμβάνει περίπου 90.000 τόμους βιβλίων, 2.400 συνδρομές επιστημονικών περιοδικών (από τις οποίες οι 700 είναι τρέχουσες), ενώ έχει εξασφαλίσει στους χρήστες της πρόσβαση στα πλήρη κείμενα των άρθρων 8.500 περίπου ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών διεθνών εκδοτικών οίκων όπως: Elsevier, Springer Verlag, Kluwer,

Academic Press, MCB, American Chemical Society, IEEE Periodicals, ACM, American Institute of Physics, Cambridge University Press, Wiley, Oxford University Press.

Η ΒΥΠ προσφέρει επίσης ένα μεγάλο αριθμό online βάσεων δεδομένων που καλύπτουν κύριες επιστημονικές περιοχές.

Είναι βιβλιοθήκη ανοιχτής πρόσβασης και δικαίωμα δανεισμού βιβλίων έχουν όλα τα μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και όλοι οι ενδιαφερόμενοι, αρκεί να είναι κάτοχοι της κάρτας χρήστη της Βιβλιοθήκης & Υπηρεσίας Πληροφόρησης, η οποία εκδίδεται από το Τμήμα Δανεισμού.

Η ΒΥΠ παρέχει επίσης στους χρήστες τη δυνατότητα να παραγγείλουν άρθρα ή βιβλία από άλλες βιβλιοθήκες της χώρας ή του εξωτερικού με την αντίστοιχη επιβάρυνση (Υπηρεσία Διαδανεισμού) και για τους κατόχους αποθεματικού λογαριασμού στην online παραγγελία άρθρων.

Η Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης λειτουργεί καθημερινά τις παρακάτω ώρες: Δευτέρα - Παρασκευή: 08.00 - 21.00, εκτός από την περίοδο του καλοκαιριού, καθώς και τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, που το ωράριο διαμορφώνεται ανάλογα.

Περισσότερες πληροφορίες από τη Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης στη διεύθυνση: <http://www.lis.upatras.gr/>

4.8 ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗΣ

Οι φοιτητές εξυπηρετούνται με την αστική γραμμή αρ.6 που εκτελεί το δρομολόγιο Πάτρα – Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ρίου (με αφετηρία το Νοσοκομείο). Τα δρομολόγια εκτελούνται κάθε 15 λεπτά.

Επίσης υπάρχουν ανά ώρα δρομολόγια του ΟΣΕ που συνδέουν την πανεπιστημιούπολη με την πόλη.

4.9 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Στο Πανεπιστήμιο λειτουργούν διάφορες ομάδες, που μετέχουν ενεργά στο πολιτιστικό γίγνεσθαι του Πανεπιστημίου, επιχορηγούμενες από αυτό, αλλά και από το Ίδρυμα Τοπάλη, και είναι:

1. Η Χορωδία του Πανεπιστημίου (φοιτητών-υπαλλήλων διδασκόντων), η οποία πραγματοποιεί, με πλούσιο ρεπερτόριο, σειρά συναυλιών τόσο στο εσωτερικά όσο και στο εξωτερικά και στην οποία η δυνατότητα συμμετοχής είναι ελεύθερη.
2. Η Θεατρική Ομάδα Εργαζομένων στο Πανεπιστήμιο, που λειτουργεί ως ιδιωτικός σύλλογος, με μεγάλη σειρά παραστάσεων.
3. Ο Χορευτικός Όμιλος Εργαζομένων στο Πανεπιστήμιο, στον οποίο η δυνατότητα συμμετοχής, και για φοιτητές, είναι ελεύθερη.
4. Η Κινηματογραφική Λέσχη του Πανεπιστημίου Πατρών
5. Οι Πολιτιστικές Ομάδες των Φοιτητών (με Μουσικά, Χορευτικά, Θεατρικό Τμήμα και Τμήμα Φωτογραφίας και Εικαστικών Τεχνών) που λειτουργούν ως ιδιωτικός σύλλογος.

4.10 ΦΟΙΤΗΣΗ - ΑΡΓΙΕΣ - ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει τις 31 Αυγούστου. Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης των μαθημάτων Α και Β εξαμήνου και των εξετάσεων καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου και ανακοινώνονται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Παραδόσεις μαθημάτων και εξετάσεις δε διενεργούνται:

Την 28η Οκτωβρίου (Εθνική Επέτειος)

Την 17η Νοεμβρίου (Επέτειος Εξέγερσης Πολυτεχνείου)

Την 30η Νοεμβρίου (Εορτή Αγ. Ανδρέου)

Την 23η Δεκεμβρίου ως και την 7η Ιανουαρίου (Εορτές Χριστουγέννων, Νέου Έτους)

Την 30η Ιανουαρίου (Εορτή Τριών Ιεραρχών)

Την Καθαρή Δευτέρα

Την 25η Μαρτίου (Εθνική Επέτειος)

Εορτές του Πάσχα (από Κυριακή του Λαζάρου έως την Κυριακή του Θωμά)

Την 1η Μαΐου

Του Αγίου Πνεύματος

